

*Fac ea, quæ moriens
Facta fuisset voles,*

*Godtfredus Langwert à Simmer
Ecl: Cad: Rat: Can: et Off: Gn*

ad Bibl. fr. Min. Edgworth

81 As

4582 R

Dupl. 2.

Schimpff:

LUGDVNI BATAVORVM,
EX OFFICINA ELZEVIRIANA.
ANNO CIO IDCXXXI.

E. B. Dreyfend sculpsit

Bayerische
Staatsbibliothek
MÜNCHEN

H. As. 4582 b

*Nobilissimo, Amplissimo,
Doctissimo viro,*

D. DANIELI HEINSIO

D. Marci Equiti, & Sereniss.
GUSTAVI ADOLPHI Suecor.
Gothor. Vandal. Regis Con-
filiario & Historiographo;
Politices in celeberrima Lu-
gduno Bat. Academia Pro-
fessori, Bibliothecario &
Secretario.

IOANNES de LAET Antvverp.

Vir Amplissime

BREVEM hanc de
*Amplissimo India
Regno Commenta-
rium, à plurimis
familiarium nostro-
rum diu desideratum, tandem*
* 2 *inter*

inter graviores occupationes absolui. Propositum fuerat India intra & extra Gangem descriptionem altius ordiri, & veterum descriptiones, praesertim post Alexandri expeditionem, excutere & cum hodierna locorum & regionum facie comparare: sed quia maioris erat indaginis & opera quam iam ferre possem, consulto omisi. Imperii magni Mogolis descriptionem integram nullus ante hac molitus fuit quod quidem sciam: multi illius per occasionem meminervnt; nonnulli quoque quaedam de incolarum religione & ritibus; plura de Monarcha huius opulentia & potentia fuerunt commentati: ita ut hic commentarius in quo integrum imperii corpus & singula illius membra delineavi, merito novus dici possit: perfectum non dico, neque enim omnia me assequutum opinor, quae aut res ipsa aut Lectoris curio-

curiositas postulat ; plura for-
te & certiora in futurum adiici
poterunt. Interim opella huic no-
stra , quam candidis lectoribus
quidem non ingrata fore spero,
familiaribus autem nostris longe
iucundissimam futuram confido,
nominis tui patrocinium adscisco,
faciens quod improbi debitores so-
lent, qui post longas moras pro asse
reddunt quadrantem. Vale, vir
Amplissime, & me, uti soles, ama-
re perge. Lugd. Batav. Kalend.
Septemb. Anno à Christo nato
C I O I O C X X I.

PRÆFATIO ad Lectorem.

HUMANISSIME LECTOR,

VT fidem meam liberem, hic in limine indicandum putavi, è quorum relationibus hunc commentarium concinnaverim. Nam qui ante nos aliquid de regno magni Mogolis exararunt, ab authoribus suis decepti multa incerta, quædam etiam falsa prodiderunt; neque enim inusitatum est, eos qui longinquas peregrinationes obeunt, interdum falsa pro veris, incerta pro certis lectoribus obtrudere. Mihi religio fuit quenquam sequi, nisi quem fide optima tradere quæ viderat, aut à fide dignis acceperat judicabam. Præter Petrum Texei-

Texeiram Lusitanum fere secutus sum Anglos & Belgas meos, qui utrique superiori-
bus annis & penitus in intima hujus Regni penetrarunt, & certiora nobis, veroque magis consentanea aperuerunt, Anglorum plures observationes, aliquotq; itineraria, debemus Doctiss. viro & de Geographi-
cis studiis optime merito Samueli Purchasio piæ memoriæ, qui in magno suo opere, patrio idiomate, quamplurima hujus generis edidit: inter eos autem qui relationes suas de hoc Regno prodiderunt, facile fide & dignatione princeps est, Thomas Roeus Eques, Magnæ Britanniaë Regis ad superiorem Indiaë Regem Legatus. Nostratum observationes, & imprimis insigne illud Historiæ Indicæ fragmentum humaniter nobis communicavit insi-

gnis vir Petrus vanden Broecke, qui aliquot annis Surattæ hæsit & negotia Societatis Indicæ Orientalis cum fide administravit. Non dubito autem quin plura & certiora in futurum addi possint, multa quoque in hoc commentario corrigi, in quibus fortassis illorum quos sequutus sum vitio aberratum fuit; si eorum, penes quos latent plura aliorum itineraria, favor accesserit: Interim te humanissime Lector hisce frui & operæ nostræ favere optamus. Vnum rogandus es ne nominum priorum varietate & nonnunquam diversitate offendaris, quæ inde nata est, quod ea aliter à Lusitanis aliter ab Anglis, & Belgis enuncientur, neutris interdum satis probe assequentibus Persicorū atque Indicorum vocabulorum genuinam pronuntiationem:

nem: neq; enim tibi propterea quicquam de rei veritate deceder, neq; difficile erit diversa inter se conferre, & sequi quod maxime probabis. Nobis præ festinatione haud licuit universa locorum aut hominum nomina ad unam normam exigere; alias id fortasse fiet, si majus otium & plura quæ ad hanc historiam requiruntur nacti fuerimus. Erunt & forte aliqui qui majorem styli elegantiam requirent, sed hæc scripta præsertim chorographica nitorem vix admittunt, quod ab aliis jam præscriptum novimus.

CON-

CONTENTA

hoc libello.

I.

India sive Imperii Magni Mogolis Topographica descriptio. Pag. I.

II.

Cœli solique ratio. 92

III.

De Incolarum ingenio, moribus,
institutis & superstitionibus. 107

IV.

De Regimine politico & civili. 127

V.

De Aula regia & Arce Agrensi. 131

VI. De

VI.

*De Moneta & numerandi modo
& ponderibus.* 141

VII.

De Opulentia huius principis. 142

VIII.

*De militaribus copiis huius prin-
cipis.* 151

IX.

De India Regibus.

*Indorum Regum series ex D. Gar-
cia ab Horto Aromaticum Hi-
storia lib. cap. XXVIII.* 157

*Genealogia & series Regum In-
dia è prosapia Teymur Lanis.
è Persicis Petri Texeira.* 162

Ex narratione Indorum. 166

X. Fra-

*Fragmentum Historiæ Indicæ,
quod à nostratibus acceptum è
Belgico latinum fecimus. 172*

*Conclusio huius Commentarii, &
iudicium de imperio Mogo-
lis. 292*

I.

I N D I Æ

*Sive*I M P E R I I M A G N I
M O G O L I S*Topographica descriptio.*

IN D I Æ intra & extra Gan-
gem etiam antiquis nota
fuit, præcipue post Alexan-
dri Magni tempora, uti hi-
storix, quæ de rebus illius
gestis perscriptæ sunt ab illustribus scri-
ptoribus, faciunt fidem: Plinius qui
plurimas vidit, quæ hodie interierunt,
scribit lib. VI, cap. XVII, Indorum gen-
tem incipere ab Emodi montibus, &
non tantum illi mari adjacere, quod
occidentem adspicit; sed & meridiano,
quod Indicum appellat, (sicuti & nos
hodie utrumque illud;) partemque
illius quæ orienti adversa recto præ-
tenditur spatium, & flexum atque ini-
tium Indici maris XVIII LXXV mill. pass.
colligere; deinde qua flectitur in meri-
diem

diem xxiv lxxv mill. pass. ut tradit Eratosthenes, usque ad Indum, qui ab occidente finis Indiæ. Complures autem totam ejus longitudinem xl dierum noctiumq; velifico navium cursu determinavisse; & à septentrione ad meridiem xxvii l mill. pass. Sed non est nobis propositum, hîc antiquorum descriptiones adferre aut excutere; quum antiqua regionum, oppidorum atque adeo gentium nomina, præter paucissima jam penitus exoleverint, longeque alia hodie sit rerum facies; sed regnum Magni Mogolis, prout hodie censetur, secundum ea, quæ superioribus annis à variis gentibus Europæis, Lusitanis, Anglis, & Belgis nostris fuerunt observata, delineare.

Indiam hodie Persæ atque Arabes vocant *Indostan*; ea initium sumit ad occasum ab Indo flumine, ad cujus ripam est regnum *Sind*, cujus incolæ appellantur *Abind*: sive à termino regni *Macron*, quod ab aliis appellatur *Getche Maquerona*, cujusque incolæ sunt *Boloches* sive *Baluches*, quibus anno cIo lOc xiii imperabat Meleck Myrza, qui quum antè Regem Persiæ superiorem agnovisset, tunc jugum excusserat: hæc est provincia illa, quam veteres vocant *Carmaniam*, hujus
portus

portus est *Guader* xxv grad. ab æquat. versus arctum. Sinde autem ab Arabibus & Persis appellatur regnum *Diul*. Fluvium porro qui antiquis Indus, tam Persæ quam Mogoles vocant *Pang-Ab*, id est quinque aquas, quia quinque flumina conjunctim devehit in mare; quorum unus (ut vult Texeira) est *Behat* qui oritur juxta *Kabul*; secundus *Chanab*, qui à *Quexmir* (aliis *Cassimer*) descendit, provinciâ quæ quindecim dierum itinere distat à Lahor versus arctum: tertius *Ravvy* (aliis *Ravee*) qui secus Lahor labitur, & longe supra illud oppidum oriri dicitur; reliqui è remotioribus regionibus veniunt, *Via* nimirum, & *Send* sive *Sind*; qui postremus cæteris, ubi in illum confluxerint, nomen eripit. Omnes hi fluvii tandem se conjungunt ad *Bakar* æquali pene intervallo à Lahor & mari Indico. A Belgis autem nostris observatum invenio *Raveen*, *Behat*, & *Sind* oriri è montanis *Cassimer*, & juxta Multan conjungi; Multan autem oppidum à Lahor abesse cxi cosas, quarum binæ milliare Belgicum adæquent.

Mirum autem videri possit, quod Geographi omnes, qui superioribus annis nobis tabulas Geographicas dede-

runt, in ostio hujus fluminis Indi collocando tantopere aberraverunt (uti jam satis constat) quum ad vigesimum quartum gradum & XLV. scrupul. ab Æquatore versus Arctum sit constituendum, ad quod situm est oppidum *Diul* circiter quindecim milliaria Anglica supra ostium, à mari remotum. Verum de ostiis hujus fluvii suo loco plura dicenda.

Porro Magni Mogolis imperium longe amplissimum est, ita ut quidam scripserint, vix biennio Caravanâ obiri posse. Mr. Eduardus Therryus Anglus illi tribuit hosce limites: ad ortum regnum *Maugh*; ad occidentem partim Persiam, partim oceanum ad meridiem declinando; ad septentriones Caucasum atque Tartariam; ad meridiem denique Regnum *Decan*, & Fretum Bengalæ. Traditque dividi in septem & triginta largas provincias, quæ superioribus seculis pene singula regna fuerunt; quarum nomina, oppida atque flumina hæc sint, ordiendo ab occidentali limite.

1. *Kandahar* cum metropoli ejusdem nominis; hæc provincia versus Corum jacet, & dividit fines cum Persia, cujus quondam pars fuit: adde & hodie, postquam Xa-Abas
Rex

Rex Persiæ illam rursus Mogoli eripuit.

2. *Kabul* sic dicta ab oppido principali, extrema hujus imperii provincia, versus Corum sive arctum fines jungens cum Tartaria: In hac fluvius *Nilab* oritur, qui versus meridiem descendit, donec cum Indo se jungat: dubito an hic idem sit cum *Behat*, quem supra ex Petro Texeira juxta Kabul oriri monuimus, & unum esse eorum quinque qui in Indum confluent. Omnino fuerit aut Coa aut Suastus Ptolomæo memorati.

3. *Multan*, à metropoli ejusdem nominis: ad occidentem habens Persiam sive Kandahar, ad meridiem Buckar; atque adeo Indi ripam attingens.

4. *Hajacan*, sive *Haagickan*; fines habet ad ortum quidem fluvium Indum, ad occidentem Laram provinciam Persiæ. Nullum habet oppidum alicujus nominis; Bolochum sive Balaochum regnum dicitur, de qua gente alibi dicemus.

5. *Buckor* vel *Buckar*, cujus metropolis appellatur *Buckor-Suckor* ad Indi ripam sita, à quo provincia dividitur & mirificè fecundatur: jacet à Tatta ad Arctum paulum declinando versus

ortum: ad occasum habet finitimos Baloaches, feram & bellicosam gentē.

6. *Tatta*, ab urbe sua principali sic dicta, per quam Indus labens plurimas insulas complectitur, amœnas juxta atque fœcundas; rursusque in unum alveum coit ad Synde oppidum, artificum variorum frequentia celebre.

7. *Soret*, cujus metropolis vocatur *Ianagar*, exigua quidem provincia, sed opulenta: fines habet ad ortū sive eumGuzuratten, ad austrum oceanum.

8. *Ieselmeeere* (metropoleos nomen est) fines jungit cum Soret, Buckor, & Tatta, à quibus versus occidentem jacet.

9. *Attack* à metropoli sic appellata, ad ripam fluvii Nilab, qui à Coro descendens ab Indo excipitur, qui hanc provinciam dividit ab Haiacan.

10. *Pang-ab* cujus metropolis est *Lahor*, amplissima provincia & fertilis; quippe quæ à quinque illis fluviiis, de quibus modo diximus, rigatur, unde & ipsi nomen. Ptolomæus quoque quinque fluminum concursum nobis prodit, Coæ sive Suafti, (nam hi duo amnes paulo supra hanc provinciam confluunt,) Indi, Bidaspi, Rhuadis, & Zaradri.

11. *Cassimere*, *Chismeer* sive *Quex-*
mir

mir cujus metropolis appellatur *Siraknar*, hanc fluvius Behat sive Phat interluit, & variis gyris circum insulas vagatus in Indum se condit; vel ut ab aliis observatum in Gangem, quod tamē minus verisimile existimo. Montosa provincia est (fines jungens cum Kabul,) & admodum frigida, licet comparatione regni Thebet, quod illi ad ortum finitimum est, temperata dici possit. Octo ab urbe primaria leucis, jacet lacus grandis, quinque leucas ambiens, in cujus medio insula extat, in qua est palatium regium, ad anserum lacustrium, quorum ingens in lacu copia est, aucupium comparatum. Iuxta flumen, quod per medium lacum versus occidentem labitur, cernuntur arbores immensæ magnitudinis, quarum frondes castaneæ frondibus quidem similes sunt, non tamen materies trunci similis, quæ secta in tabulas undas repræsentat, & arcis fabricandis est idonea.

12. *Bankish* cujus metropolis dicitur *Beishar* vel *Bishur*, à Cassimere provincia versus Eum.

13. *Iengapor* vel *Ienupar* à sua metropoli sic appellata, ad ripam fluvii *Kaul* sita, sub Lahore, & inter illam urbem & Agram.

14. *Ienba* vel *Iamba* (cujus præcipua urbs eodem nomine censetur) à Pang-ab versus ortum jacet, provincia montibus aspera.

15. *Delly* cum urbe primaria ejusdem nominis, inter Ienbam & Agram; in ea oritur fluvius Iemini vel Seme-na, ut alii vocant, qui per Agram descendens ad Gangem se confert. *Delly* autem urbs antiqua est, & superiorum Indiæ regum quondam aula, quorum monumenta plurima adhuc hodie ibidem visuntur.

16. *Bando* cum metropoli ejusdem nominis ab Agra versus occasum pertinet.

17. *Maluvay* sive *Malua* fecundissima provincia, cujus metropolis est *Rantipore*: alii præcipuas illius urbes nominant *Vgen*, quam Thomas Roëus eques Angl. *Malvæ* sive *Mulvæ* metropolin vocat; unâ ab hoc oppido cosâ labitur *Cepra* amnis, ad cujus ripam sita est *Calçada* quondam Mandoræ Regum aula; amnis autem hic descendere dicitur in sinum Cambaiensem.

18. *Chitor*, (cum metropoli ejusdem nominis,) amplum & perantiquum regnum; sed metropolis illius, cujus mœnia circiter decem milliaria anglica com-

complecti volunt, plane diruta est, ita ut tantum rudera centum & supra magnificentissimorum templorum, & aliorum pene infinitorum ædificiorum hodie supersint. Hoc oppidum Achabar Rex Mogolum, posteris Rannæ eripuit, & excidit: Princeps autem illius fugiens in asperrima montium, consedit in oppido Odepore & demum anno c1010cxiv coactus fuit Mogolis imperium agnoscere. Hoc regnum situm est à provincia Chandes versus Corum, à Guzuratte versus Boream.

19. *Guzuratte* pulcherrimum regnum & opulentum; quod hodie (inquit Texeira) *Cambaia* appellatur à Lusitanis, ab emporio illius quod ipsi frequentare solent; quum metropolis illius sit mediterranea, & *Hamed-Evvat* dicatur, id est civitas Hamed regis, qui illam condidit; hodie corrupte vocant *Amadavar* & *Amadabat*. Hoc opulentissimum regnum à variis amnibus rigatur, uti *Nardabah* qui Baroah præterlabitur, *Tapte* & aliis; ingentemque sinum maris admittit, in quem, sed perperam, Indum exire superioris ævi Geographi sunt opinati.

20. *Candisle* cujus metropolis appellatur

pellatur *Bramport* sive *Burhampur* quondam regia Decanenſium regum, & à Mogolum imperatore iſſis erepta. Largum eſt regnum & populis frequens, quod fluvius *Tabeth* ſive *Tapte* dividit in ſinū *Cambaia* exiens: cum hoc regno fines jungit *Parthaſpha* mediocris princeps, & magno Mogoli tributarius; hæc maxime australis dominiorum illius eſt pars.

21. *Berar* cujus metropolis dicitur *Shapore* ſive *Shahpur*, australis quoque hujus regni provincia, finesque jungens cum *Guzuratte* & montanis *Rannæ*.

22. *Narvar* cujus metropolis eſt *Gehud*, à pulcherrimo fluvio rigatur, qui in *Gangem* confluit.

23. *Gvualiar* ſive *Gualoor* cujus metropolis eodem nomine cenſetur; cui arx adjuncta eſt munitiſſima, in qua nobiles captivi cuſtodiuntur, & plurimi Regis theſauri, cum magna auri atque argenti facti atque infecti copiâ.

24. *Agra* provincia, ſic dicta à metropoli ſua, quæ haud admodum antiqua eſt; ab aliis videtur *Purrop* & *Purbeth* appellari; maxima & fere in medietate hujus imperii ſita. Inter *Agram* & *Lahoram*, quæ duæ civitates

tes hodie hujus regni facile principes, quadringenta milliaria Anglica statuunt; regio omnis media æqualis est, & via regia utrimque arboribus tecta, instar amœni ambulacri.

25. *Sanbal* sive *Sambel* (idem & metropoleos nomen) provincia dividitur ad *Narvar* fluvio lemini, qui sub oppido *Halebasse* in *Gangem* se condit: à quo confluente hæc provincia pertinet ad *Corum*: hæc provincia ab aliis *Do-ab* videtur appellari, id est interamnica.

26. *Bakar* cujus primaria urbs appellatur *Bikaneer* ad occidentalem *Gangis* ripam sita est.

27. *Nagrakut* sive *Nakarkut* montana provincia, & extrema hujus regni, versus aquilonem. Metropolis illius eodem nomine censetur, in qua sumtuosissima capella visitur, cujus solum & tabulatum laminis aureis est inductum: in ea idolum colitur, quod vocant *Matta*, ad quod venerandum multa Indorum millia quotannis confluent, & particulas linguæ suæ præcisas ipsi immolant. In eadem provincia jacet *Callamaka*, ad quam quoque plurimi religionis ergo peregrinantur, ubi è frigidis fontibus & duris rupibus, quotidie flammæ videntur emicare,
coram

coram quibus barbari & superstitiosum vulgus se venerabundum prosternit.

28. *Siba* cujus metropolis est *Harduvair*, ubi Ganges oriri creditur è rupe, quam superstitiosum vulgus, vaccini capitis figuram habere imaginatur, quod animal supra cætera gentes hæ maximi faciunt; eoque quotidie amnis illius undis corpora sua abluunt. Montensis est provincia, à *Nakarkut* versus austrum.

29. *Kakares*, cujus præcipua oppida sunt *Dankaler* & *Purhola*, latissima regio & montana, à Tartaria Caucasii jugis divisa; hæc maxime Septentrionalis est hujus regni pars; jacens à *Cassimere* ad Boream.

30. *Gor* à metropoli sua sic dicta, montensis itidem provincia; in qua oritur *Perselis* fluvius, qui in Gangem influit.

31. *Pitan* sive *Peitan*, metropolin habens eodem nomine; *Kanda* fluvius illam rigat, & in finibus illius Gangi miscetur: montana est provincia, & à *Ianba* pertinens ad ortum.

32. *Kanduan*, cujus metropolis est *Kerahkaténck*, separatur à *Peitan* fluvio *Persely*: hæc provincia & *Gor* limites hujus imperii claudunt versus Boream.

33. *Patna*

33. *Patna* sic dicta à sua metropoli, fertilissima provincia, inter quatuor fluvios sita, quorum Ganges hanc ad occidentem, Persely ad orientem concludunt; reliqui duo sunt Iemini & Kandah.

34. *Iesual*, cujus metropolis est Raiapore sive Ragapor; lacet hæc provincia à Patna versus ortum, finesque jungit cum Bengala versus Eurum.

35. *Mevat*, cujus metropolis appellatur *Narnol*, regio montibus aspera, à Gange vergens versus ortum.

36. *Vdessà* vel *Vdeza*, cujus metropolis dicitur *Iokanat* vel *Iekanat*, extrema provincia hujus imperii versus ortum, & fines jungens cum regno *Maug*, cujus incolæ ferocissimi sunt & maxime barbari.

37. *Bengala* spatiosissimum & fertilissimum regnum, quod à freto Bengalenfi clauditur ad meridiem, in quod Ganges quatuor ingentibus alveis se exonerat. Hujus principales urbes *Ragmehell* & *Dekaka* sive *Daack*: finitima est *Choromandel* versus Africum; pluresque habet portus, uti grandem & parvum, qui à Lusitanis frequentantur; *Philipatan*, *Satighan*, &c. continet plures provincias, inter quas eminent *Purop* & *Patan*, sive *Potan*.

Potan, unde potentissimi Reges quondam nomen habuerunt.

Alius qui è libris regiis provinciarum nomina se excepisse profitetur, totidem provincias enumerat; atque eadem fere nomina ipsis attribuit; præterquam quod Ieselmeeze non meminit; sed ut numerus xxxvii provinciarum constet, addit provinciam *Roch* ad limites Bengalæ, quæ nullum oppidum habet alicujus nominis.

Petrus Texeira in relationibus de Regno Persiæ, Indiæ provincias aliquot enumerans, licet longe pauciores quàm jam nominavimus, *Vtrad* provinciæ meminit, & metropoleos illius eodem nomine, sed situm illius non indicat. Idem & regnum *Cache* præstantissimos equos gignere scribit, qui ab eo *Cachis* appellentur; id à Cambaia versus septentrionem videtur statuere, nisi forte sit idem, quod supra Chandis appellatur.

Cæterum longitudo totius hujus imperii inter Corum & Eurum ad minimum est mille cosarum, quarum singulæ duobus, aut duobus & semis miliaribus Anglicis comparantur; & à nostratibus binæ pro uno milliari Belgico computantur. Inter septentrionem & meridiem mille quadringenta

genta milliaria Anglica occupat, quippe pars illius maxime australis abest ab æquatore gradus viginti, septentrionalis tres supra quadraginta, uti volunt; latitudo inter Aquilonem & Africum est milliarium mille quingentorum.

Patres Societatis produnt imperium hoc ab ora Cambaiæ versus arctum procurrere ad quadringentas leucas; & ab ortu in occasum à Bengala ad Sindum id est Indum, ad sexcentas.

Atque hæc de Imperii hujus amplitudine in communi dicta sunt; nunc ad singularum provinciarum descriptionem nos accingemus initio facto à maritimis illius provinciis.

Guzuratte sive Cambaja.

GVzuratte, sive ut hodie audit apud Lusitanos, Cambaia, maritima Indiarum provincia, cujus pars, Cherronesi in modum, in mare Indicum prominet, utrimque magnum sinum admittens; quorum ille, qui austrum adspicit, in ipso aditu octodecim milliaria latus est, & sensim angustatur, quadraginta circiter longus, & in mesaquilonē directus. Fines habet hæc provincia ad occidentem mare Indicum; ad septentrionem amplum sinum, &
trans

trans illum provincias Soret, & Ieselmeeere, atque Bando; ad ortum Chitor & Chandis; ad meridiem regnum Decan. Olim longe ampliores fuerunt hujus regni limites, pertinuit enim à mari Indico ad Gualer, octidui itinere ab Amadabat; & ad austrum usque ad Daman.

Urbes illius maritimæ aut ad utrumque sinum hæc produntur, *Suratta*, *Brochia*, *Cambaia*, *Mangorol*, *Patan*, *Diu*, *Kerimar*, *Nagfarij*, *Meuhovva*, *Dongessar*, *Dlasghan*, *Mangerolpore*, *Onnapar* & *Goga*.

Reditus annuos hujus provinciæ ex vectigalibus & tributis produnt esse centum quinquaginta tonnas auri, ut nostrates loquuntur.

Emporium quod hodie ab Anglis & Belgis plurimum aditur, est *Suratte*, quod distat ab æquatore unum supra viginti gradus, & quadraginta scrupul. Situm ad ripam fluvii *Tapte* (quem alii quoque vocant *Tynde*) qui à Barampore descendit, & viginti milliaria Anglica infra hoc oppidum sese exonerat in mare Indicum, ad oppidum usque mediocrium navigiorum ferax. Oppidum est modicum, plurimas easque pulchras mercatorum ædes complectens; adjacet arx ampla, muro è fossili saxo

saxo cincta, & plurimis bellicis machinis instructa, quarum quædam inusitatae sunt molis; portam habet unicam, quæ patet in amœnissimam planiciem, quam vocant Medon: oppidum ea parte patet, reliquis sicca fossa & terreo vallo septum; tres habens portas, quarum una iter aperit ad *Variavv*, exiguum pagum, ubi fluvius traicitur ab iis, qui Cambaiam petunt; altera versus Bramporen; tertia ad *Nonfaray* vel *Nassaray*, quod oppidum distat à Suratte decem cosas, sive ut nostri produnt sex milliaria Belgica; ubi plurimæ telæ gossypinæ texuntur. A Nonfaray ad *Gondoree* oppidum sunt decem cosæ; & paulo ultra jacet *Belsaca* ad limitem Daman. Porro extra arcem Surattæ Telonium est, ubi portorium solvitur, cui forum rerum venalium adjacet. Iuxta oppidum visitur stagnum, è vivo saxo eductum, habens angulos supra centum, cujus singula latera patent xxviii ulnas, cum suis gradibus item saxeis; opus, sive molem spectes, sive structuræ elegantiam, verè admirabile.

Circiter tria milliaria Anglica intra ostium fluminis insula jacet, quæ plurimis mensibus tota à fluctibus tegitur: ad latus hujus septentrionale statio est,

ubi naves grandiores onera sua exponunt & recipiunt, eam distare volunt ab æquatore unum & viginti grad. & decem scrupul. Ab hac ad Suratten fluvii alveus navium, quæ quinquaginta dolia capiunt, patiens est. Fluvium ascendentibus occurrit ad dexteram arx, de qua jam diximus: ad sinistram ripam paulo infra oppidum, *Raneli* jacet amœnum municipium, cujus incolæ appellantur *Naïtes*, qui diverso à cæteris idiomate utuntur, maximam partem nauticæ rei addicti; plateæ illius angustæ, domus altæ, ad quas gradibus quibusdam ascenditur.

Balsara vel *Belsaca* distat à Suratte versus meridiem quatuordecim miliaria Belgica.

Cambaia emporium, quod à Lusitanis maxime frequentatur, situm est in interiori sinu qui Austrum adspicit, octodecim aut viginti miliaria Belgica à Brochia sive Baroche versus arctum; periculoso itinere & latronibus obnoxio, incolæ enim illius provinciæ perfidissimi sunt, qui vel invito imperatore tributa ab iter agentibus extorquent. Distat ab Amadabat xxxviii cosas (ut ab Anglis proditum invenio) arenoso, nemoroso, & latronibus obnoxio itinere: à mari sesqui milliare
sive

sive duo milliaria, ad sinum quendam, qui juxta urbem quatuor aut quinque milliaria, latus sensim angustatur: ad adversam ripam jacet pagus Sarode; qui autem interjacet sinus, ubi æstus recessit, vado transitur, sed non sine discrimine & perito viæ duce: nec minori periculo cymba traicitur, ubi fluctus implevit ob æstuum vehementiam, qui hîc circiter septem orgyas nonnumquam crescere dicuntur. Vrbs duplo major est Suratte; triplici muro cincta lateritio, ædificia habet alta & splendida; plateas rectas & filicibus stratas, quæ fere singulæ noctu portis concluduntur; in media tria sunt fora rerum venalium longe spatiosissima. Incolæ maximam partem sunt Baneanes. In ea tanta est simiorum copia, ut multum damni inferant & sæpe obambulantes regulis è tectis ædium lædant. Emporium ita frequens est, ut non raro ducentæ liburnicæ hic conspiciantur.

Metropolis hujus provinciæ est *Hammed-Evvat* vulgo *Amadabat* aut *Amadavar* urbs Londino magnitudine pene par, quippe sex milliaria nostratia ambitu suo comprehendens. Distat ab æquatore viginti tres grad. & aliquot scrupul. versus arctum; octodecim mil-

liaria Belgica à Cambaja: ædificata est in planicie, ad ripam modici amnis, & valido muro cincta, cum plurimis portis & turriculis. Arcem habet amplam & munitissimam. Oppidanorum ædificiorum splendor Africanis & Asiaticis facile par: plateæ latæ & silice strætæ. Mercimoniis imprimis floret civitas, nam fere singulis decem diebus hinc ducenti currus omnis generis mercibus onusti Cambajam petunt: mercatores qui fere Baneanes opulenti, artifices industrii incolunt, ita ut nullo negotio sex millia equitum hîc cogi possint: portæ continuis vigiliis obseptæ, nec cuiquam sine venia præfecti ingredi aut egredi licet. Hæc cautio adhibetur ob vicinum Badurem, qui quinquaginta colis ab hac urbe versus ortum locum obtinet, ita à natura & industria munitum, ut magnus Mogol illum inde deturbare nequiverit: ipse autem superioribus annis cum centum millibus equitum, quos spe libertatis & spoliis illexerat, Cambajam ex improvise invasit & miserè diripuit.

Inter *Amadanar* quoque & *Trapen* oppidum, *Rahia* quidam in montanis agit, qui septendecem millia equitum peditumque in aciem potest educere;
illius

illius subditi *Colles* five *Quillees* appellantur & solitudines incolunt, quæ illos à Mogolis imperio immunes tuentur. Ad dexteram quoque alius *Rahia* incolit, decem millia equitum cogere potens, qui in deserta planicie arcem inexpugnabilem tuetur, qui licet sit vasallus *Gydne* *Caun*, tamen sæpe tributum ipsi pendere detrectat. Denique in agro hujus civitatis *glastum* conficitur, quod vocant *Cickel*, bonitate cum *Bianensi* minime comparandum. Regimen hujus civitatis & territorii est penes gubernatorem, judicem qui *Cahi* vocatur, & *Cutv* *vallum*.

Haud procul ab hoc oppido exordiuntur montes *Marua*, qui vastum terrarum spatium occupant, quippe secus viam, quæ *Agram* ducit ad centum quinquaginta cosas; versus *Ougen* autem pene ducentas extenduntur, maxima parte inaccessi. In vertice horum montium jacet inexpugnabile castellum *Gur-chitto*, *Ranæ* potentissimi *Rahia* sedes, quem neque *Potanienses* reges olim, neque *Mogoles* hactenus in ordinem cogere potuerunt, quandoquidem *Indi*, qui omnes gentiles fuerunt, olim hodieque hunc Principem haud secus venerantur, quam *Romanenses* *Papam Romanum*. Do-

minium ipsius undique inaccessis illis montibus clausum est, aut ubi aliquis aditus patet, summa industria munitum: Princeps hic brevi tempore duodecim millia equitum potest cogere, possidetque quamplurima ampla & pulchra oppida.

Vna ab urbe Amadabat leuca visitur monumentum admodum splendidum: in quo humatus est quidam Cahis, pædagogus cuiusdam Regis Guzuratensis, qui totam fabricam extrui curavit, ipseque & alii tres humati sunt in alio quodam sacello. Opus totum marmore politissimo & elegantissimo est absolutum; pavimentum itidem est marmoreum. Constat tribus arcibus, in quarum una numerantur quadringentæ & quadraginta columnæ marmoreæ, triginta palmos altæ, cum suis epistyliis & basibus opere Corinthiaco, vere regio & visendo. Ex uno latere est stagnum, mirifico artificio elaboratum, opus minime barbarum, in quod è multis bellissimis fenestris amœnissimus patet prospectus.

Sargues vel *Sirkesa* amplus pagus distat ab Amadabat tres cosas vel sesqui milliare Belgicum: hîc veterum Regum Guzuratensium sepulchra visuntur in pulcherrimo tēplo, ad quod plurimi

plurimi Indi ex omnibus partibus accurrunt. Ab hoc circiter unam Cosam distat magnifica domus cum horto amœnissimo, quam struxit *Chou Chin-Nauvv*, unus è principalibus proceribus Mogolis, qui hoc loco postremum Regem Guzuratensium magno prælio superavit, & regnum illius magno Mogoli subjecit. Porro in pago Sarques plurimum glasti conficitur, quod & loci nomen ubique tuetur, est autem secundæ notæ post Bianense, & magna copia Europæ infertur.

Antequam ab hac metropoli Amadabat abeamus, operæ precium erit hic adjicere, quod à Belgis nostris observatum invenio; sub ea censi viginti quinque pagos principales, atque sub his vicissim alios minores bis mille nongentos nonaginta octo; quorum hi illis tributis rationes reddunt, illi autem Metropoli. Univerfus redditus annuus ad sex milliones aureorum & supra ascendit. Metropoli præerat anno 1626 *Chan-Syan* potentissimus Mogolis vasallus, cui unâ cum filiis, quos plures habebat, præfectura quindecim mille equorum erat attributa, (licet ordinario haud supra quinque aut sex milia aleret) quique eo nomine ingentem hunc censum ad se raperet. Census au-

tem hic potissimum è cultura agrorum colligitur, nam in urbe nullum vectigal pendunt merces, quæ aut inferuntur aut efferuntur.

Post metropolim facile princeps censetur *Baroche* sive *Brochia*, quæ distat ab æquatore unum & viginti gradus & LV scrup. versus arctum, à Suratte viginti tres cosas sive duodecim milliaria Belgica, versus aquilonem; à Cambaja quindecim milliaria nostra, versus ortum; sita est ad ripam pulcherrimi fluvii, qui procul è montibus descendens, sex aut ut alii volunt, octo milliaria Belgica infra urbem descendit in mare; circiter quatuor milliaria infra urbem juxta pagum *Hansot*, qui ad australem ripam jacet, findit se in duo veluti brachia, quibus completitur insulam, alibi semissem, alibi tantum quadrantem leucæ latam, & variis alveis intersectam, & tandè duobus ostiis exit in mare, quorum exteriora latera distāt à se invicè duo milliaria & semissem. Aedificata est urbs in edito colle, & muro cincta, ideoque & loci natura & opere munitissima; ad radicem collis suburbium habet urbi pene par, quod à mechanicis & nauticis hominibus habitatur. Vectigal hîc quotannis reddit ducenta millia mamudeo.

mudeorum (quorum singuli comparantur decem stufferis nostratibus.) Ager suburbanus fertilissimus est, & frugum omnis generis ferax. Sub ea olim aliæ tres urbes censebantur, quæ nunc separatim suos præfectos habent; *Medapore*, quæ distat ab illa septuaginta milliaria intra continentem; *Brodera*, quæ distat tridui itinere; & *Iaunbauser*, quæ octo milliaria. A Suratte ad Brochiam iter est per *Periavu* & *Consumbay*, pagos. Quatuor à Brochia cosis, præstantissimæ gemmæ effodiuntur, quas vocant Achates. Regio vicina amœna est & plena pagis; abundat silvestribus palmis, è quibus, uti & ex altera arbore, quæ *Tarrii* vocatur, liquorem quendam eliciunt, quem *Tarrien* & *Suren* appellant.

In oppido quodam inter Brochiam & *Amadavat*, sepultus est quidam sanctus Mahumetanus, *Polle Medonii* appellatus, ad quem ex omnibus Indiæ provinciis accurrunt, alii ut opes, alii ut liberos, atque alia alii adipisci valeant: quos videre est in itinere ferreis catenis magni ponderis onustos, alios claustro ori apposito, quod non nisi cibi capiendi gratia demunt, alios aliis modis nexos, incedere: ubi autem devotè hunc sanctum venerati fuerint,

catenas sponte rumpi, & claustra diffilire, non minus vane mentiuntur, quam superstitiose credunt.

Ianbuyssar sive *Iaunbauſſer* vel etiam *Gianniser* amplius pagus, distat à Brochia novem aut decem milliar. Belgica, in itinere quod ab ea urbe Cambajam ducit; hîc quoque glastum fit, sed minus laudatum.

Radiapore sive potius *Brodera* (ita enim vulgo audit, quia haud supra sesqui-milliare condita à veteri Brodera urbem illam exhausit, & cives sensim ad se traduxit) distat ab Amadauar quadraginta duas cosas; à Brochia triginta sive quindecim milliar. versus Africum; à Cambaja totidem milliar. versus ortum: à Iaunbauſſar quatuordecim: perpulchrum est oppidum in mediterraneis, in planicie arenosa conditum, ad tenuem amnem, qui *Wasſah* dicitur, undique muro & multis propugnaculis conclusum, incolæ ut plurimum sunt Baneanes. In districtu illius numerantur ducenti & decem pagi, qui omnes oppidum intra viginti aut viginti quinque milliarium intervallum ambiunt; quorum facile princeps est *Sindikera* distans ab oppido sedecim cosas, versus ortum, ubi magna copia gummi laccæ quotannis colligitur,

ligitur in montibus, qui distant à pago quindecim aut sedecim cosas.

Niriand magnum oppidum distat à Brodera quatuordecim cosas, ab Amadavar decem, hîc quoque magna copia glasti colligitur.

Gandeve (dubito an idem sit cum Gondoree), cuius supra obiter meminimus) distat à Suratte novem miliaria Belgica, versus meridiem; ab ora maris tria; ad ripam modici amnis: parvum oppidum, vel potius magnus pagus, cujus incolæ fere sunt textores.

In eadem provincia sita est & *Ieloure* arx, vertici montis inædificata, ad quam trium cosarum ascensu aditur per tramitem satis latum, & saxis stratum: ad finem primæ cosæ porta obvia est, & militum præsidium: ab hac trames utrimq; muro clausus est, ad finem secundæ cosæ, ubi duplex porta ædificata est: Arx ipsa tribus portis intratur, quarum prima ferreis laminis munita est, tertia autem acutis ferramentis aspera: intra portas stat ad dexteram pulcherrima Mesquita, ad sinistram gubernatoris domus in eminentissimo montis vertice: ibidem & Pagode cernitur structa à progenitoribus *Gydne. Caun*, qui gentiles erant; ipse autē Mahumetismum amplexus, fratrem

fratrem natu majorem evertit, eique castellum hoc eripuit, & magno Mogoli dedidit. Circiter dimidiam cosam intra arcem quadratum stagnum jacet è rupe excisum, quod quinquaginta cubitos altum esse dicitur, aqua optima & limpidissima: paulo ultra planicies se sternit pulcherrimis arboribus obumbrata, & in fastigio pyramidalis collis sepulchrum Regis Hafsuard, dum viveret ob fortitudinem bellicam, post obitum ob sanctitatis opinionem in hisce partibus venerabilis. Castellum hoc circiter octo cosas ambitu complectitur, & limes regni Guzurattensis creditur.

Ad oram hujus regni vel potius promontorium Chersonesi, quod austrum adspicit, situm est oppidum *Diu*, ubi Lusitani arcem habent. Oppidum hoc tam ab Indis, quam ab aliis, (inquit Texeira) appellatur *Dive*, (e postremo leniter pronuntiando) quod nomen communiter insulam significat, (atque ita dicunt *Ange. dive*, quinque insulas, *Nale. dive* quatuor insulas, quas Lusitani vocant Maldiva, & ita in cæteris) per excellentiam autem ita vocatur hocce oppidum, & ad differentiam aliarum *Dive-Nouv-laka*, id est insula novem millionum (ita interpre-

terpretor vocem Cuentos, qua Lusitani in suis rationibus utuntur:) Nar-
rant enim domini quondam hujus in-
sulæ gnatum à parente munus aliquod
petiisse, & ipsum illi indulgisse vecti-
galia unius diei, quæ pervenerint ad
Lekas novem nummorum illius re-
gni. Lusitani hic primum anno à Chri-
sto nato c l o l o xxxv arcem munive-
rant, Baduïrio, qui tum Cambajæ im-
perabat, haud invito; dein & vetus op-
pidum quoque in suam redegerunt po-
testatem, quod & hodie cum arce pos-
sident.

A Diu versus ortum, paulum decli-
nando versus arctum jacet *Madafel-
dabar* ad arenosum sinum; à quo ad
Mohar sunt decem circiter milliaria,
versus boream; hic rudera visuntur
magni oppidi; in quo jam rari sunt
incolæ.

Chandis provincia.

GVzurattæ sive Cambajæ provinciæ
ad ortum proxima est provincia
Chandis, quam Lusitani quoque *San-
dam* appellant. Iter à Guzuratensi pro-
vincia in hanc ita se habet. A *Suratte*
ad pagum *Comvariauvu* sunt tres co-
sæ; inde ad *Muttam* peramplum pa-
gum septem cosæ; ab hoc ad *Caroden*
oppidum,

oppidum, cuius latus septentrionale amnis radit, qui Suraten descendit, octo cosæ. Id oppidum habet arcem & præsidium ducentorum equitum Patanensium. Ab hoc ad magnum pagum *Curcam* qui amnem habet ad austrum, duodecim cosæ. Intermedio spacio jacet *Beca* arx cum suo stagno ac luco.

A *Curca* ad *Nacanporen* sunt decem cosæ; magnum est oppidum quod *Petosphavo* paret. Ad dexteram huius oppidi apparent continua montium iuga, quæ circa *Amadabat* ordiri diximus, in quibus *Badur* degit & plurima habet munitissima castella, ita ut Rex *Mogolum* cum maximis suis copiis illum in ordinem cogere minime possit. Hi montes versus *Baramporen* tendunt & plurimos alunt indomitos elephantos.

A *Nacanpore* ad *Daytam* sunt octo cosæ; intermedio spacio amnis valde scopulosus difficulter admodum transi-
tur: *Dayta* vastum est oppidum, quod arcem habet à fluvio pene circumdata, & agrum perfructundum. A nostratibus observatum invenio *Daytam* distare à *Brodera* centum & viginti cosas versus ortum.

A *Dayta* ad *Badur* sunt decem cosæ;
fœdum

foedum id oppidum & latronum nidus; hic vini quoddam genus exprimitur è fructu Meua, insalubre nisi igne excoquatur. Hoc postremum est oppidum Pectospavi, mediocris Rahie sive reguli, pagani hominis, qui inaccessibleia montium incolit, qui à Curca orsi vastum terrarum spacium occupant. Duo pulchra oppida possidet *Saleren* & *Muleren*, ubi Mamudies nummi cuduntur; utrumque munitissima habet castella, quæ angustissimo tramite adeuntur, ad cuius latera dextra lævaque octuaginta minora castella condita ad viam muniendam. In ipsis montibus non modo fertilia arva, sed & pascua sunt. Achabar Indorū Imperator, integro septennio in obsidione horum locorum versatus tandem pacem cum Rahia fecit hac conditione, ut Nacamporen, Daytam & Badur retineret, & iter per planiciem agentibus molestus esse desineret: ita ut hodie cum magno Mogole amicitiam colat & quotannis ipsi munera mittat, unumque filiorum obsidem qui Baramporæ custoditur: quatuor millia præstantium equarum possidere dicitur & centum elephantos.

A Badur ad *Nonderbar* civitatem sunt octo cosæ; circa hanc multa monumenta

numenta visuntur; arcem habet & pulcherrimum stagnum.

A Nonderbar ad *Lingul* numerant decem cosas: iter multo cœno impeditum; arcem habet sed parvi momenti, & incolas latrociniis infames.

A *Lingul* ad *Sindkerry* sunt decem cosæ; amplum id quidem oppidum, sed inamœnum: ultra quod amnis labitur, cujus aquæ sunt falsæ & insalubres.

A *Sindkerry* ad *Taulneren* itidem sunt decem cosæ: itinere latronibus obnoxio: urbs hæc pulchra, arcem habet adjunctam & flumine alluitur, quod pluviis mensibus vado transiri nequit.

A *Taulnere* ad *Chupram* magnum item oppidum sunt quindecim cosæ: ad pagum *Ravud* sex; ad *Beavvle* magnum oppidum cum sua arce decem; ad *Raveren* magnum oppidum, sedecim: ad *Baramporen* decem: à *Barampore* ad *Badurporen* perpulchram urbem duæ cosæ.

Barampore sive *Bramport*, quam supra huius provinciæ metropolin esse diximus, vasta civitas sed inamœna & ob agri humilitatem & aëris intemperiem valetudine incolentium infamis: ab aquilone habet arcem ripæ fluvii incum.

incumbentem, qui Suraten versus descendit, amplam & bene munitam. In fluvio saxum eminet elephantī figuram referens, ita ut elephantos qui aquatum descendunt non raro fallat; vulgus Indorum, ut ferē alia naturæ exquisita opera, illud veneratur. Duabus ab hoc oppido leucis Chan-Chanæ potentissimi viri hortus jacet, ad quem via ducit arboribus undiquaque vestita, in ipso horto sunt amœnissima ambulacra & quadratū stagnum muro undique cinctum & arboribus repletum. Ab Anglis observatum invenio, oppidum hoc distare ab æquatore versus arctum gradus viginti octo. Sunt qui iter à Suratte ad Bramporē ducentis viginti & tribus milliaribus Anglicis definiant recta versus ortum; & regionem omnem intermediam steriliorem esse testentur. Belgæ nostri hoc iter definiunt octuaginta milliaribus nostratibus.

A Brampore iter agentibus versus Agram magni Mogolis hodie regiam, primo occurrit via præceps & saxosa per alta montium juga, qui ab Amadabat hucusque procurrunt; extra hoc iter iacet munitissimū castellum *Hassere* in vertice altissimi montis situm, quod amplissimum esse & quadraginta

aut quinquaginta millia equitum continere posse memorant; intus & ampla stagna sunt & pascua, habuitque sub postremo principe Guzaratensi (ut ferunt) sexcentas machinas bellicas: Achabar Mogolum Imperator postquam diutina obsidione illud cinxisset, tandem deditione accepit: narrant in stagnis innumeros vermes generatos, ita ut populus aqua hausta intumesceret atq; disrumperetur; quæ lues illos ad deditionem compulerit; Angli notant à Brampore distare sedecim cosas; nostrates tantum quinque.

Porro à Brampore ad *Barren* magnum pagum sunt xii cosæ, itinere, uti ante diximus, molesto; ad *Camlam* exiguum pagum xi: ad *Magergom* magnum pagum quatuor: ad *Kergom* peramplum municipium, decem: omnis hæc via difficilis, impedita & præceps: ad *Berkul* exiguum pagum, tredecim; ad oppidulum *Taxaporen*, octo. In hoc intervallo *Nârvor* fluvius transitur, qui ad Brochiam descendere creditur.

Taxapore modicum est oppidum, perpulchrum habens castellum; fluvius oppidum lambit, sed ut cum camelis vado transeat, paulum declinandū est ad sinistram, ubi cataraetes est

est & alveus fere milliare Anglicum in latitudinem occupat.

A Taxapore ad *Mandoa* sunt tres cosæ; angustus est trames qui saxosum & præcipité montem ascendit; (montes hîc inter Aquilonem & Africum producuntur,) ad clivum montis porta antiquæ civitatis *Mandoa* obvia est, cui arx superimposita est cum palatio: mœnia autem civitatis montem circumgyrant multorum milliarum ambitu. Ad sinistram introitus, in vertice pyramidalis montis munitissimum castellum eminet, & aliis locis decem aut duodecim alia: duabus circiter cosis intra hanc quam diximus portam, civitas plane diruta est, paucis monumentis & templis exceptis, & ingentes ruinae passim visuntur. Vetus civitas inter septentrionem & meridiem patet quatuor cosas; inter ortum & occasum decem aut duodecim; circa urbem sunt sedecim stagna hac illac sparsa. Hodierna civitas *Mandoa* perpulchra quidem est, sed veteri longe minor, habens plurima pulchra ædificia è vivo saxo condita, & altas portas, quales vix alibi videre est. Ingredientibus ab austro ad sinistram occurrit pulchra Mesquita, & è regione illius sumptuosum palatium, ubi quatuor Reges tumulati,

mulati, in opulentis monumentis. Ad
latus confurgit turris centum & se-
ptuaginta gradus alta cum suis porti-
cibus & fenestris, egregiis columnis &
fornicibus suffulta. Ad septentriona-
lem itidem urbis plagam porta est mu-
nitissima, præcipiti descensu, & extra
hanc aliæ sex portæ, omnes bene mu-
nitæ & validis muris cinctæ. Ad dex-
tram lævamque murus eductus cum
suis propugnaculis, licet mons sit diffi-
cilis ascensu, & à natura satis munitus
videatur, atque adeo locus nulla vi su-
perabilis. Narrant Hamavvnen Mo-
golum principem, partim vi, partim
fraude hoc oppidum eripuisse Schec-
Sha-Selimo, cujus progenitores illud
ante annos quadringentos Indis eri-
puerant. Hic Sha-Selimus potentissi-
mus Rex Delly, Hamavvnen ita proflig-
gaverat, ut in Persiam fugere cogere-
tur, unde cum Persicis auxiliaribus re-
versus, Selymum vicissim prælio supe-
ravit; qui tamen toto tempore regni
illius & bona parte Achabaris, in
montibus nunc hic, nunc illic lati-
tans perdomari non potuit. Extra
mœnia civitatis ad hanc partem, am-
pla suburbia fuerunt, quorum nunc
tantum rudera apparent. A Belgis no-
stris observatum invenio, Mandoam à
Brochia

Brochia versus ortum distare milliaria nostratia quinquaginta.

Malua provinciā.

C Handem provinciam ad Septentriones excipit *Malua* fertilissimo solo, & quod plurimum opii producit. Iter versus Agram, quod jam ingressi sumus, ita porro sequitur. A Mandoa ad *Lunehairam* exiguum Sarayum (ita publica hospitia vocant) sunt iv cosæ & via impeditissima. Ad *Dupalporen* exiguum oppidum quatuordecim, & via expeditior: ad Ouglu perpulchram civitatem duodecim: ad pagum *Conoseiam*, undecim: ad *Sunnenarry* parvum oppidum, octo: via difficilis & latronibus obnoxia, nam in montibus qui ad sinistram jacent, incolunt barbari, qui itinerantibus perpetuo insidiantur, Gracias vocari produnt: ad *Pimpelgom* pagum sunt decem cosæ, intermedio spatio extra viam regiam jacet magnum oppidum *Sarampore*, cum munita arce ad australe illius latus: ab hoc ad pagum *Cukra* qui omni genere annonæ & vino è Meira confecto abundat, sunt septem cosæ: ad *Delout* magnum pagum duodecim: dimidia pene pars itineris difficilior ob montes & rupes, latronibusque

obnoxia, cætera facilis. Ad *Burrouu* exiguum pagū septē: abundat annona, præter carnes, quæ raræ toto hoc itinere. Ad *Suckeseram* oppidulū septem: ad *Syrangem* unam è præcipuis hujus provinciæ urbib⁹, novem; amplum hoc est oppidum, & amœnis hortis cinctū, in quibus Betle crescit magna copiā.

A Syrange ad *Cuchenary* Sarayum octo cosæ: ad *Saduram* quinque: ad *Collebagen*, septem: ad *Qualeren* duodecim; oppidulum amœnum, Tamarindis & Mangis arboribus incinctum: ad *Cypryn* septem: via difficilis & latrociniis infamis; id oppidum mœnibus cinctum est, ædes illius pulchræ & sectili saxo rectæ. Ad *Norruar* duodecim cosæ; via solitaria & latronibus obnoxia: oppidum hoc ad radicem montium conditum est, in quorum vertice castellum jacet, ad quod angustæ trames lapidibus stratus ducit, assensu difficilis & tribus portis cum idoneo præsidio obseptus. Nulli peregrino id ingredi permittitur sine Regis venia. Oppidum ipsum amplum & spatiosum, totusque civus muro & propugnaculis cinctus fuisse dicitur; limes enim regni Mandoi fuit, plurimasq; machinas bellicas habuit, nunc muri fere ruinam minantur.

Gualiar

Gualiar provincia.

MAluam versus ortum excipit provincia *Gualiar*. Iter, quod cæpimus, ita persequuntur.

A Norvvar ad *Palachan* sunt cosæ septem : ad *Antro* permagnum oppidum duodecim ; ad *Gualeren*, sex : hæc urbs hujus provinciæ metropolis, cui & nomen dat, amœnissima est & arce munita : ad orientale illius latus, in vertice ardui & præcipitis montis jacent rudera ædificii, in quo plures viri magni dicuntur humati : ad occidentale clivus arduus & undique præruptus, sex vel plures cosas occupans, & valido muro in ambitu cinctus. Ad ipsum initium tramitis, qui ab urbe ad hoc munimentum ducit, prætorium est, altissimis muris clausum, in quo præfidiarii excubant ; ab hoc angustus trames, lapidibus stratus & dextra lævaque muro tectus ascendit, tribus insuper portis cum suis præfidiis disclusus : ante quartam & supremam portam stat elephanti è saxo industrie excisi effigies : hæc porta sumtuosissime structa est è viridi & cæruleo saxo, in fastigio aliquot turriculæ eminent deauratæ. Hic loci præfectus habitat, ibidem & nobiles captivi custodiuntur.

tur. Tres hujusmodi carceres Rex habere dicitur, unum hoc loco: alterum *Rantipore* quadraginta cosis ab hoc loco, quo mittit magnates quos neci devovit, qui plerumque ibidem duobus mensibus custodiuntur, quibus elapsis præfectus arcis eos producit, & in fastigio muri constitutos & lacte potatos, præcípites agit in subiectas rupes. Tertium in arce *Rotas*, in provincia Bengalensi, quo mittuntur ii qui ad perpetuum carcerem sunt damnati, & rarissime ex illo evadunt. Porro jugum montis ad quem *Gualere* condita est, fertili est solo, & tria quatuorve habet stagna & multa pulchra ædificia. Ad latus oppidi quod *Corum* adspicit, compascuus ager visitur longe spatiosissimus undique muro clausus, in quo pulcherrimi sunt horti & viridaria. Hoc oppidum cum arce olim limitem constituebat inter regnū *Delly* & *Mandoam*. A *Gualere* ad *Mendaker* sunt novem cosæ: ad *Doulpore* decem.

Agra provincia.

E provincia *Gualere* sive *Gualiar*, in *Agrensem* transitur per fluvium *Camberen*, quem limitem inter utramque provinciam constituere opinor; est

est autem hic fluvius, ut Angli testantur, Tamisi pene æqualis.

Trans fluvium hunc, iter angustum & difficile inter montes duarum cosarum pertinet ad *Doulporen*, oppidum gentilibus habitatum, quod & castellum habet munitissimum juxta & amplissimum, quippe undiquaque lata fossa & intra fossam quadruplici muro cinctum, difficili accessu & circiter tres quartas partes milliaris in latitudinem continens. Ab hoc ad *Iaiouuv* novem sunt cosæ; & ab illo ad *Agram* totidem.

Agra distat ab æquatore versus arctum viginti octo gradus & triginta, aut ut alii quadraginta quinque scrupul. ante Regis Achabaris tempora tantum pagus fuisse dicitur, jam spatiosissima & populosissima est civitas, cujus plateæ (quæ fere angustæ sunt, præter illam in qua forum rerum venalium celebratur) populum vix capiunt. Iacet forma semilunari ad ripam fluminis *Iemini* vel *Semene*, cui plurima & pulcherrima magnatum palatia imminet, peramœno prospectu, ad sex aut plures cosas in longitudinem: ad eandem & regia arx sita est totius orientis maxima & superbissima, quippe pene quatuor milliaria

Anglica occupans, undiquaque muro è quadratis saxis structo circumdata; intra quem duplex vallum jacet: interius est Regis palatium & prætorium, aliaque ædificia incredibili magnificentia structa. Vrbs ipsa neque muro neq; vallo cincta est, sed tantum profunda fossa. Suburbia præterea habet amplissima. Rex Achabar hic primum anno c10 10 LXVI sedem cepisse dicitur, & ad illius munimen & ornatum, aliquot portas molitus fuit, quæ Madhar Dervvasa, Tziartzou Dervvasa, Nim Dervvasa, Pouto Dervvasa atque Noery Dervvasa dicuntur. Porro urbs longe maiorem longitudinem occupat quam latitudinem, quia omnes opportunitatem fluvii sectantes, ad ripam substruxerunt; magnatum palatia hoc ordine jacent; primo ab arctoa plaga ordiendo palatium Bador-Chan qui Hasleren arcem quondam obtinuit: huic vicinum est palatium Radziæ Bosios parentis Ray-Rottangh, qui quinque millium equitum præfectus Barampory cum imperio præfuit: deinceps Ebrahim-Chan trium millium equitum præfecti: Rostom-Kandahary quinque millium: Radziæ Kissendas trium millium: Ethegat Chan fratris minoris natu Aslof-Chan

Chan quinq; millium : Chazady Chanons, regis sororis, & quondam uxoris Madoftar-Chan. Goulziar Begem matris regis : Codhæ Mamet Thahar duorū mill. equitum præfecti : Codhæ Benziū , mille : Ozier-Chan quinque millium : Tzoach Poerazis amplum ædificium, in quo defuncti regis Achabaris concubinæ degunt : Etchebar Chan Eunuchi & dum viveret Agræ præfecti : Bager Chan trium millium equitum præfecti : Mirzæ Abouzayth mille quingentorum : Aflōf-Chan octo millium equitum præfecti, longe sumtuosissimum palatium : Ethamædaulet, quinque millium. Sultani Chrom principis & viginti millium equitum dum pater viveret præfecti . Chan-Sian quinque millium : Codhæ Abdullassen quinque millium : Rochiæ Sultan Begem sororis regis innuptæ : sequitur deinceps regia arx, cujus muri ad viginti quinque cubitorum altitudinem è rubro saxo educti sunt, super locum nonnihil editum; opus stupendum, & amœnissimo in omnes partes prospectu, præsertim ad ripam fluminis, ubi opere cancellato structum est cum fenestris aureis, è quibus Rex certamē Elephantorum solet prospicere: paulum intra hos cancellos extat Regis

gis prætorium, quod Gussul-can appellatur, quadrata forma ex lapide alabastrite structum, & aureis laminis superbum in modum obductum: sub quo situm est gynæceum (Mahael vocant) Nourzian Begem dilectissimæ superioris Regis Ziangier conjugis: reliqua arcis variis ædificiis occupantur, inter quæ præcipua sunt gynæcea, uti unum Mariam Makany uxoris Achabaris & matris Ziangier: dein tria quibus regiæ concubinæ concluduntur; quorum unum Lettevvar dicitur à die Solis, alterum Mangel à die Martis, tertium Zenisler à die Saturni: nam hisce diebus unum horum Rex solet accedere: quibus & quintum gynæceum accedit, in quo peregrinæ fæminæ aluntur ad Regis libidinem explendam, id Bengaly mahal dicitur. Arcem egressos excipit forum majus, ubi equi, cameli, boves & omnis generis merces venundantur: sequuntur deinceps palatia, Mirzæ Abdullæ filii Chan Azem trium millium equitum præfecti; Agæ Nours, totidem; Zehennæ Chan duorum millium; Mirzæ Chrom filii Chan Alems, totidem; Mahabot Chan octomillium: Chan Alem, quinque: Radiæ Bartzing trium millium: Radiæ Mantzing duorum millium equitum præfecti.

Ad

Ad adversam fluvii ripam *Secandra* urbs jacet, eleganter structa, & fere Baneanibus mercatoribus habitata; nam hic fere appellunt merces omnes è Purob, Bengala, Purbet atque Bouteren, & Reginae vectigal pendunt, antequam fluvium traiciant: hæc quoque urbs pene duas cosas in longitudinem occupat, sua habet palatia magnificè structa, uti Sultani Pervvesy & aliorum: viridaria item amœnissima, inter quæ præcipuum est Ethame Doulet patris Aslof Chan & Reginae Nourzian superioribus annis defuncti, cui hic magnificentissimum monumentum struitur, tanto sumtu, ut decem milliones rupiarum ei finiendo nequaquam suffecturas arbitrentur, qui initia viderunt. In eadem provincia sita est *Fettipore*; ea distat ab Agra duodecim cosas; nobilissima quondam civitas, quam Achabar muro cinxerat, & hic sedem regni collocaverat, quam postea Agram transtulit: murus hodieque superest, sed ipsa urbs pene vasta est, ædes illius collapsæ, & solum in arva & hortos conversum, ut in medio urbis constitutus, non in oppido sed in agro versari videaris: patet ab una porta ad alteram tria milliaria Anglica, sed noctu hac iter

agere

agere valde periculosum est. Suburbia quoque amplissima fuerunt, sed nunc penitus sunt collapsa. Intra portā quæ boream respicit, amplissimum forum cernitur ad milliare in longitudinem filicibus stratum & utrumque latus ædificiis septum: ad finem hujus Regia cernitur multis sumtuosis structuris adornata, & supra illam splendidissima totius orientis Mesquita, ad quam xxv aut xxx gradibus ascenditur, ubi portam habet altissimam & pulcherrimam, quæ è longinquo videri potest: intra quam est area ampla, vivo saxo strata & portibus undique cincta cum altissimis columnis è solido saxo & ingentibus laquearibus. E regione portæ monumentum visitur magnificum, in quo conditus sanctus quidam Mahumetanus ex illorum secta, quos Kalendares vocant, qui suo ære hanc Mesquitam struxisse dicitur. Inferius stagnum jacet, quod solum huic oppido aquam potabilem subministrat, nam reliquæ scaturigines & rivi falsi sunt & insalubres; quæ aquarum penuria Regem compulisse dicitur ut urbem desereret: unde brevissimi ævi intra quinquaginta annos nata & pene extincta. Prius Sykary dicebatur id est indago, sed Achabar à pere-

peregrinatione redux & filio auctus qui post ipsum regnavit, Fetiporen dici voluit, quasi dicas uoti compo-rem. Extra muros versus eorum palus, jacet duas tresve cosas longa, piscibus atque volucris abundans: quam fere totam herba tegit, quæ hermodactylos fert; itemque altera quæ Camolachacherin; qui fructus ambo valide refrigerant. Hermodactyli fructus triangulari cortice tectus est, lignosæ substantiæ, & ad singulos angulos acuta spina armatus; adhuc viridis tener est, & saporis haud ingrati, sed haud dubio frigidissimus vulgus Indorum appellat Singarram: crescit passim etiam in stagnis circum Agram. Camalochacheri cyathi formam æmularur, continetque intus sex aut octo veluti glandes, candida membranula à se invicem disjunctos.

Ad eandem provinciam pertinet *Bayana* sive *Byana* præstantissimo glasto nobilis. Iter ab Agra ad hanc ejuscemodi est. Ad *Menhaporen* magnum diversorium septem cosas: juxta quod campestre palatium visitur (ipsis Moholl) Reginae matris, cum suo orto eleganter & amœne culto. Ad *Canovam* undecim cosas.

Notandum autem in itinere ab
Agra

Agra ad Asmeren, quod hac agitur, intervallo centum triginta cosarum, singulas cosas lapidea columna esse notatas, & ad octonas cosas gynæceum esse constructum sedecim fœminarum cum suis servitiis capax; opera magni Regis Achabaris, qui quum filiis careret, ab Agra pedes incescit ad Assemeren, ubi Hogee-Mōdee Mahumetanus sanctus tumulatus est, quem imprimis venerantur.

Cannovva campestre est oppidulū, circum quod optimum glastum sive *Nil* colligitur, ob soli soliditatem & aquarum falsuginem, quarum beneficio fit, ut *Nil* multo sit friabilius quam quod dulcibus aquis temperatum fuerit & coactum.

A Belgis nostris observatum invenio, *Cannovam* distare à *Byana* versus occasum decem cosas, & sub se complecti hos pagos Mahal, & Phoubas, qui distant ab oppido duas singuli cosas; Tzourtsouda sesqui cosam; Dabet duas; Mahalpore & Garassā singuli unam: Dannachan, duas; Bockolyt unam; Baravvat sesqui cosam: Zrazevvolian sesqui cosam; Phettaporen quinque.

A Cannovva ad *Ouchen* sunt tres cosæ; ad *Canderen* cænosum pagum, seu.

seu. Duabus ab hoc cosis palatium jacet, quale ante ad singulas octonas cosas à Rege structum fuisse diximus: quadratæ formæ ædificium est, intra cujus primam portam atrium est Regis Darfany destinatum, cum aliquot cubiculis adjunctis minoris notæ; intra secundam ipsum gynæceum est, formæ itidem quadratæ: singula autem latera ita disposita sunt, ut quatuor cubicula præbeant regiis concubinis, & in universum sint sedecim: in medio autem cujusque lateris & ad singulos angulos sunt patentia atria quæ vocant Devoncan, opulentis auleis strata: in medio totius palatii est Regis cubiculum & liberrimus ad fœminas accessus, quarum cubicula semper aperta sunt.

Byana quondam amplum & pulchrum fuit oppidum, nunc pene collapsum est, præter duo Saraya & longam plateam sive Bazar, id est, forum rerum venalium, cum casis aliquot, nam pulchriores ædes aut jam conciderunt, aut ruinam minantur & à paucis incoluntur. Ab hoc tamen oppido præstantissimū glastum sive Nil quod India nobis mittit, nomen suum accipit: Id autem quemadmodum à nostris observatum invenio, conficitur

in terrarum tractu, qui viginti aut triginta cosas in longitudinem occupat; in quo censentur quinque principalia loca, quæ singula plures pagos sub se complectuntur; eorum unus est *Canova*, de cujus pagis jam diximus: alter est *Byana*, quod oppidum hos pagos sub se numerat, Ebrahamie Dabat distans ab oppido cosam unam; Ferso, quatuor; Otchim, sex: Patchiona, quinque: Bizampor, quatuor; Mehepore, quatuor: Tzonova totidem; Pinyora sex: Nau Nava totidem; Beretcha quinque: Azenauhe quatuor; Baziola totidem: Pedauler quatuor; Gordaha, quinque: Hellec Zeos pene decem; Pehertzzy septem; Raduvvel Khera quatuor; Nimbera septem; Berouvva quinque; Ratziona septem; Indiara quatuor: Tziereer Panna quinque; Birampor quatuor; Catehioera denique quatuor. Tertius locus est *Bassouver* distans decem cosas à Byana versus ortum, sub quo hi pagi censentur, VVyris distans à Bassouver tres cosas: Ratsoulpor quatuor; Hessauda totidem; Tzerrees duas, Barolu unam & semillem; Ziara tres; Pantha duas & semis. Tzettohe tres: Sonoher, sex: Tsonhery, sex. Quartus est *Hindoun* distans decem cosas à Byana, sub quo cen-

consentur pagi, Khera distans cosas duas; Ziamalpoura totidem: Kotto-poer, totidem: Haszianepore tres; Sierpoer sex: Tzeroot quinque; Ziet-vvaly & Kardauhe singuli sex. Quintus *Tora*, distans à Byana cosas octodecim, qui & aliquot pagos comprehendit, quorum nomina non traduntur.

Sunt & alia loca in hac provincia, quæ glastum ferunt, uti trans fluvium Semenam Koheloff Gorza, triginta cosas ab Agra; sed id Byanensi nequaquam bonitate par censetur, & Europæ hætenus non fuit illatum.

Tres quatuorve cosas ab oppido Byana versus Corum rudera magnifici palatii & aliorum ædificiorum apparent; itemque versus Africum è regione oppidi *Scanderbade*, pari pene à Byana intervallo, similes ruinæ cernuntur in vertice rupium: via ad illas ducens, angustus præcepsque trames est, filicibus stratus, non nisi pediti aditu facilis; intra angustam portam statim ad dextram & ipsum clivi præcipitium, habes pulcherrimum ædificium, in quo aliquot monumenta integra hodieque supersunt. Ab hoc ascenditur per viam lapidibus stratam ad regias ædes, quæ nunc fere corru-

runt, & tantum à paucis pastoribus, quos ipsi *Goagers* vocant, habitantur. Ad radicem montis versus *Scanderbadem* amæna vallis se pandit, muro incincta, in qua plurimi sunt horti.

Oppidum autem *Scanderbade* superiori ævo regia fuit *Potanésis* cuiusdam Regis longe potentissimi, habuitque mœnia ad octo cos. in longitudinem, præterquam ubi rupes ipsæ accessum prohibent, secundum oram clivi, producta: nunc tantum pastorum latibulum est, postquam *Achabar Rex*, *Scha-Selimum* tyrannum, armis ex hoc munitissimo loco excedere coëgit, & ipsum oppidum sicuti & *Mandoa* penitus vastavit atque diruit.

DELY vel DELLI provincia.

A Grensem provinciam sequitur *Dely* vel *Delli* celeberrimum regnum, per quam provinciam ab *Agra* ad *Lahor* iter est, hoc fere ordine.

Ab *Agra* principis regia ad *Ravvnoctan* XII. cos. ad *Bady* *Saraium*, x. ad *Achabarporen* XII. cos. Id quondam magnum fuit oppidum, hodie tantum ob plurimos sanctos Mahumetanos hic tumultatos frequentatur, & religiosis peregrinationibus aditur. Ad *Hondle* XIII. cos. ad *Pulvool* XII. ad
Fer-

Ferreedabade totidem; ad *Delly* x. cos.

Intermedio itinere ad sinistram deflectendo, antiquæ civitatis *Delly* vastum cadaver cernitur, quam Indi novem castra & quinquaginta duas portas vocant, hodie tantum pastorum habitaculum. Haud longè ab hisce ruderibus lapideus pons transitur, super Iemini vel Semenæ fluvii brachium stratus, à quo lata semita & proceris arboribus opaca, ducit ad monumentum Hamavvnis avi Selimi, qui anno 1510 c. ix. imperabat; ac paulo ultro ad regium palatium, quod ruinam hodie minatur.

Civitas *Delly* quæ hodie incolitur, amplissima quoque est, quippe quæ duas cosas in longitudinem pateat; valido muro cincta, sed qui multis locis ruinam minatur, uti & plurima ædificia intra muros jam corruerunt: tam intra quam extra urbem circiter viginti monumenta Potanensium Regum extant, admodum magnifica. In hoc oppido Indiæ reges coronari consueverunt, quod alibi nefastum putabant. Ab hoc oppido ad Regum Potanensium domum venationibus comparatam duæ sunt cosas; ea à Sultano *Berusa* potentissimo Indorum monarcha structa dicitur, ubi inter alia anti-

quitatis monumenta obeliscus visitur altissimus. Græcis ut quidam affirmant litteris inscriptus, & ab Alexandro Magno, ut opinantur, hic collocatus. In variis Indiæ regionibus similes reperiri tradunt, & haud ita nuper circa Fettioren quendam è solo erutum fuisse centum cubitos altum, qui dum ad regiam urbem magno molimine traheretur, in itinere operarum incuria ruptus fuit.

Pang-Ab seu Peniab provincia.

A *Delly* oppido ad *Labor*, provinciæ *Pang-ab* caput, iter sequitur in hunc modum.

A Delly ad *Naleron* XIV cos. ad *Genouren* totidem; ad *Panneput* totidem; ad *Carmal*, totidem; omne hoc iter supra modum à latronibus infestatur: ad *Tanassar* cum sua arce itidem XIV. iuxta hunc locum pulcherrimum stagnum jacet, & circa id plura visuntur idololatrea, Pagodes vocant Indi, ubi idolorum monstra videre est, quæ ipsi superstitionissime venerantur. Nec procul inde putei visuntur, è quibus sal armoniacus promitur: ad *Shabad* sive *Geobaden* X. cos. ad *Amballam* XII; ad *Hollouway* Sarayum XIV; ad *Sirynam* VII. oppidum hoc stagnū habet

habet perpulchrum, & in illius medio ædiculam, ad quam per pontem lapideum quindecim fornicibus subnixum aditur; ab hoc stagno cosæ intervallo distat hortus regalis, ad quem ducit rivus & semita filicibus strata, quadraginta pedes lata, & arboribus utrimque amœnum in modum septa: Hortus ipse quadrata est forma (cujus singula latera supra cosam longa sunt) & lateritio muro incinctus, intus omni genere fructiferarum arborum & herbis floribusque confitus (sunt qui annuatim quinquaginta millibus rupiarum elocari scribant) in medio ubi viæ latæ à singulis lateribus in crucem coeunt, altis cupressis ad latera tectæ, domus regalis cernitur affabre structa, cum amœnissima porticu, quæ illam ambit, & octo gynæceis; totidemque cubiculis in superiori parte, & in ipso fastigio amœno admodum cœnaculo.

A Syrina ad *Doropay* sunt xv cos. ad *Pulloceque* Sarayum xiii. ad *Nicodari* xii. ad *Sultanporen* xi. ad *Fetti-poren* vii. Sarayum hoc Selimus qui superioribus annis Indiæ imperavit, struxisse dicitur, ad memoriam conservandam prælii feliciter hic à copiis suis pugnati, adversus primogenitum

ipsius Sultanum Cusheroom, qui hoc loco profligatus fuit; id accidit hac occasione, uti narrant; Selimus quum parentem suum Achabarem graviter offendisset, conspectum illius metuens in Purropiam se subduxerat, & munitissimum Halebassæ castellum interceperat, quapropter Achabar nepotem suum Cusheroom hæredem imperii scripserat. Sed Achabare defuncto, & Cusheroome nondum satis in imperio confirmato, Selimus amicorum ope Agræ castellum invasit, & parentis thesauris potitus filium suum versus Lahorem profugientem insequitur, qui hoc loco à copiis paternis fuit profligatus, tandemque captus & in carcerem conditus, in quo luminibus fuisse orbatum multi fuerunt suspicati, sed falso uti postea apparuit. Ab hoc loco ad *Hogemoheede* sunt x. cos. ad *Cancannam* Sarayum xii. ad *Lahorem* vii.

Labor longe maxima est civitas orientis, quippe quæ ambitu suo secundum fossam, quæ Regis mandato superioribus annis egesta fuit, & murum qui Selimi auspiciis perductus fuit, xxiv cosas complectitur. Temporibus *Potranensium* regum tantum pagus fuit, *Multhan* tum florente, donec ab *Ha-*
maune

maune amplificaretur. Civitas & suburbium sex cosas in longitudinem patet. Arx regia validissimo latericio muro cincta est, & duodecim aperit portas, novem quidem in agrum suburbanum, tres ad ripam fluminis; plateæ urbis pulchræ & filicibus stratæ; incolæ illius maximam partem sunt Baneanes & artifices: ædificia pulchra & edita, ex lateribus affabre constructa: gentilium pleraque sex aut septem gradus alta, perdifficili ascensu, securitatis causa itaeducta, & ne prætergradientes introspicere queant.

Arx sita est ad ripam *Ravee* amœnissimi fluminis, quod in Indum confluit, illud quamplurimæ cymbæ descendunt sexaginta & plurium doliorum capaces, versus *Tattam* Sindæ emporium, postquam pluvix defierint: circiter quadraginta dierum iter est, secus Multhan, Seetporen, Buchur, Raureen, &c. Flumen *Ravee* ab oriente descendit è montibus Cassimer ut quidam tradunt, & secundum septentrionale civitatis latus labitur; ad ripam illius intra Arcem, regale Palatium jacet, medianâ portâ ad flumen exitum præbens. Ab oppido in hoc intratur per amplam portam, & inde per aliam minorem in quadratam

aream, in qua excubitores regii agunt; hinc ad sinistram per aliam portam, in interiorem aream in qua Regis Darbar cernitur, circa quod plurimæ sunt stationes nobilium excubitorum. Hinc in aliam aream penetratur, in cuius medio Regis Deuoncan visitur cum aliquot cubiculis, in quibus Rex vesperi ab hora octava ad undecimam solet confidere. In hujus ædificii pariete Rex pictus est, transversis cruribus confidens sub magnifico throno, & ad dextram illius Sultani Poruesius, Caroonius, & Timoret illius filii; juxta illos Sha Morat & Dan Sha regis fratres; secundum istos Emyrza Sheriff frater Can Asom major natus (quem narrant adeo opulentum & splendidum fuisse, ut concubinarum suarum, quas aluit supra centum, vestes quibus semel modo amictæ fuissent, numquam ab aliis contrectari passus fuerit, sed humo defodi jussit, donec putrescerent: ad hæc quingentos lychnophoros (Massalgeas vocant) aluerit, adeo ut quum Agra domum repeteret, quæ minimum cosam unam ab oppido distat, ne unus quidem cum face sua locum mutaret, sed viam integram munirent:) juxta hunc Emyrsa Rosthan, quondam Rex Candabar;

tum

tum Can Canna; Cuttuph Caun; Rahia Manisengo; Caun Asom; Asoph Caun; Scheck Fereed; Kelish Caun & Rahia Iuggonath (quo defuncto septem illius amici, una ipsius soror & nepos è fratre, in rogum ipsius sponte insiliisse referunt.) Ad sinistram autem Regis Rahia Boulingh, qui flabello muscas abigit; Rahia Ramdas, qui gladium illius sustentat; Cleriff Can, Mocrib Boucan, Rahia Bossu, Rahia Ransing; Majo Kesslo & Lalla Bersing. Quin etiam in eadem porticu ad dextram parietis, in quo Rex ad superiorem modum pictus est, super fores cernuntur effigies Salvatoris nostri & virginis matris. Plurima præterea sunt atria & gynæcea in hoc palatio, quæ describere nimis longum esset. Sed una porticus minime prætereunda, in cujus pariete picti sunt Regis hujus Selimi progenitores, nimirum Parens Achar, avus Hamaune, & proavus Babur, qui primus Indiam est ingressus cum triginta proceribus, habitu Kalenderum ut alibi dicemus. Extra occidentale arcis latus, trajectus est in adversam ripam, à qua regia via ducit ad Kabul; regio autem omnis trans flumen longe est amœnissima.

Alii paulo diversam itineris rationem

nem produnt à Delly ad Lahorem, hoc ordine: A Delly ad *Bunyram* x cos. ad *Cullover* xii. ad *Pampetten* exiguum sed pulchrum oppidum xii. ad *Carnal*, totidem; ad *Tanissaram* xiv. ad *Shabaden* x. ad *Gangur* five *Mogolis Sarayum* xv. ad *Sinam* antiquum oppidum & textura gossypinorum pannorum nobile, xiv. ad *Duratiam* xv. ad *Pullover* xi. Sed antequam ad illud perveniatur, *Siermegus* latissimus amnis cymbis trajiciendus, qui versus occasum dilapsus, tandem in Indum se condit. Ad *Nicoudar* exiguum oppidum xi. ad *Sultanporen* antiquum oppidum, quod amnis à septentrione præterlabitur ad *Chuirmal* xi. Sed ante fluvius *Van* trajiciendus, qui latissimus est, & versus occidentem tendens in Indum illabitur. ad *Cancanna Sarayum* xvii. ad Lahorem, vii.

Regio omnis inter Agram & Lahorem bene culta est, Indiæ longe fecundissima, & omnibus rebus abundans; plurimum sacchari producit; via utrimque arboribus septa est, quæ fructus ferunt moris non absimiles. Singulis quinque aut sex cosis Sarayum occurrit, à Rege aut aliquo nobilium conditum, in quo iter agentes cubiculum

lum & stabulum sortiuntur; quæ ubi quis occupaverit, à nemine extrudi potest.

Kabul provincia.

Iter ab urbe Lahore ad Kabul valde infestatur à Potanensibus latronibus, & licet Rex certis intervallis, viginti tria præfidiariorum stativa collocaverit, nihilo fecius non raro itinerantes à latronibus hisce spoliantur, qui & anno c1o 1o c xi. oppidum Kabul inopinato aggressi illud spoliarunt. Iter autem hoc modo dimetiuntur.

A Lahore, trajecto flumine Ravee ad Googes Sarayum sunt x. cos. ad *Emenbaden* pulchrum oppidum viii: ad *Chumaguckor* magnam urbem xii. ad *Guzarat* insigne emporium xiv. intermedio spacio & vii ab hoc oppido cosis. *Chantrouvv* latissimus fluvius traicitur.

A Guzarat ad *Houvasporen* xii. ad *Loure-Rotas* oppidum cum valida arce in vertice montis sita, xv; hic quondam limes Potanensis regni fuit. Ad *Hatteam* xv: ad *Puckouvv*, iv: ad *Raulependen*, xiv: ad *Collapannen*, xv: ad *Hassan-abdal* pulchrum oppidum ad ripam modici amnis situm, juxta quod jacent pulcherrima stagna, piscibus

bus innumeris fæta, quorum rostris Achabar aureos annulos indidisse dicitur; aqua autem ita limpida & pellucida est, ut fundum ubique videre liceat: iv. cos. ad *Attock* oppidum cum munitissima arce, quam Indus lambit; xv: ad *Pishoren*, xxxvi: ad *Alleeck* mesquitam, x: via perduellibus Regis obnoxia, qui decem aut duodecim millia equitum cogere possunt. Ad *Duckam*, xii: ad *Beshoulen*, vi: ad *Abareeck*, vi: ad *Alebogam*, ix: quam *Covu* ingens fluvius alluit à *Kabul* descendens: ad *Gelalabaden*, iv: ad *Loure charebagen* totidem: ad *Budde charbag*, vi: ad *Nomlam*, viii: ad *Gondomam*, iv: ad *Sarcrood* *Sarayum* totidem: hic amniculus labitur rubicundis undis, quas stomacho debili prodesse autumant: ad *Zagdelen*, viii: ad *Abereeck*, viii: ad *Dovvabam*, viii: per vastum montem; ad *Buttaaucen*, viii: ad *Kamreen*, iii: ad *Kabul* denique totidem.

Kabul oppidum est longe amplissimum, habens duas munitissimas arces & plurima seraya; Regia fuit progenitorum hujus Regis, qui hodie Indiae regnum possidet.

Vltra hoc oppidum circiter viginti cosarū intervallo jacet *Chare-Cullouvv*
ama-

amænissima urbs; & ab hoc totidem
cosis *Gorebond* amplissima civitas, ad
limites provinciæ *Usbeck*, cujus me-
tropolis est *Samarcanda*.

Kabul regnum (inquit *Texeira*)
quondam Persiæ fuit subiectum; iter
ab eo ad Lahorem olim trimestri spa-
tio conficiebatur, siquidem ob metum
latronum magnum terrarum spacium
erat circumeundum; nunc viginti aut
viginti quinque diebus absolvitur, post-
quam plurimæ præsidiariæ arces cer-
tis intervallis ad regiam viam structæ
sunt. Ab hac provincia agnomen ac-
cepit species mirabolanorum, quæ offi-
cinis *Kebuli* dicuntur: Arabes & Persæ
hunc fructum vocant *Alilah*, & Indi
corrupte *Arare*.

A Kabul ad Cascar duorum aut trium
mensium iter esse ferunt cum Cara-
vana: Cascar amplissimum regnum
Tataro paret; illius principale empo-
rium appellatur *Yar-Chaun*, è quo plu-
rimum Serici, Musci, Rhenbarbari &
aliarum mercium peti solet; quæ mer-
ces omnes è Chinorum regno in hanc
provinciam subvehuntur, quippe quæ
tantummodo trium mensium itinere
à limitibus Chinæ abesse prædicetur.

Quod supra diximus de longo olim
itinere à Lahore ad Kabul evidenter
con-

cōfirmat itinerarium Benedicti à Goes Lusitani è Societate Iesu, apud Trigan-
tium; qui à Lahore profectus vi lan.
anni 1603. mensis tempore pervenit
Athoc sive *Attock* ut ante appellavi-
mus; & inde duorum mensium spatio
ad *Passaur*; ; dein viginti dierum itine-
re *Gidelen*; & totidem dierum itinere
ad *Kabul*; à *Kabule* profectus venit
Ciarcar, atque inde *Parvan*, quod est
postremum oppidum Mogolis imperio
subditum.

Chysmere seu Cassimere provincia.

AB urbe Lahore itidem iter pertinet
ad Cassimerem amplissimam pro-
vinciam, quod instituitur hoc ordine:
Primum ad superiorem modum ad
insigne emporium *Guzarat*; deinde
ab hoc oppido versus boream decli-
nando, ad *Bimbar*, xvi. cos. ad *Io-
gek-Hatelly*, xiv: ad *Cinguesque-Ha-
telly*, x: ad *Peckly* totidem: ad *Cono-
vvan*, xii. à quo ad montana *Hast-
chaunck-gate*, in quorum vertice per-
pulchra planicies cernitur, viii nume-
rantur cosæ. ab hac ad metropolin
Cassimeren (quam alii appellant *Syri-
naker*) per amænissimam regionem
iter est vii. cos.

Civitas illa sita est ad ripam flumi-
nis

nis *Bahat*; ager illius campestris secundum radices montium, circiter centum quinquaginta cosas in longitudinem, & quinquaginta in latitudinem se dicitur extendere, & omni genere frugum abundare; fœminæ illius regionis candido colore esse dicuntur.

Regio hæc frigidior est, gelu atque altis nivibus hyeme obnoxia; vicina quidem *Cascari*, sed tam asperis montibus ab illa divisa, ut nullus aditus Caravanis pateat; rari pedites interdum summa cum difficultate asperos hos montes penetrant. In montanis hisce degit *Regulus*, *Tibbon* nomine, haud multis opibus affluens, qui tamen superioribus annis *Selimo* Indiæ monarchæ misit gnatam suam, ad affinitatem cum ipso contrahendam. Eadem regio fines jungit cum Regno utriusque *Thebet*. præcipuæ ejus merces sunt *crocus*.

Ex itineralio *Benedicti à Goes*,cujus supra meminimus, patet, quo pacto è regno *Kabul* ad *Cascar* iter instituitur, quod hic notare operæ pretium duximus. Hic è *Parva* limitaneo oppido *Kabul* profectus difficillimo itinere quinque dierum per altos & asperos montes descendit in regionem *Aingarā*, & post quindecim dierum

dierum iter venit *Calcian*, cujus incolae similes dicit esse Belgis nostris. Vnde decem dierum itinere venit *Gialalabattiam*, ubi Bramenes tributum exigunt nomine regis *Bruarates*. deinceps quindecim dierum itinere attingit *Talhan*; inde *Chemam* quod oppidum paret *Abdulahano* Regi *Samarhan*, *Burgaviae* & *Bacharates* & aliarum provinciarum: & molesto octidui itinere *Badascian* & *Ciarcunar*; à quo decem dierum itinere venit *Serpanill*, & viginti diebus *Sarcil* provinciam plenam pagis. A qua bidui itinere distat *Ciecialith* mons jugi nive candens; hoc superato cum magna hominum jactura præ intenso frigore, venerunt *Tanghetar* in regno *Cascaris*, & quindecim dierum itinere *Iaconich*; & demum *Hiarchan* sive ut supra diximus *Tar-chau*n metropolin regni *Cascaris*. Hinc cum Caravana profectus medio Novembr. 1604. vidit *Iolci*, *Hancialix* *alceyhet*, *Hagabether*, *Egriar*, *Mefetelec*, *Thalec*, *Horma*, *Thoantac*, *Mingrieda*, *Capetalcol*, *Zilan*, *Sarc*, *Guedebal*, *Canbaschi*, *Aconfersec*, *Ciacor*, & *Acflu* permolesto xxv dierum itinere per rupes & arenosa loca; deserta *Caracathay* vocant; hinc adiit *Ortograch* *Gazo*, *Casciam*,
Del-

Dellas, Saregabedal, Vgan & Cucian ;
atque inde xxv dierum itinere Cialin,
cui Regis Cascaris nothus cum impe-
rio præerat. Inde viginti diebus venit
Pucian , tum Turphan munitum op-
pidum ; Aramuth , & denique Camul
extremum Cialis regni oppidum ; à
quo novem dierum itinere venit ad
murum, qui Chinarum regnum munit
à Septentrione : sed ad institutum re-
vertamur.

*Regiones, quæ à Lahore versus ortum
& meridiem jacent.*

ADverso flumine *Ravee* , & secun-
dum ripas illius versus ortū ascen-
dentibus , obvia fit provincia *Rahia*
Boslovv , cujus metropolis appellatur
Temmer , quinquaginta cos. à Lahore
dissita. Potens hic est princeps , sed
Mogoli jam subiectus , ipsique charis-
simus. Ex illius terris pleraque sim-
plicia petuntur , quæ maxima copia
colligunt in montanis.

Huic vicina est provincia alterius
Rahia , quem *Tulluck-chan* vocant ,
hujus metropolis est *Negarcut* octua-
ginta cos. à Lahore & totidem à Siry-
nan. In hac famosum est Idololatreium
sive Pagode , *Ie* sive *Durgan* dictum,
de quo mira narrant somnia. Hic

princeps ob inaccessos montes quos incolit, interdum ita insolescit, ut Mogolis majestatem parum reverenter colat.

Illi ad orientem vicinus est *Decamperga*, potentissimus Princeps, cujus præcipua sedes est *Calsery* centum quinquaginta cos. ab Agra; adeo frequens est incolis provincia, ut brevi tempore quinquaginta millia exercitum possit cogere, maxime peditum, nam equitibus haud ita abundat.

Ab hoc itidem versus ortum, inter Ieminam & Gangem fluvios, Rahiæ Mansæ provincia jacet, tam opulenti principis, ut vasis è solido auro ipsi cibos ministrari perhibeant; ejus metropolis est *Serenagar*: claudunt montes, quos *Dovu-Lager* appellant, jugi nive candentes, licet regio non supra quadraginta gradus divergat ab æquatore versus Arctum, & cætera perfertilis sit; distat ab Agra ducentas cos. à Syrina quinquaginta.

Trans Gangem, potentissimus princeps degit, Rahia Rodorovv, qui amplissimam regionem montensem possidet, cujus Metropolis dicitur *Camoio*; cum China fines jungere dicitur. Ingentes peditum copias cogere valet, equis ob asperitatem montium uti

non potest, & frigus Elephantos excludit; habet tamen equorum profapiam, quos vocant *Gunts* ad inaccessiblelos montes superandos, uti videtur, à natura factos.

Ab hoc ad meridiem, trans alveos Gangis, potentissimus *Rahia Mugg* provinciam obtinet, equis & elephantis abundantem; ubi & opulentissima Adamantum fodina reperiri dicitur. Sub hoc inter Gangis fluentia, Potanensis princeps agit, è profapia Regum Delly, quem Mogol domare nequivit, ob Gangis divortia & crebras insulas. Purropiæ fines attingit eosque crebro incurSAT, ita ut Rex Mogolum hic præsidia magno sumtu alere cogatur.

Hinc ad Gangis ostia regio omnis Mogoli paret, præter unum castellum, quod Lusitani exules tenent. Trans Gangem jacet potentissimum regnum *Arracam*, quod ad ortum clauditur à *Siam*, *Ova* & *Iangoma*. Inter Tanasfar & Arracan jacet regnum *Pegu* nunc pene vastum; à quo ad meridiem jacet *Queda*, *Malacca*, &c. Ad oram maris habet Rex Mogolum duos principales portus, *Ouzolee* quem Lusitani usurpant, & *Pipilee* quem alii vocant *Petepolin* quindecim gradibus & 36 scrup. ab Æquatore: præter quem &

Crixam provinciam ad occidentem tendendo, in *Golcondam* provinciam transitur, quam Selimus subjugare nitabatur anno c10 10 c 1x; hujus præcipuus portus est *Musulipatan*, qui distat ab æquatore xv grad. & lvii scrup. regia autem sedes *Braganadar* & *Golconda* nuper admodum condita. Et porro secundum oram maris procedendo, Regnum *Bisnagar*, in quo Lusitani tenent oppidum *S. Thoma* & *Negapatan*. Sed de his post plura dicentur.

Purropia provincia.

Iter ab Agra ad Halabastren, quæ est in *Purropia* arx, instituitur ad hunc modum;

Ab Agra trajecto flumine Iemina, ad *Amediporen* sunt viii cos. hîc plurimum glasti conficitur, quod vocant *Cole*, inferioris notæ, quodque aut in India consumitur, aut Samarcandam & Cascar mittitur, nec unquam infertur Europæ nostræ. Ab hac ad *Itay*, xii cos: Hîc quondam unus Potanensium Regum egit, sed nunc oppidum pene dirutum est: in vertice abrupti undique montis castellum jacet, duplici muro cinctum, cujus portæ facies humana insculpta, quam Indi superstitione

stitiose colunt, & multo oleo venerabundi perfundunt.

Ab hoc ad *Chappergat* sunt xii cos. hic tam splendidum Sarayum extat, ut potius arx quam diversorium esse videatur.

Ad *Meneporen* totidem cos. & secundum Gangis ripam ad *Halabassen*, xx. urbs hæc sita est ad ripam Gangis, olim *Praïje* dicta; varii Potanensium Reges hic frustra conati fuerunt arcem moliri; Achabar autem Mogolum rex tandem fundamenta illius jecit, & uti ferunt, supra viginti millia operarum in eo plurimis annis exercuit; necdum tamen perfecta est arx; sita est ad angulum terræ, ubi Iemina in Gangem confluit; cincta triplici muro, quorum extimus, qui altissimus, è quadratis rubris saxis structus est. In interiori area columna sive obeliscus cernitur, quinquaginta cubitos è solo extans, & longe plures sub terram descendere creditus; magni alicujus Principis opus, Indi omnes credunt Alexandri esse. Præterea magnificentissimum hîc visitur palatium Regis, sub quo in subterraneo antro Pagodiæ sunt, monumenta, ut Indi vanè credunt, Babæ Adam & Mamæ Hauah & primæ illorum prosapiæ. Persuasi

enim sunt primum hominem aut hic creatum aut saltem diu egisse; seque illius religionem sequi profitentur. Ad hæc monumenta ex omnibus Indiæ provinciis accurrunt, & antequam propius accedant, corpora in Gange abluunt, & comam barbamque radunt; hoc facto se ab omnibus peccatis mundari opinantur.

Ab hoc oppido mensibus Octobri & Novembri, soluto gelu, cymbis descendunt Bengalam versus, quæ navigatio admodum periculosa est.

Quatuor cos. sub hoc oppido, ad dextram levamq; ripam, sunt duæ munitæ arces *Harrayle* & *Hussœ* à Potanensibus conditæ.

In eadem Purropia sita est *Potana* vastum oppidum, cum munita arce, in qua regii thesauri custodiuntur: ab hac Reges Potanenses nomen habuerunt, quorum jam sæpius memini, aut potius hi Reges huic nomen dederunt, qui è montanis inter Candahar & Kabul digressi in Indiam se effuderunt; & superato Rase Pethory Dellenfi Rege, aliquandiu rerum in India sunt positi, donec Mogoles illos vicissim imperio exuerent.

Iter ab Agra ad Iounporen.

AB Agra ad *Cannouven* sunt cxxx cos. versus Ortum; oppidum id est amplum, sed nullis mœnibus cinctum, ad radicem montis, cujus vertici insidet castellum bene munitum: hunc montem Ganges olim præterlabebatur, sed nunc vallem, quæ quatuor cos. hinc abest, perrupit, hic tantum modicum sui nominis servans alveum.

A *Cannouve* ad *Lacanouven* sunt xxx cos. magnum & hoc Emporium est. Ad *Oudeen*, quinquaginta: antiquam civitatem & quondam Potanensium regum sedem, nunc pene vastam.

Haud longe ab hoc oppido visuntur rudera arcis & palatii Ranichandis, quem Indi summum Deum agnoscunt, & carnem humanam assumsisse dicunt, ut magnam Mundi Tamas ham viseret; inter hæc rudera certi Bramenes degunt, hi singulorum peregrinorum nomina, qui in vicino flumine corpora rite abluerint, studiosè annuntant; quam consuetudinem multis seculis si ad nostrum computum exigas, durasse fabulantur. Duobus circiter milliaribus ab hisce ruderibus distat spelunca angusto quidem ore, sed in-

tus tam spacioſa & tot reſſibus impe-
dita, ut difficile ſit ſe expedire, hic ci-
neres illius divi conditos volunt. Ex
omnibus Indiæ partibus huc accurrūt,
& poſtquam hoc idolum venerati fue-
rint, in rei teſtimonium ſecum ave-
hant aliquot grana oryzæ carbone ni-
griora, quæ hic multis ſeculis aſſervata
credunt.

Ab Oudee ad *Achabarporen* ſunt
xxx cos. (à quo extra hanc viam cir-
citer xxx cos. *Bonarce* jacet nobile mer-
cium Bengaleniſium emporium) ad
Iounporen, totidem cos. Situm eſt hoc
oppidum ad marginem fluvii, cujus
ripæ inſigni ponte conjunguntur, cui
multæ ædes inædificatæ ſunt; arcem
oſtentat olim Potaneniſium regum ſe-
dem, & ædificia admodum elegantia.
Circiter octo aut decem cos. hoc oppi-
dum ambitu complecti dicitur.

Ab hoc oppido retrogradiendo alia
via verſus Agram ad Halebaſſen ſunt
cōs. cx. quarum triginta per vaſtam
& continuam ſylvam ducunt.

*Iter ab Agra ad Hameteuvvat
ſive Amadavar.*

AB Agra ad Amadavar in provincia
Guzuratte iter agitur per *Fettipo-*
ren, *Scanderbadem*, *Hindoinem*, *Che-*
nigom,

nigom, Mogol seray, Nonnig ong ad radicem montium, qui à duobus mediocribus Rahiis tenentur, à quibus ad sinistram in amplissimum terrarum spacium se extendunt montes Marvæ, de quibus alibi diximus. Porro per *Gamgram, Charroit* progenitorum Rahiæ Manifesto sedem; per *Landany, Monsalden, Bramderandem* ad *Asmeeren*.

Asmeere arx inexpugnabilis, sita est in vertice prærupti montis & difficili trium colarum ascensu.

Oppidum autem mediocre situm est ad radicem montis, saxeo muro & lata fossa circumdatum; ædes illius luteæ; extra mænia multæ antiquitates visuntur. Hoc oppidum præcipue celebratur ob sepulcrum *Hoghe-Mondee* sancti, Mogolibus imprimis venerabilis. ad hoc aditur per tres amplissimas areas; quarum prima fere jugerum terræ occupat, albo & nigro marmore strata, in qua aliquot monumenta Mahumetanorum sanctorum extant; ad sinistram jacet perpulchrum stagnum undiquaque muro clausum. Altera area ad eundem modum strata est, sed opere multo exquisitiori, in cuius medio pendet lychnus cum pluribus luminaribus: Tertia
per

per æneam portam exquisiti operis intratur, & longe pulchrior est præcedentibus; præsertim versus ostium ipsius monumenti, cujus janua conchis margaritiferis incrustata est, & pavimentum circa tumbam marmore coopertum; ipsa autem tumba auro & conchis margaritiferis variegata est, cum epitaphio lingua Persica exarato. Haud longe hinc Sella illius stat, è qua veluti tripode responsa & oracula edere consueverat; ad orientalem plagam tres præterea sunt aræ cum suis stagnis; & versus arctum & occasum pulchræ ædes, in quibus Sacerdotes agunt; ad hæc loca non nisi nudis plantis accedere cuiquam fas est.

Thomas Roe Eques mag. Britanniae Regis ad Mogolem Legatus; haud longe ab Asmeere commemorat oppidum *Godah* in regione campestri, & fecundissima juxta atque amænissima; oppidum hoc bene munitum est, habetque ædes satis elegantes, sed jam ruinam minatur. Olim sedes fuerat Principis *Rashbootæ*, quem *Achabar Sha* in ordinem redegit; conditum erat oppidum ad radices rupis satis arduæ; in ambitu illius adhuc visuntur multa monumenta è vivo saxo eleganter structa, & plurima stagna validis muris cincta.

Idem

Idem observat Asmeeren sitam esse viginti quinq; gradibus & xxx scrupul. ab æquatore versus arctum; distareque ab Agra ducenta milliaria Anglica sive decem dierum itinere versus Africum. à Barampore ccccl mill. versus arctum.

Ab Asmeere porro via ducit ad *Cairo*; ad *Meartam* quæ munitissimum habet castellum, & perpulchra stagna, & tria idolatreia sive pagodes, opulentis donis ornata. ad *Piperam*, *Ion-gesgong*, *Seterangen*, *Candempen*, *Ielouren*; ad *Mudram*, ad *Bilmall* quæ quondam amplissima civitas fuit, & circiter viginti quatuor cos. ambitu capiens, nunc pene diruta, sed rudera murorum hodieque comparent; denique ad *Amadavar*.

Aliud iter ab Agra ad Asmeeren.

AB Agra ad Fettiporen xii cos. ad Bramobad, totidem; ad Hendovvenem, totidem; ad Mogol Seray xiv. cos. ad Lalscotten, xii: ad Chadfoole oppidum xiii cos. ad Pipela, vii; ad Mosobaden, xiii: ad Banderfandren exiguum pagum, x cos. ad Mandil, xii: ad Asmeeren duæ cos.

Iter

*Iter ab Amadavar ad Lourc-bander
Tutta portum celebrem.*

AB Amadavar iter instituitur ad Tuttam five Tattam Sindæ emporium, in hunc modum : ad *Cassumparo* ; ad *Callitalovvny* pulchram arcem ad *Caluvallam* amænum pagum , vii cos. quem rex Achabar dono dedit certis mulierculis & earum posteritati, ut pueros in arte saltandi erudirent. Ad *Carryam* munitam arcem cum valido præsidio , viii cos. ad *Deccanauram* , . . . : ad *Bollodo* , x cos : quæ arx tenetur à Mogolis præfecto Nevvlock Abram Cabrate , qui hîc imperat populo latrociniis infami , *Colies* vocant. Ad arcem *Sariandgo* , xiii cos : Ad *Radimporen* magnum oppidum cum sua arce . . . : Inde per solitudinem aridam & aquarum inopem sexaginta septem cos. iter est ad pagum *Negar Parkar* : in hac solitudine multi degunt asini sylvestres , cervi , vulpes, aliæque feræ.

Ab hoc loco ad *Inne*, qui locus tantum mediæ diei itinere distat à Tutta, barbari agunt , qui nullum dominum agnoscunt , sed itinerantes pro libitu spoliant, aut tributo accepto conducunt; si autem Rex copias in illos emit-

tat,

tat, casulas suas è stramine compositas incendunt, & in asperos montes se subducunt.

A Parkar ad *Burdiano* sunt xxiv cos. per regionem indigam aquæ, præterquam falsæ & insalubris: inde ad *Nuragumiren* modicum oppidum per similem solitudinem lvii cosas. Inde ad *Gundiauvv*, x cos. ad *Sarrunam* magnum oppidum, x cos. quod & arcem habet & incolas Rashpotas; ad *Tuttam* denique xiv cosas.

Tutta longe maximum est Indiæ emporium, ejus principalis portus est Loure-bander, qui trium dierum itinere distat ab oppido; hic commoda statio est extra fluminis Indi ostium, & vermibus minime obnoxia, ut fere sunt reliquæ Indiæ stationes, & imprimis Surate. Ab hoc duorum mensium spacio ad Metropolim Lahorem ascenditur, quum uno descendatur. Merces itidem ab Agra altera metropoli camelis deduci possunt ad Buckar, Indi ripæ appositum: & hinc ad naves quindecim aut sedecim diebus: multoq; compendiosius est hoc iter, quam ab Agra ad Suraten, nisi latronibus tantopere esset obnoxium.

Porro Indi nobilissimi fluminis ostium (uti ab Anglis est observatum) distat

distat ab æquatore versus Arctum viginti quatuor grad. & triginta octo scrup. à quo ad oppidum *Diul* (non *Dive*, nequis erret) sunt milliaria quindecim. Hic præfectus provinciæ hujus *Sindæ* agit, in arce bene munita.

Iter à Lahore ad Kandahar.

A Metropoli Lahore ad Kandahar iter instituitur ad hunc modum: ad *Chackfunder* exiguum oppidum xi. cos. ad *Non Saray*, xv: ad *Muttetay*, viii: ad *Quemal-Chan*, xix: ad *Herpack*, xvi: ad *Alicafavan*, xii: ad *Trumban*, totidem: ad *Sedoushall*, xiv: ad *Callixeckebanden*, xv: ad *Multhan*, xii. hæc antiqua est & ampla civitas, haud supra tres cosas ab Indi fluminis ripa distita. Hinc trajecto flumine ad *Petto-alle* exiguum pagum, xx. dehinc alter fluvijs ratibus traiciendus, & paulo post tertius sed minor, qui *Lacca* appellatur. Deinceps per asperos montes & arida atque latronibus obnoxia transitur loca: ad *Chatzan* exiguum castellum terreo vallo septum, ubi Mogol præsidium alit adversus latrones, à quibus hi ipsi præsidiarii non multum abludunt. Intermedio itinere omnium rerum inopia est, præterquam quod paucis locis nonnihil graminis

repe.

reperiatur, jumentorum solatio. Montium quos diximus, incolæ *Aguvanes* appellantur, latrociniis supra modum infames.

A Chatza ad *Duckeen*, eorundem barbarorum municipium, ubi Mogol arcem habet & stativa præsidiariorum, sunt septuaginta duæ cos. Toto hoc intervallo barbari omnis generis com meatum itinerantibus vendunt satis vili pretio. Ad *Secotam* tres pagos sibi invicem ad radices montium, trianguli in modum conjunctos, xiv cos. Hinc ad angustias montium, *Durues* ipsis vocantur, ubi pauci admodum plurimos possunt sustinere & sistere, sunt circiter xxiv cos. Ad *Pesingan* castellum Duckee non absimile viginti tres cos. A quo ad Kandahar per vastos montes & viam omnium pene rerum indigam, restant sexaginta cos. In montanis autem hujus Regni Kandahar feroces gentes degunt, quos *Aguvanes* & *Petanes* vocant, robusto corpore, & colore paulo candidiore quàm sunt Indi, sed latrociniis & insigni crudelitate infames: & licet ob Mogolis reverentiam, & ob lucris è commerciis dulcedinem (nam pecore & frugibus abundant) paulo mitius cum itinerantibus agere superioribus annis

annis cepisse dicantur; tamē non raro, cum paucos & imparatos advenas nati fuerint, eos in avia montium abripiunt, servilibus operis mācipant, & ne fuga se subducāt, mutilare cōsueverūt.

Kandahar antiquum est oppidum, quod olim Baneanes incoluisse dicuntur; provinciæ præfectus hodie hic degit, cum duodecim aut quindecim millibus equitum, qui à Mogolum Imperatore hic aluntur, ob Persarum ad arctum vicinitatem: urbs ad occidentem præcipiti & aspero monte, ad meridiem & ortum valido muro cingitur; suburbia ob commerciorum frequentiam & opportunitatē, ipsam urbem pene superant. Annonæ hic quidem summa abundantia est, sed magna caritas ob frequentem advenarum concursum; maxime vero quia omnis regio inter hanc urbem & Hispaniam Persiæ metropolin, valde infœcunda est, ita ut non paucis locis vix quicquam herbidi sortita sit, & aquarum quoque sit indigentissima, præterquam salæ & insalubris.

A *Kandahar* ad pagum *Seriaben* sunt x cos. ad *Deribagen* exiguum pagum, xii. ad *Cushhecunam*, viii. quod castellum limitem constituit inter Mogolis & Persæ dominia.

Bengala regnum.

B *Engala* regnum (quod Mogoles superioribus annis subjugarunt & imperio suo adjunxerunt) amplissimū est , quippe quod centum & viginti leucas secundum oram maris in longitudinem patere dicatur, & haud pauciores intra continentē in latitudine. Permeat illud fluvius *Chaberus* (quem alii vocant *Guengan* & antiquorum *Gangen* esse judicant plerique) à Coro ut ab Anglis observatū inveni, descendens , & quamplurimos alios amnes dextra levaque & præcipue ab arcto in se recipiens.

Provincia hæc abundat oryza , tritico quoque, saccharo , gingibere , pipere oblongo , gossypio , serico ; gaudetque cælo admodum salubri.

Regia hujus provinciæ appellatur *Gouro* , proxima huic *Bengala* ; ambæ civitates præclaræ & opulentæ, à quarum postrema, an ab ipso regno, finis ille qui olim *Gangeticus* dicebatur, vulgo jam *Golfo de Bengala* agnominatur. Inter cætera oppida recensentur *Chatigan* : *Tanda* itidem insigne emporium, circiter milliare unum à ripa fluminis *Gangis* remotum.

Banaras vastum oppidum ad ripam

eiusdem fluminis *Patanavu* insigne oppidum, latis quidem plateis, sed ædibus humilioribus & è cespite aggestis: amplissimi & nobilissimi quondam regni caput, quod jam non minus quam cætera, Mogolum imperio paret. *Orixa* itidem ad eandem provinciam pertinet, & ipsum quondam regnum, antequam à Potanensi & mox à Mogole sub jugum mitteretur.

Indigenæ hujus regni, ingenio sunt subtili quidem, sed pravo; mares quippe omnes furtis & latrociniiis, fæminæ impudicitia & libidine infames sunt; cæterum religione Mahumetani.

Golconda regnum.

M^{*V*}*filipatnam* præcipuus portus regni *Golconde* situs est ad sinū Gangeticum, sedecim gradibus & triginta scrupulis ab æquatore versus arctum. Exiguum est oppidum, sed incolis frequens, nullis mœnibus cinctum, nec ædificiis pulchrum, nec situ commodum, quum omnes illius scaturigines sint falsæ; commerciorum opportunitas è piscatorum nido, emporium fecit.

Cælum hic salubre est: annum in tres tempestates dividunt, quarum primam quæ Martium, Aprilem, Majum & Iu-

& Iunium includit, æstatem vocant; nam hisce mensibus tantus hic est æstus, ut vix tolerari possit, aura ipsa cum summo feruore ab occidente perflante. Iulio, Augusto, Septembri & Octobri, hinc fere continuo pluit, & interdum nimbi tanta violentia incumbunt, ut ædificia à fundamentis diruant, hisce tamen pluviis & quæ sequuntur inundationibus solū suam debet fecunditatem. Reliquis quatuor mensibus tolerabilis est æstus. Solum fertile est ita ut multis locis bis, alibi etiam ter oryzam producat: habent & triticum & alia farris genera Europæis ignota.

Regnum hoc nomen accipit à primaria urbe & Principis regia *Golconda*, Mahumetanis & Persis *Hidrabad*; ea distat à Musulipatna vigintiocto leucis illius regionis (quarum singulæ novem milliaribus Anglicis comparantur) sive itinere decem dierum. Civitas & aëris amœnitate, & agri fecunditate nulli totius Orientis urbi inferior: Rex hic palatium habet, ambitu vastum, quippe quod duodecim milliaria Anglica capiat; muris undique cinctum; ædificia omnia è saxo, quorum præcipua multo auro splendent; quid multa; elegantia & opulentia

lencia principis summa est, nam elephantorum copia & gemmarum atq; opum abundantia cum Mogolum Imperatore certat, regnorum amplitudine superatur. Princeps religione est Mahumetanus, à Persis originem repetens, quorum & sectam sequitur. Gentile illius nomen Cotub. Sha, quod à prædecessoribus acceptum servat. Mogolis quidem imperio haud est subditus, majestatem tamen illius anniversary donis comiter veneratur. Reditus illius annui dicuntur esse viginti Lackes sive milliones pagodum; pagode autem pondere & valore æquat coronatum Gallicum. Solus quippe dominus est omnium terrarum, easq; subditis suis magno pretio elocat.

Ad limites regni & in medietate illius, numerantur sexaginta sex munita castella, quorum singula suos habent præfectos, quos vocant *Naykes* & præsidiarios milites: ea fere editis rupibus imposita sunt, ad quas plerumque tantum unus trames satis angustus ducit; neque quisquam sine expresso Principis mandato in hæc castella admittitur. Ejusmodi rupes vocant Conda.

Horum castellorum unum quod *Condapoly* appellant, juxta oppidum ejus-

eiusdem nominis , vasto est ambitu, complectiturque sex castella , quæ alia aliis editiora sunt , continentque singula sua stagna & lucos arborum tam sylvestrium , quam fructiferarum , & arva ferendæ oryzæ idonea : denique præsidiarios ad duodecim millia.

Porro inter istud castellum , & alterum quod *Condavera* vocatur , intervallo viginti quinque milliarium Anglicorum , certis intervallis dispositæ sunt turres excubitoria , è quibus per faces ardentes sibi invicem brevissimo tempore obnunciant , quid rerum in provincia geratur.

In hoc regno superioribus hisce annis , casu inventæ fuerunt opulentissimæ fodinæ adamantum , ad radices vasti montis , haud procul à fluvio *Christena* in agro imprimis sterili & aspero ; circiter centum & octo milliarium Angl. à portu Musclipatnam. Rex fodinas has solebat elocare pretio annuo tercentum mill. Pagodum , ea insuper condicione , ut Adamantes omnes pondus decem Ceratiorum excedentes in ærarium suum inferrentur. Anno autem clo 15 cxxii fossoribus à Rege interdictum fuit, ne ultra scrutarentur : cujus interdicti causam reddunt alii , ne gemmæ hæ nimia quan-

quantitate vilescerent ; alii Imperatoris Mogolis postulatum , qui per Legatum tres libras (*vysen* ipsi dicunt) praestantiorum Adamantium sibi tributum nomine mitti, Regi Golcondæ imperaverat : sed magis verisimile videtur, nimia fossorum avaritia fodinas jam pene esse exhaustas. Narrat enim V Vilhelmus Metholdius Anglicus, fodinas hasce se adiisse ; improbo labori tum, prout accepit à rerum gnaris, insudabant supra triginta millia operarum, quorum alii solum effodiebant, alii corbibus egerebant, alii aquam exhauriebant longa & permolesta methodo, certis vasis de manu in manum illam sustollentes, nam machinarum pene ignari sunt barbari. Agunt autem puteos rectos in terræ viscera, ad decem aut duodecim orgyrum altitudinem ; & egestam glebam, (quæ fere rubet, lutæ & candidæ cretæ sive calcis venis permixta) aræ ad hunc usum complanatæ superinfundunt, quatuor aut quinque pollicum crassitie ; eamque à sole induratum & arefactam, saxis comminuunt, & silices permixtos eximunt atque rejectant, reliquum pulverem cribrant ; eaque opera interdum pauciores interdum plures gemmas eruunt ; non raro & nul.

nullas, cum temporis & operæ jactura. Effodiuntur in hoc regno & aliæ gemmæ, sed viliores, quarum non est operæprecium meminisse.

Reliquæ hujus Regni merces sunt, ferrum & chalybs; nam auri, argenti, æris metallis caret. Lapidés Bezaares & gossypini panni omnis generis, præsertim eleganter tincti & picti, in qua arte cæteros Indos excellunt; utuntur imprimis ad hanc operâ planta quam vocant Chay, hac perfectissimum & pertinacissimum colorem rubrum exprimunt: Annil, &c.

Fabricantur hic naves satis vastæ (utpote interdum sexcentorum & amplius doliorum capaces) ex optima materie, sed neque tam commodæ, neque ita bello aptæ, quam sunt Europææ: iis navigant commerciorum gratia versus Moham ad mare rubrum sitam, mense Januario, & redeunt Septembri aut Octobri. Versus Achinum, Areccan, Pegu, Tanassarín mense Septembri; unde revertuntur mense Aprili.

Iter ab Agra ad Chatigan Bengalæ portum.

AB Agra secundo flumine Iemena descenditur Praguem (uti Radulphus

phus Fitchius Anglus vocat; nos suprà Halabassen diximus vocatam fuisse antiquitus Praye; situs convenit & nomen non multum differt:) ubi flumen hoc se in Gangem condens nomen suum amittit: à Pragne autem secundo Gange, qui hic latissimus esse incipit, descenditur *Bannaram*, magnum id est oppidum, cujus incolæ fere sunt gentiles & summi idololatræ: à Bannara ad *Patenavv*; intermedio spacio, multa occurrunt municipia; plurimique amnes qui in Gangem illabuntur.

Patenavv est oblongum & grande oppidum (in agro illius multæ dicuntur esse aurifodinæ) ædes modicæ & fere è luto factæ, atque stramine desuper tectæ; plateæ vero admodum latæ. A Patenavv ad *Tandam* in provincia Gouren regni Bengalæ: *Tanda* distat à ripa Gangis leucam unam; quia fluvius hic ripas suas nonnumquam egrediens, vicinos agros inundat: deniq; *Chatigan*; oppidum est pulchrum; distans leucam ab *Vgeli* (sive ut Lusitani appellant *Porto piqueno*) ab æquatore versus arctum gradus viginti tres.

Ab hoc portu haud longe distat versus Africum alter portus Angeli dictus in provincia Orixæ; cujus metropolis
eodem

eodem nomine, distat à Chatigan itinere sex dierum.

Multhan sive Moltan provincia.

M*oltan* provincia amplissima est, & imprimis fertilis, & mercimoniis valde opportuna, ob tria flumina quæ illam rigant, & haud longe à metropoli confluunt.

Metropolis illius est *Multhan* sive *Moltan*, quæ distat à regia urbe Lahore centum & viginti cosas, per illam iter est mercatoribus, qui è Persia per Kandahar in provincias Indiæ descendunt. Tria ista flumina sunt Ravee, Bahat sive Behat, & denique Sind sive Indus, quæ rapido cursu hanc provinciam fecant. Præcipuæ hujus provinciæ merces sunt saccharum, quod magna copia secundo flumine Indo versus Tattam navibus deportatur; atque adeo adverso Lahorem. Item gallæ, & opium, sulfur quoque & magna copia pannorum lineorum, & gossypinorum; plurimi denique hîc aluntur cameli, & industria incolarum in arcubus conficiendis imprimis celebratur.

II.

C O E L I

Solique ratio.

On una in hoc regno patentissimo cœli solique ratio. In Guzuratensi provincia, & ad oram Indici maris hyems initium sumit calendis Iuniis, & durat in Septembrem, non tamen tam continuo hic pluit, quam Goæ; sed per intervalla: sub exitum autem hyemis gravissimæ hic incidunt tempestates, & non raro typhones horrendi.

Mensibus Aprili & Septembri opportune navigatur versus Austrum; Februario & Martio versus Moham in mari rubro: ab Australibus partibus naves hic appellunt mensibus Ianuario & Februario: ab Arabico sinu initio Septembris; ab Ormuzio & è sinu Persico, Novembri.

Ventus hic constanter sex fere mensibus ab arctoa plaga, totidemque ab australi perflat, paululum modo varians. Menses Aprilis, Maius, & pars Iunii immodice feruent, donec pluviae ingruere incipiant, ita ut aura remissius

sius flante, æstus corpora graviter offendat & plurimum noceat; sed Dei beneficio, ventus hic uehementer perflat, ita ut æstum egregie temperet: sed hoc habet incommodi, ut non raro siccis mensibus pulverē & arenas sustollat, & nubecularum instar præ se agat, quæ in homines incidentes magnum detrimentum adferunt.

Ab oppido Surate & ora Indici maris usque ad Agram hujus regni metropolin, non nisi certa anni tempestate pluit, nimirum tribus illis anni mensibus, quibus Sol ad Tropicum Cancræ accedit & ab illo recedit: reliquis novem mensibus ita hic feremat, ut vix nubecula ulla conspiciatur toto illo hemispherio.

Regio fere omnis abundat optimo tritico, hordeo, oryza, & aliis farris generibus: Triticum haud aliter crescit quam Europæum, nisi quod majus sit & candidius, è quo indigenæ tam delicatum panem coquunt, ut merito cum optimo sit conferendus aut etiam præferendus.

Abundat præterea butyro & caseo, ob immensam multitudinem armentorum, pecudum & caprarum: etiam bubularum, quæ optimum lac præbent: caro horum animalium bovillæ

villæ similis est, licet non sit adeo salubris.

In sylvis, quæ hic frequentes, innumeræ feræ vagantur, cervi, damæ, aliæque: omnium venationi passim expositæ, nisi prope aulam principis: inter quas agmen ducunt apri, à quorum tamen carnibus Mogoles vulgo abstinent, & rigidi Mahometani ne contrectare quidem sustinent.

Boves à nostratibus nonnihil differunt, nam inter armos illis tuber carnis excrescit.

Oves latas & ponderosas gestant caudas, carne sunt nostris pares, sed lanæ subtilitate à nostratibus superantur.

Equorum magna hic copia est, non modo domesticorum, sed & Persicorum & Arabicorum, qui præstantissimi judicantur; unde maximum ipsis ponunt pretium; eosque non modo diligenter curant, singulis equis singulos ministros attribuendo; sed & laute cibant, leguminis quadam specie, quam vocant *Donna*, quæ pisnis nostris haud absimilis est, hanc coctam & refrigeratam atque viliori saccharo conditam quotidie illis exhibent; & bis terve singulis septimanis butyrum ad corpus perpurgandum.

Habent

Habent præterea plurimos camelos, asinos, mulos, dromedares, rhynoceroses; imprimis autem elephantos; nam Rex solus quatuordecim millia alere dicitur; magnates cæteri & nobiles, pro dignitate atque opibus plures aut pauciores, quidam è proceribus centum. Licet autem hæ regiones ita omni genere farris abundant, ut annonæ hic vilissima sit, tamen ob vastam harum belluarum molem, admodum care constat earum nutritio, & ut plurimum singulis diebus quatuor aut quinque solidis Anglicanis, id est duobus aut tribus aureis nostratibus.

Sed tot commodis sua sunt admixta incommoda, nam plurimæ hic reperiuntur feræ hominibus infestæ, leones, tygres, lupi, canes, ut videtur, efferati, quos vocant lackals & similia fera animantia. In fluminibus crocodili: & in sylvis itidem ingentes angues, aliaque venenata animantia; in ipsis ædibus scorpiones: permolesta præterea est in plerisque provinciis hujus imperii, interdum quidem incredibilis pene muscarum copia, noctu autem culicum.

Fructus arborei hic plurimi & perfectissimi; varii quoque plantarum
fructus,

fructus, radicesque. Inter arbores una est notatu digna, spongioso trunco, & qui in summam altitudinem sine ullis ramis præterquam in fastigio assurgit, è quo liquorem pertuso cortice eliciunt, qui *Taddy* illis vocatur: hic noctu eliquatus salubris est & palato gratus, & adversus nephritidem, uti putatur, non inutilis; sed interdiu profluens ab æstu corrumpitur, & haustus gravissime perturbat cerebrum.

Sementum faciunt mense Majo & initio Iunii; messem Novembri & Decembri.

Gramen non secant in fœnum aut servant ad Europæum modum, sed quum usus postulat, aut virens aut aridum adhibent.

Multæ hic sylvestres arbores passim visuntur, sed Europæ pene ignotæ; quarum quædam folia ferunt grandia & patula instar parmæ: aliæ subtiliter incisa instar filicis; uti *Tamarindæ* quæ acidum fructum ferunt, qui egregie refrigerat & purgat sanguinem. Denique omnes omnino arbores hic perpetuo virent.

Flores harum regionum, rosis & paucis aliis exceptis, magis admirabili colorum varietate oculos pascunt, quam insigni aliquo odore nares perfundunt.

Multa

Multa simplicia, quorum insignis in medicina usus, regiones hæc produ-
cunt: aromata aliunde importantur,
opulentissimo commercio.

Metallorum haud expers est solum,
ferri, æris, plumbi, & ut quidam nar-
rant etiam argenti.

Hoc regnum à plurimis amnibus
rigatur, quorum principes sunt Indus
& Ganges. Notandum autem Gangis
undam levissimam esse & saluberri-
mam censerì; quare Imperator, quo-
cunque loco agat, hanc in phyalis sibi
adferri curat, & hanc solam potat.
Non desunt quoque fontes & scaturi-
gines: plurima autem hic visuntur
stagna, industria incolarum facta, quo-
rum quædam milliare unum, inter-
dum & duo ambitu capiunt, lapideo
muro incincta, quæ pluviis mensibus
implentur, ut æstivis mensibus suffi-
ciant eis, qui longius ab amnibus aut
fontibus degunt. Nonnihil vini, sed
haud ita vulgo, hic reperitur, quippe
quod è Persia inferatur, dissimulato
nomine. Similiter ex Arabia & è sinu
Persico accipiunt *Arequii*, sic dictum
ab areca dictione Persica, quæ sudo-
rem significat. Potio autem hæc in
prædictis regionibus fit duobus mo-
dis: uno, è dactylis & frondibus gly-

cerizæ aut similibus, vi ignis per Alembycum extractis, quæ potio admodum generosa est: altero, ex uvis passis aqua frigida dilutis & coctis, quæ salubrior & melior existimatur.

In ipsa autem India vinum conficitur ex substantia arboris, quæ cocos nuces fert, quam vulgo ob similitudinem vocant palmam: id vinum duplicis est generis; *Sura*, liquor, qui sponte emanat in vasa trunco arboris applicata, crudus; & *oracca* quæ ignis vi ex illa sura per Alembycum extrahitur: hæc vehementissima est, verum ad robur illius enervandum, solent uvæ passas ei iniicere, atque ita suaviorem & blandiorem efficere; quò annosior eò melior censetur; quod non accidit, si uvæ passæ cum pura aqua misceantur.

Alio quoque liquore utuntur (qui *Kobha* illis dicitur) qui è nigro quodam semine aqua misto coquitur: hic palato haud admodum gratus est, sed salubris judicatur, nam & concoctionem in ventriculo promovet, sanguinem purgat, & spiritus vitales refo-cillat. Credo hunc esse eundem illum potum in Turcia, Persia, Arabiaque usitatissimū, quem ipsi vocant *Kaoah*; qui fit ex legumine exiguis fabis haud
absti-

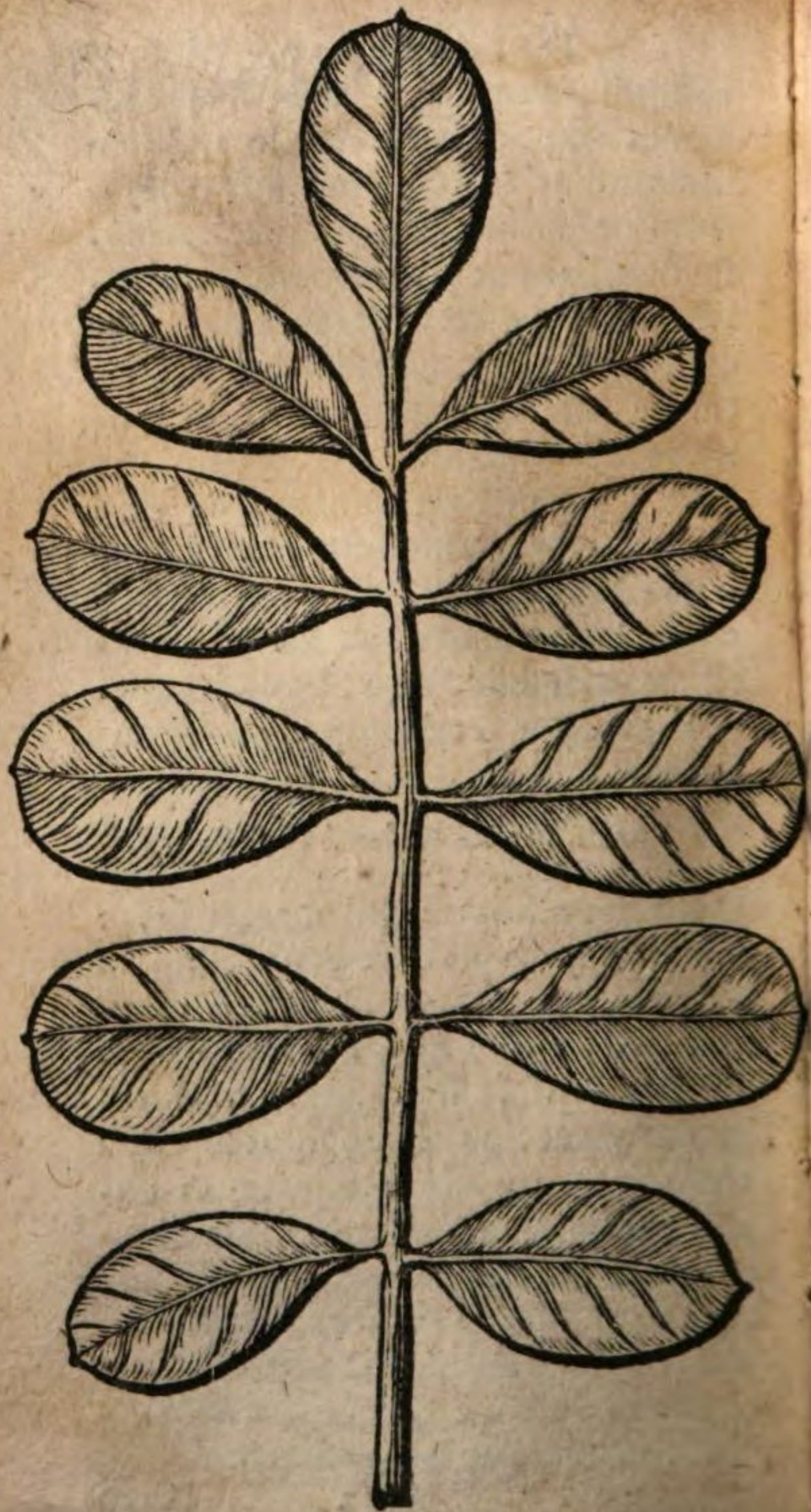
abſimili, quod ex Arabia in alias regiones importatur; coquitur autem in domibus ad id comparatis; decoctum eſt ſpiſſum, nigricans & fere inſipidum, aut ex parte amarum; id calidum ſorbere ſolent & ventriculo prodeſſe, flatuſ diſcutere, hæmorrhoidaſ tollere, & appetitum ciborum promovere autumant.

Nec piſcium optimorum & variū generiſ, nec volucrum infinita pene copia in hiſce regionibus deſit. Quid multa? omniſ annona hic adeo vilis eſt, ut oviſ ſolido uno, lepuſ denario, treſ perdiceſ eodem pretio veniuntur.

De præcipuiſ mercibuſ huiuſ Regni.

PRæcipuæ huiuſ regni merceſ ſunt: primo goſſypium & panni, qui ex illo texuntur, immenſa copia & innu-mera varietate; quorum quidam ita ſubtileſ ſunt & ita candidi, ut Europæoſ omneſ, qui è lino fiunt ſuperare videantur, aut ſaltem æquare; ſinguli autem peculiaria nomina ſortiuntur, aut à coloribuſ quibuſ imbuuntur, aut à ſubtilitate atque bonitate.

Secundo *Annil*, quod vulgo glaſtum vocant, tincturæ ſpecieſ toti Europæ jam notiſſima & uſitatiſſima.

Porro herba è qua fit, non abſimilis eſt ciceri, foliis ad modum ſenæ, ſed paulo brevioribus & latioribus, ramuſculis lignoſis inſtar geniftæ: quorum unum cum foliis ad vivum, & ea mole qua erat delineatum, hîc exprimi curavimus: caulis raro ad proceritatem ulnæ aſſurgit, & tertio quoque anno vix pollicis craſſitiem aſſumit; flos jaceæ flori haud diſſimilis eſt; ſemen fœnugræci ſemini nonnihil accedit, utrimque compreſſum & veluti præciſum, quod Novembri menſe colligitur, ſeritur fere menſe Iunio. Herba ſemel ſata triennium durat, & ſub finem menſis Septembris aut initio Octobris quum pluviæ ceſſant, ſecatur. Primo anno planta adhuc tenera eſt, & glaſtum quod ex illa conficitur, imperfectum eſt, rubicundo colore, & ponderoſum, ita ut aquæ injectum fundum petat & ſubſidat, id vocatur *Noutz* ſive *Mouſi*: ſecundo anno abſolutum eſt, leve & violacei coloris, aquæque inditum ſupernatat, id peculiari nomine vocant *Cyerce* ſive *Ziarie*: tertio anno ruruſus declinat à perfectione, eſtque grave & nigri coloris, omniumque viliffimum, appellant *catteld*. Conficitur autem glaſtum ex hacce planta in hunc modum: plan-

tam sectam conjiciunt in oblongam cisternam ad id paratam, & multis saxis superinjectis deprimunt, atque diluunt & operiunt pura lymphā: ita compressa & aqua cooperta relinquitur ad aliquot dies, donec aqua colorem & substantiam omnem herbae extraxerit & imbiberit: tunc aquam hanc in rotundam cisternam, in cujus fundo alia minor itidem orbicularis structa est, emittunt; bacillis valide eandem agitant, & liquidā sensim despumant; atque id tantisper, donec aqua omnis despumetur, & feces atque crassior substantia in fundo subsidant: hanc exemptam super pannos extendunt & siccant ad solem: ubi autem jam paululum indurari coepit, in orbiculos aut laminas aut pastillos cogunt; & super arenam porro indurandam proiciunt, nam omnis alia materies colorem eberet & viciaret. Si pluvia inopinato ingruat, perit color & splendor glasto, & hinc ab ipsis *Aliad* appellatur. Præstantissimi glasti notæ sunt, siccitas, levitas ita ut aquæ innatet, violaceus color, & splendor coram sole: & si prunis ardentibus impositum violaceum fumum edat, & quam paucissimos cineres post se relinquat.

In provincia Utrad colligitur *Sal-gema*,

gema, indigenæ vocant *Geukar*, à *Kar* quod salem notat, & *Geu* quod hordeum; quia è rore, qui in segetes incidit, concrefcit; Lusitani autem vocant *Salgeu* & *Salgema*. Spica nardi, Persis & Arabibus *Sembul-tib* quasi dicas spicam odoratam; nam *Sembul* ipsis est spica; unde & Astronomi Persæ signum virginis in Zodiaco vocant *Sembul*.

Eadem provincia perfectissimum *Ingu* mittit, Medici & Pharmacopolæ Europæi vocant assam fætidadam: cogitur autem in tribus fere provinciis; nimirum in Utrad Indiæ provincia, atque hæc purissima est, neque admodum amara: huic proxima in Persia ad oppidum Duzgun, quod vicinum est Lastano, inter Komron & Laram civitatem circiter xxx leucas ab Ormuzio; tertia itidem in provincia Persiæ, quæ dicitur Karazon. Planta quæ assam hanc fætidadam producit, est duorum generum: una est arbustum altum, sive frutex exiguis foliis, quæ non sunt absimilia rutæ, sed hæc planta parce admodum profert: altera est radix instar raphani, producens caules grandes & teneros, cum frondibus figurâ accedentibus ad folia ficus infernalis; hæc planta alibi seritur, alibi

sponsa & inculta provenit, amat enim loca aspera & montosa. Cogitur sub finem autumnii, nam æstate exeunte lædunt caules & ramulos, atque ita gummi incipit emanare. Quatuor huiusmodi radices (inquit Texeira quem hic sequimur) mihi è Duzgun allatas aliquandiu servavi, quum Ormuzy agerem, tam vehementi odore, ut in ædibus vix à quoquam ferri posset, & tam pertinaci, ut octo mensibus nihil de fragrantia sua remitteret: Arabes huic gummi varia tribuunt nomina, quorum præcipua sunt *Haltit*, *Samaktre*, *Hhilheis*, *Zaefa*: Persæ vocant *Inghā*: Baneanes Guzaratenses, illi quam ex Vtrad accipiunt, *Inguh*; Persicę autem *Ingara* nomen tribuunt. Guzaratenses assā hac fætida utuntur in omnibus cibis, neque ullum condimentum absolutum putant sine illa: omniaq; vasa sua in quibus dapes suas mensis inferunt, eadem inungunt; adeoque illi assueverunt, ut ipsis suavis & boni odoris esse videatur; quum cæteræ nationes ut graveolentem & ingrati saporis abominentur. Opium præterea, quo nationes pleræque Asiaticæ tantopere capiuntur, maxima copia hic colligitur; ipsi vocant *Afion*: emanat illud è surculis papaveris incis:

cifis: tenuiores vero illius loco utuntur vulgo decocto capitellorum papaveris: quia autem capitella ista vocantur ipsis *Pust*, eos qui decocto illo utuntur, appellant *Pusty*, uti opulentiores, qui opium usurpant *Afonii*. Vsum illius primo introductum volunt Persæ à viris principibus, quibus curæ somnos adimebant: vulgusque sensim imitari cæpisse, ut fere solent: ita ut jam pauci sint, qui alterutro non utantur. Narrat Texeira se vidisse nonnullos, qui tantopere illi assueverant, ut quum illo destituerentur, emorerentur: plures tamen nimio illius usu læduntur, atque adeo tolluntur, est enim lethale venenum, nisi quis modum adhibeat, & caute illo utatur.

Præterea nitrum sive sal petrosus hic magna copia conficitur, præsertim circum Agram & in vicina provincia, in agris qui aliquandiu inculti jacuerunt, è gleba tam nigra quam fusca, atque etiam subalbente; sed qui è nigra fit, maxime commendatur. Fit autem ad hunc modum; effodiunt scrobem satis amplam instar salinæ, implentque nitrosa illa terrâ, tum copiosa aqua per canales inducta, improbo labore multorum operarum plantis pedum pinsunt, subiguntque, donec puliculae

formam & liquiditatem induant; dein post biduum, ubi aqua omnem substantiam nitrosam è gleba in se cōtra-xerit, liquidum omne, in alteram scrobem priore depressoire & minorem derivant, ut iterū coagulescat; postea in ferreis patellis excoquunt & despumant, purumque à fœcibus in figulina vasa transfundunt, & ubi jam quicquid adhuc restat fecum, in vasorum fundum deposuerit, & incrassescere cœperit, vasa illa comminuunt & sale, uti ita dicam, porro ad solem indurandum & siccandum exponunt.

Borax reperitur in montanis *Purbet*, quæ perampla est provincia parens Rahiæ Bieberom, & pertingens ad fines Tatarorum, quos vocant candidos, præter Boracem etiam mosci, spicæ nardi, argenti vivi, æris & tincturæ cujusdam, quam vocant *Mirzel*, qua panni elegantissimo colore jecorario sive castaneo inficiuntur, ferox; quæ merces Dongam perferuntur quæ distat ab Agra centum & quinquaginta cosas: hæc Mogoli quidem subest, regitur autem à Rahia Biecka; porro Borax invenitur in loco, quem vocant *Taackelehan*, in fluentis quæ montes Purbet permeant, & tandem descendunt in fretū quoddam

dam mediterraneum, quod ipsi vocant *Masseroor*; in illorum fluentorum fundo Borax concrevit instar coralli, exemptusque inditur in sacculos ex agninis pellibus confutos addito butyro aut oleo, ut melius conservetur.

Denique non deest hic Saccharum magnâ copiâ: uti neque variæ gemmæ Christallus, alabastrites, porphyrius lapis, jaspis, achates, aliæque, quas incolæ eleganter perpolire norunt; quibus accedunt adamantes, & quas vocant *oyos de gato*.

III.

DE INCOLARVM

ingenio, moribus, institutis,
& superstitionibus.

IN COLAE & indigenæ Indostan olim gentiles fuere, & profani idololatæ, communi nomine Hindoi dicti, sed postquam à Temirlane subjugati fuerunt, Mahumetanis permisti. Præterea hic multi degunt Persæ & Tartari, multi Abyssini & Armenii, & pene ex omnib⁹ gentibus

tibus Asiaticis aliqui atque adeo ex Europæis. Sunt etiam inter illos aliqui Iudæi, sed contemptim fere habiti.

Indigenæ statura nostratibus æquales sunt & fere erecto corpore, nam pauci aut nulli hic reperiuntur incurvi aut gibbosi. fusco sunt colore & olivastro, nigris capillis, non tamen crispis. Non amant candidos aut formosos, quia hunc leproforum colorem esse dicunt, quales inter illos satis frequentes. Plerique Mahumetani, exceptis sacerdotibus quos vocant *Molæes* omnes capillos radunt, præterquam supra labrum superius: omnem comam capitis abradunt, præterquam circa verticem, ubi cirrum relinquunt, ut Mahumetes ipsos illo in cælum attrahat. Omnes corpora crebro abluunt, & pretioso unguento aut oleo inungunt.

Vestes marium & fæminarum pene ad eundem modum factæ sunt è gossypino panno: tunicæ utrorumque arctæ ac circa lumbos strictæ quas ad genua usque promittunt, sub quibus braccas gestant, ad talos usque demissas; pedes illorum nudi, quibus calceos inducunt apertos, crepidarum instar, ut facilius demere possint quum aedes suas ingrediuntur, nam solum

lum pro uniuscujusque conditione, aut pretiosis stragulis, quæ hic non minus elegantia quam in Persia texuntur, aut alio viliori tegumento instratum est; cui fartorum in modum insident, quoties aut confabulantur aut cibum capiunt. caput subtili panno, candido aut colorato, involvunt, *Shash* ipsi vocant; nec unquam illud detegunt, quum superiores suos venerantur, sed corpora sua inclinant, & solo prius dextera contacto, eandem supra verticem capitis attollunt, indicantes licere illis quos colunt vel capita ipsorum pedibus premere. æquales se invicem salutantes, barbamprehendunt, & verbis valde opportunis sibi invicem bene precantur, puta *Greeb à Nemoas*, id est, precor tibi orationes pauperum, & similibus.

Fæminæ Mahumetanæ non prodeunt in publicum, nisi tenuioris fortunæ aut impudicæ; capita velant, & capillum à tergo in nodos coactum promittunt: opulentiores plurimis monilibus ornantur; non paucæ quoque unam narium perforatam habent, ut illi cum lubet, anulum aureum cum gemma possint inferere. Præ cæteris mortalibus facillime pariunt, nam non
raro

raro uno die uterum gestant, & altero infantem ulnis gestantes obequiant.

Ædes incolarum fere humiles sunt, & desuper planæ, pluribus fenestris instructæ, quibus auram admittunt, vitra ignorant. præcipua illorum ædificia è lateribus aut vivo saxo constructa sunt: tam in urbibus, quam in pagis, ædes frequentibus arboribus septæ sunt, ita ut è longinquo urbes illorum intuentibus, magis nemora & luci, quam oppida videantur.

Nulla in hisce regionibus sunt diversoria, in quibus itinerantibus necessaria ad victum præbeantur, tantum in majoribus civitatibus atque oppidis ædes quædam sunt, quas vocant *Saray*, non habitatæ, quæ ab advenis occupantur, sed necesse est lectos & reliquam suppellectilem & coquos secum vehere, quibus utantur; uti & tentoria, quæ figunt in illis locis, ubi nullæ ejuscemodi ædes reperiuntur.

Plebei equis, asinis, mulis & camelis vehuntur tam fæminæ, quam mares; aut interdum vehiculis, quæ tantum duos tresve capiunt, & à bobus trahuntur, desuper tantum tecta nisi quum fœminas vehunt, tunc enim
undi-

undique conclusa sunt : hos boves haud secus curant quam equos, & huic operæ ita assuefaciunt, ut viginti milliaria uno die absolvant

Locupletiores & Magnates Elephantis utuntur; aut pallanca (ut vocant) quæ veterum lecticam æmulatur, quam baiuli gestant.

Aucupio & venatu plurimum delectantur: canes illorum nostris venaticis non abfimiles sunt, sed minores: etiam leopardos ad venandum cicurant, qui saltu feras assequantur. Aves palustres & fluviatiles miro astu capiunt, nam avis similis illis quas capere proponunt, exuvias infarciunt ita, ut vera avis videatur, & aquam ingressi, totum corpus demergunt, facie solum excepta, quam ave illa factitia tegunt, atque ita inter avium gregem delati, easdem sub aqua pedibus præhensas capiunt.

Sunt & industrii sagittarii, quippe arcus exiguos è bubalorum cornibus artificiose conglutinant, & sagittas è levibus cannis industrie asperant quibus volucres etiam volantes ferire norunt. Domi Scaccorum ludo plurimum delectantur; habent & chartas lusorias sed à nostratibus multum diversas. Luctæ quoque & pugilum specta-

spectaculo animum explent, aut praestigiatorum, qui angues quosdam circumgestant, à quibus se morderi patiuntur. Denique simiorum & cerco-pithecorum ludibriis valde capiuntur; quos regio hæc innumeros nutrit, candidos & valde agiles, quique avium nidis mire insidiantur.

In singulis majoribus civitatibus & municipiis, fora rerum venalium bis quotidie celebrantur. semel paulo ante ortum solis, iterumque paulo ante illius occasum; ubi pleraque omnia pondere veneunt.

Sole feruente domi desident; opulentiores quoque servos suos habent qui largis coriaciis flabellis ventum faciant & aërem refrigerent: uti & chirurgos suos qui brachia ipsorum & alia membra agitent ac jactent; quod in orientalibus hisce regionibus est usitatissimum ad sanguinem commovendum.

Laudanda autem est Mahumetanorum & gentilium fidelitas, qui peregrinis in itinere ita famulantur, ut tutissimo hic passim iter agere possint; heros suos pedites & armati comitantur: horum opera admodum vilis est, nam singulis lunis præter victum haud supra quinque solidos pro mercede accipiunt.

icipiunt. Summam quoque pietatem erga parentes colunt, ita ut ipsi potius fame emori malint quam ipsos egere.

Sunt tam inter Mahumetanos quam Gentiles notę fortitudinis atque audacię; inter quos agmen ducunt Baloches sive Boloches, qui Haiacan provinciam incolunt ad fines Persię; & Patanes in provincia ejusdem nominis in regione Bengalę. Inter varias gentilium sectas, tantum una est natio, Rasbootes vocant latrociniis infamis, qui itinerantes sine discrimine spoliant & crudeliter trucidant; iidem sunt & fortissimi milites: reliqui harum regionum indigenę fere pusillanimes sunt, & magis rixari amant quam pugnare, ita ut Rex diſterio usurpet; unum Lusitanum tribus Indis præstare, & Anglum unum aut Belgam duobus Lusitanis.

Naves quę quotannis Surate solventes Moham in Mari rubro sitam petunt, ingentis molis sunt, sed neglectim structę; & licet plurimis machinis instructę sint, ne sic quidem satis munitę. Singulis interdum mille septingenti homines vehuntur, qui non tam rei faciendę gratia proficiscuntur, quam ut Medinā petant, & Mahumetę sepulchrum venerentur; nam qui

hanc peregrinationem semel absoluerint, deinceps *Hoggei*, id est, Sancti appellantur. Soluit autem hæc navis plerumque mense Martio, & sequenti anno sub finem Septembris revertitur: breviori quidem & duorum mensium spacio iter hoc absolvi posset, sed pluviis mensibus tam sævi ventorum turbines Indico mari incumbunt, ut non nisi cum summo discrimine tum navigetur. Navis hæc vix aliud quicquam præter aurum & argentum revehit, præterquam quod ab aliis quoque regionibus metalla inferantur, quæ rursus exportare capitale est. Aurum autem omne atque argentum sive factum sive infectum, hic liquatur & purificatur, dein numismata Persicis literis inscripta, quæ nomen Regis & dignitatem præferunt, cuduntur: nam auro argentoque hic utuntur absolutissimo.

Vulgare indigenarum idioma ipsis peculiare, facilis admodum est pronuntiationis, scribiturque ab ipsis quemadmodum & apud nos, à sinistra in dexteram. Doctiorum lingua Persica est aut Arabica; sed hi inter ipsos admodum sunt rari, librorum penuriâ, quos paucos habent & manuscriptos: licet eo ingenio sint & industria, ut si literatura

ratura accederet, in omni genere scientiarum multum possent præstare.

Habent aliquot opuscula Aristotelis, quem vocant *Aplis*, in Arabicam linguam versa; Avicennæ quoque, qui Samarcandæ natus fuit in ditione Temirlanis, artes nonnihil callent. Communes morbi apud illos sunt, dysenteria, febres ardentes, in quibus inediam tanquam principale remedium suadent; & lues venerea quæ valide hic grassatur. Musica quoque delectantur, plurimæque habent instrumenta, quæ aut fidibus pulsantur aut vento inflantur, sed veram harmoniam merito in illis desideres. Versus componunt ad eundem modum, & rerum gestarum annales perscribunt: Astronomia denique in primis delectantur; nam Astronomis Rex ita fudit, ut non facile quidquam aggrediatur, nisi hi ante obnuntiarent faustum aut infaustum fore diem. Sed jam tempus est, ut de ipsorum religione & superstitionibus dicamus.

Incolæ hujus regni (inquit *Texeira*) dividuntur in Mahumetanos & Gentiles; sed harum duæ tertiæ partes fere unius sunt opinionis; licet fere Gentiles omnes sequantur sectam & opinionem Pythagoræ; credunt enim animarum

immortalitatem, illasq; aut præmium aut pœnam consequi per transmigrationem in alia corpora; asserunt enim quum quis moritur, secundum quod bene aut male vixerit, in alterius animalis aut boni aut mali corpus transire; atque inde aut meliorem aut pejorem condicionem nancisci, idq; in infinitum: atque hæc causa est cur vaccas tantopere venerentur, & Legislator illorum Ramak illas ipsis unice commendaverit, quas tanquam numina colunt, quia sunt animalia domestica, utilia, & si bene tractentur (secundum ipsorum opinionem) ad bonas animas recipiendas comparata: præter hanc plures alias habent perabsurdas opiniones. Atque ex illa sequitur, quod summa charitate utantur erga omnes animantes volatiles & terrestres, & neque illas occidant neque comedant, quia animas credant humanas in illas commigrasse: eousque ut in civitate Cambevat, quam Lusitani vocant Cambayet & Cambayam, publicum hospitale instituerint, in quo curant animalia omnia morbi-
da, licet parum aut nihil curent homines: plurimumque expendunt in superstitione hæc deliria: quemadmodum. me tu in India agente (inquit Texei-

Texeira) in oppido Diu, gentilis quidam Banean nuptias tauri & vaccæ tanta opulentia celebravit, ut decem aut xii millia ducatorum in illas expenderet, ne dicam xxx millia, ut quidam affirmant, quia malo certa & vera scribere.

In regno Guzeratensi, varii sunt ritus & sectæ incolarum; & quod mirum, vix familiam invenias, in qua omnes congruant; alii comedunt carnem, alii nequaquam; alii comedunt quidem, sed non mactant animalia: alii nonnulla tantum animalia comedunt; alii tantum pisces; alii tantum lac & herbas: plurimi etiam blito rubro, vulgari in illis partibus herba, abstinent, quia sanguinem continere credunt, quem ipsis fundere nefas: non pauci quoque & conservis, quia Saccharum albumine ovorum defæcatur. Horarum quoque & temporum observantissimi sunt, adeo ut post solis occasum cibum sumere nefas putent. Denique longe superstitiosius quam ullæ aliæ nationes cæremonias suas diabolicas observant. Indigenæ Guzeratenses sese communi nomine *Vanean* ferunt, Lusitani corrupte vocant Baneanes. Horum licet variæ &

pene infinitæ sint familiæ & sectæ, tamen tres censentur principales, *lon Kah*, *Mexery*, & *Baman*: priores duæ in eo differunt, quod *Mexery* idola habeant eaq; venerentur, *lon Kah* minime, sed unum Deum principium & finem omnium rerum agnoscant & colant: cætera, connubia inter se jungere & cibum una capere non detrectant. *Baman*, quos Lusitani & nostri vulgo vocant Bramenes, in templis sacrificant idolis, præsumt connubiis jungendis & similibus: horum quidam ex eleemosynis viuunt neque tamen ipsis licet in ædibus Baneanum aut bibere aut cibum capere. Possident in meditullio regni Guferatensis peramplam civitatem *Byfantagar*, & plures pagos in ambitu illius, in quibus circiter xxx mill. familiæ ipsorum numerantur; gens olim inops, sed quæ hodie agricultura & animalia pascendo rem familiarem supra fidem auxit. Vnam vxorem ducunt, quamquam & binas habere ipsis liceat (quod non licet Baneanibus;) sed si uxor moriatur, secundam ducere non licet; quum viro mortuo, viduæ ad secundas nuptias transire integrum sit: contrarium observant aliæ sectæ. Nulli autem harum sectarum animalia mactare aut sanguinem

nem fundere permittitur. *Hactenus è Texeira.*

Reysbuth, Rasbootes vel Raspoother (nam in nomine variant authores) qui à multis seculis oras Indi & regionem adjacentem accoluerunt, sunt gentiles. Arma ipsorum sunt spiculum, gladius, & parma in modum alvearis facta, ita ut & camelis suis in ea potum, & equis far præbeant. Equos habent robustos & agiles, quos nullis feramentis calceatos à primis annis ascendant. Gens est bellicosa, & imprimis fortis & bello aptissima. Marito defuncto vidua sponte rogo insilit, & uno cum ipsius cadavere concrematur; id jam notissimum est.

Hendovvines qui ab Asmere ad arctum & versus Muttan incolunt, item sunt gentiles, sed diversis à cæteris institutis; nam neque carne neque piscibus abstinere. Nudi preces suas concipiunt, & cibum capiunt circulo conclusi quem aliis ingredi nefastum putant. fæminas suas inde à prima pueritia annulis argenteis, æneis & ferreis onerant; brachia quoque eburneis, id imprimis decorum putant.

Gentiles qui Golcondæ regnum incolunt, religionem suam implicita

fide hauriunt à sacerdotibus suis, quos vocant *Bramenes* qui nullam aliam rationem illius reddere possunt, quam se à multis seculis à suis maioribus illam accepisse. Credunt antiquitus quidem tantum unum Deum fuisse, qui postea alios quosdam semideos sibi assumserit è mortalibus, qui miraculis aut vitæ sanctimonia inclauerint; his templa sua sive pagodes dicant, & prout cuique allibuerit, divinum cultum exhibent. Animarum quoque immortalitatem & transmigrationem in alia corpora credunt; unde & superstitiose à mactatione omnium animantium abstinere. Homicidia & latrocinia quidem caute vitant, in fraudes tamen maxime proclives. Polygamia permixta quidem, sed non ita usitata, nisi ob coniugum infæcunditatem. Adulteria in fæminis puniuntur; Scortationes tantum modestia reprimuntur; nam cætera hic tribum constituunt certæ familiæ, quæ *Bagouvaro* dicuntur, & corpora sua promiscue vulgant sine ullo pudore aut metu.

*De moribus & studiis incolarum
è nostrorum relatione.*

Vulgi in hisce regionibus misera admodum condicio est; nam primò mechanici, qui hic quamplurimi sunt, raro ad maiorem dignitatem emergunt, nam fere liberos suos eandem artem edocent, quam ipsi exercent; neque uti apud nos unum opus à singulis artificibus absoluitur, sed à pluribus: & mercedem admodum exiguam dietim capiunt, puta quinque aut sex Taccas, id est quatuor aut quinque stuferos nostrates; unde jugiter famelicum ventrem familiari explent victu, quem vocant *Kitsery*, componitur è pisce & pauxillo oryzæ, hæc ita mixta cum aqua foco admovent, & tantisper relinquunt, donec legumina & far humorem omnem ebiberint, hunc cibum fere vesperi calidum pauxillo butyri affuso sumunt; per diem autem eadem pisa, aut alia farra tosta mandunt. Casæ ipsorum humiles & fere è luto aut cespite, stramine desuper tectæ; suppellex admodum rara, aliquot vasa argillacea; lectisternia duo, unum pro viro, alterum pro fæmina, nam conjuges unum lectū hîc occupare

insuetum, mares ubi eos lubido inces-
ferit, foeminas advocant; tegumenta
& stragula ipsis rara & tantum levia,
quæ uti commoda sunt quum gravis
est æstus, ita quum acriter friget, mi-
seris non multum profunt; frigori
autem mederi conantur foco ante
ædes structo, è stercore bovillo sicca-
to, qui ingentem fætorem intolerabi-
lemque fumum in oppidis & pagis
conciliat; intra ædes focum accendere
ipsis ignotum.

Ministorum & famulorum hîc in-
gens est numerus, nam nemo est ali-
cujus notæ, qui non plures alat; ii &
domi & foris ministeria sua noverunt
probe, & tam pertinaciter iis inhereant,
ut nefas putent alterius ministerium
vel uno digito attingere: li nomini-
bus sicuti muneribus distinguuntur:
Seluidares equorum tantum curam
habent; *Billeuvani* carrorum & ar-
mentorum, quibus trahuntur: *Fraßi*
tentoriorum & auleorum, quibus tam
domi quam in itinere utuntur: *Serru-*
uvani camelorum; *Mahauti* elephan-
torum; *Zanteles* sive cursores, ii plu-
mas in capite, duo cymbala cincturæ
appensa gestant, ad quorum tinnitum
passus suos metiuntur; plerumque au-
tem singulis diebus xxv aut xxx cosas
abso-

absoluunt; horum diligentia ut dominis sæpe commodum, ita ignavia maximum detrimentum solet adferre, præsertim præfectis provinciarum aut oppidorum, qui si in obnunciando ea quæ in provincia geruntur tardiores deprehendantur, Regis gratia excidunt, & muneris sui cum ignominia jacturam faciunt. Cætera ministeria exequi longum esset. Merces horum exigua, nam singulis mensibus tantum tres quatuorve rupias capiunt; emolumenta nonnullorum paulo majora, nam vix quicquam ad usum dominorum suorum emunt, quin pauxillum quid sibi à venditoribus indulgeri postulent; dominis quidem haud ignaris, sed qui non satis intelligant, se tanto carius emere.

Mercatorum paulo tolerabilior condicio est, nisi quod si quas conquiverunt opes, tacite possidere cogantur, obnoxii alioquin delatoribus, qui veris aut falsis criminibus apud Magnates miseros ita infamant, ut tanquam spongiæ exprimantur non sine vitæ discrimine.

Magnatum luxum & dissipitatem explicare perdifficile est, quum hoc solum dent operam, ut, dum licet, omni genere

genere voluptatum se expleant : summus eorum splendor fere intra gynæcea (*Mahal* ipsis) consistit; etenim tres quatuorve interdum & plures uxores ducunt; quæ singulæ in suo gynæceo separatim degunt cum ancillis suis seu mancipiis magno sæpe numero, pro dignitate aut opulentia: singulis in menses singulos sumtus domestici à marito subministrantur suppellex, amictus, monilia, secundum opulentiae aut dilectionis modum.

Maritus autem, prout allibuerit, nunc ad hanc nunc ad illam sub vesperam accedit, jam ante de adventu illius præmonitam: certant illæ inter se maritum laute, magnifice, & amanter excipere; æstivis mensibus benevolentium unguentorum & liquorum copia, qua corpus & vestes illius perfundunt; servulæ pro se quæque annituntur, ut eidem placeant, aliæ muscas flabellis pellunt, aliæ manus pedesque illius fricant, aliæ cantillant & musica pulsant instrumenta, aliæ denique choreas agunt: uxor confidet juxta maritum, summa modestia nutus illius omnes observans, nec aliter quam Dominum ipsum vocans; omnis generis delicias

delicias ipsi exhibens, imprimis conservas ex ambaro, margaritis, auro & opio (Mostory & Folony vocant) ut veneris appetitum augeat: vinum quoque largiter ministrans, donec aut obdormiscat, aut lectum cum ipsa petat: Fit autem non raro, ut in unam e servulis oculos conjiciens maritus neglecta conjuge, amplexus illius occupet; quam injuriam marito præsente callide licet conjux dissimulet, tamen postea in servula ulcisci ubi datur occasio, minime negligit. Singulis uxoribus aliquot Eunuchi dantur à maritis custodes ita tamen ut non raro ovem lupis committant, tanta est fæminarum impudicitia, & horum quoque eviratorum improbitas; quo fit ut fæminæ hæc Eunuchos hosce haud secus colant & molliter curent, quam maritos suos. Ædificia magnarum admodum ampla sunt; multaque habent atria & conclavia; cæterum secus solum tantum; tecta fere plana sunt, ut vespertina aura se oblectent, in areis habent stagnum, & arbores ad æstum evitandum. Cæterum parietes sine calce coagmentati facile se inclinant, nec ævum ferunt, hos calce prius obductos, gypso quodam e viva calce, lacte, gummi &

Sac-

Saccharo temperato, tanta industria incrustant, & poliunt, ut speculi instar resplendeant. Suppellex præterquam in gynecæis rara, ubi magnam vasorum aureorum & argenteorum videre est copiam: In atriis virorum, præsertim ubi confident, (divan ganna vocant hoc conclave) aulæa Persica sternuntur, quibus insidentes suos & alios ad salutandum admittunt; salutatio (Selam vocant) fit humili corporis inclinatione, & dextra supra caput sublata, ab inferioribus; à paribus tantum corporis inclinatione. Admissi pro dignitate certo ordine ad utrumque latus collocantur: inter sermocinandum summa utuntur modestia, morum magistros dicas, neque vociferantur, aut manibus gesticulantur: si quid alteri dicere necesse est, quod ab aliis audiri nolunt, peplum ori admovent, ne halitum alterius hauriant. Responsum nacti ad id quod quærebant, discedunt, præter amicos aut familiares (qui manent, donec dominus ædium consurgat, aut ad cibum capiendum discedat:) aut invitatos, ii aulæo humi sparso insident, singulis autem à Dapifero (Zatterfu appellant) suus discus & portio ciborum, (qui

(quī exquisiti ut plurimum & multo butyro conditi, cum pauxillo aromaticum) apponitur, mappas & mantilia ignorant, digitis tantum cibos contrectant, sinistra uti aut digitos lingere indecorum ipsis: potum nullum usurpant, nisi postquam jam cibos capere absolverint. Hæc communis & usitatissima ipsorum vivendi est ratio. Quod autem de fœminarum impudicitia & luxuria diximus, haud ita intelligendum est; tanquam nullæ hic essent pudicæ, sed adeo paucæ sunt illæ, ut numero aliarum obscurentur.

IV.

DE REGIMINE

politico & civili.

IMPERATOR harum regionum, princeps plane est absolutus: nullæ hic scriptæ leges; principis voluntas pro lege habetur; semel singulis septimanis sedet pro tribunali, auditque patienter omnes causas tam civiles quam criminales, easque terminat judicio plane irrevocabili: pœnæ quoque capitales

tales ut plurimum ipso inspectante infligantur in damnatos cum summa crudelitate: atque hæc quidem in urbe regia aut ubicunque aulam habet. In cæteris provinciis ad eundem modum à præfectis jus dicitur, è delegata potestate per Firmam ut ipsi vocant; qua iidem absolutam accipiunt potestatem in subditos vitæ & necis. Imperator & præfecti provinciarum plurimum judicant secundum allegata & probata: lites summa brevitate absoluuntur: Sontes autem severe admodum puniuntur, nam aut capite plectuntur, aut suspenduntur, aut palo infiguntur, aut elephantis aliisque feris objiciuntur secundum delicti modum.

Rex ter quotidie se populo conspiciendum præbet; semel post solis ortum è fenestra (*Iarneo* vocant) quæ patet ad orientem supra portam prætoriam, ubi à multitudine salutatur, ut plurimum hac acclamatione, Padsha Salament, id est, Rex vivat: Secundo meridie, quo prodit ad eandem fenestram, ut elephantorum aut aliarum ferarum pugnas contempletur: Tertiò paulo ante occasum Solis ad fenestram, quæ patet ad occidentem, (*Durbar* ipsi vocant) ubi autem sol
occi-

occidit, subducit se cum tympanorum & aliorum instrumentorum clangore, & acclamationibus populi. Omnibus hisce temporibus si quis supplicem libellum offerat, auditur. à septima autè vespertina ad nonam privatim cum magnatibus consultat in pulcherrimo atrio quod vocant *Guzelcan*. Præcipui ministri aulæ atque adeo Imperii sunt Thesaurarius, Præfectus Eunuchorum qui & aulæ Magister est, Secretarius; Magister Elephantorum; itemque custos tentorium, & custos vestimentorum & monilium. Habet & præfectum prætorio, quem vocant *Cutvvallum*; quales quoque sunt in omnibus civitatibus & oppidis primariis, qui prætorum urbanorum officio funguntur. Cadez autem custodes sunt carcerum, qui debitores omnes qui solvendo non sunt carcere concludunt, & eorum bona, atque adeo ipsos & liberos eorum venundant, & mancupio tradunt.

Cæteri fere principes secretò res suas peragunt, hîc vero omnia regni negotia propalam discutiuntur. ne quidem ea quæ intra conclave peraguntur, curiosos latere possunt, exiguo inodò donario scribis illius indulto.

Nemo à principe quidpiam petiturus

ad ipsum admittitur sine munere; quod quaecunque tandem sit, accipit; sæpe etiam remittit, quum displicet, aut ut majus & melius extorqueat.

Cæterum regimen mere tyrannicum est, nam quum Rex solus sit Dominus omnis soli; pro libitu donat & adimit agros subditis suis: magnates quoque crebro locum mutare cogit, simul cum terris quas ipsis in censum attribuit; tenuiores vero & plebem ita vexat, ut sæpe singulis semestribus agros mutare cogantur; nam aut Rex ipse sibi sumit, & deteriores in eorum locum restituit; aut quos uni eripit, alteri donat; quo fit ut regio omnis minus sedulo colatur.

Porro condicio Agricolarum hæc est, ut accedant præfectos pagorum, qui in singulis à Rege constituuntur, & apud illos profiteantur, ubi & quantum soli ipsis conferere in animo sit, aut ubi pecudes aut armenta pasturi: ubi seges maturuerit, & secta fuerit, regij ministri vocantur, qui in Regis usum capiunt pene tres quadrantes omnium frugum, & misero colono unam tantum quadrantem reliquam relinquunt; ita ut interdum nullum laborum aut sumtum emolumentum capiant: pro pastura nihil aut perparum soluitur.

V.

DE

AVLA REGIA

& arce Agrensi.

Rx Agrensis, opus magnificentissimum, & inter ædificia Orientis facile primarium, sita est ad ripas fluvii Gemini vel Iemenæ, tria quatuorve milliaria ambitu complexa, & pulcherrimo & validissimo muro è quadratis saxis cincta, cum latissimis fossis & pontibus pensilibus. Habet & vallum cum suis propugnaculis, intra quod sunt munitissima mœnia cum suis portis. Ad arcem patet aditus per quatuor portas; quarum una spectat septentriones, quæ ingentibus machinis munita est; altera patet ad occidentem versus forum publicum quod vocant *Basar*, hæc dicitur porta *Cichery*, intra hanc è regione portæ cernitur *Caj* sive Tribunal principis, ubi causas omnes audire solet, juxta quod collocata sunt tria mortaria ænea vastæ molis. Ex adverso hujus tribunalis est principis *Cichery* sive atrium, in quo VVasir principalis residet, qui census omnes indulta prin-

cipis , diplomata aliaque ejus generis scripta promulgat , & exemplaria illorum custodit . Portam hanc ingressis occurrit platea , undiquaque ædibus & munumentis septa , ad quartam leucæ partem : hanc emensis obviam est tertia porta , quæ ducit ad Regis Derbar , hæc semper catenis clausa est , neque quisquam eam eques intrare permittitur , præter Regem & ipsius liberos . Hæc porta pertinet ad meridiem , diciturque Achabaris Drovage , intra quam est gynæceum scortorum , quorum aliquot centena hic degunt & à principe aluntur ; certisque vicibus parata sunt , quoties à Principe aut illius concubinis vocantur , ut saltationibus & cantilenis familiam Regis oblectent . Quarta porta despicit fluvium , ea dicitur *Der-sane* , ducitque in pulcherrimam aream secundum ripas fluvii , in hanc prospicit Rex quotidie , quum Sol primum exoritur , quem salutat ipse ; proceres autem hic conveniunt , ut regem saluent , & consistunt in loco nonnihil edito ; reliquis Hadys , id est , equitibus & promiscua multitudine in area manente . Hic quoque meridie prospicit , ut spectet Thamaschan , id est , pugnas Elephantorum,

rum , Leonum , Buffalorum , & aliarum ferarum : id fit quotidie præterquam die Solis ; singulis autem diebus Iovis non modo has pugnas spectat, sed & crudelia damnatorum supplicia. Sed ad tertiam portam jam revertamur, ea admittit in spaciosissimam aream , undiquaque cinctam patentibus atriis , in quibus duces illius & tribuni militares , certis vicibus per septimanas excubant : atria ista vocant *Atescannas* , excubandi vices *Chockees* . Paulo ultra per cancellos intratur in interiorem aream, intra quam non nisi principis nobilitas , & alicujus dignitatis viri admittuntur , vulgus à custodibus portæ fustibus arceatur. Intra hos cancellos admissis , obvius est Principis *Derbar* , five thronus regalis; ante quem exigua area cancellis undiq: cincta & desuper aulæis tecta est , ut arceat radios solares: supra hanc porticus est, in qua Rex throno insidet , ad quam nemo nisi vocatus ascendit , præter illius filios & summum Vezirium , & duos flabellatores , quos vocant *Punkavvas* ut ipsi ventum faciant , & muscas pellant. Intra hos cancellos non facile admittuntur quam quadringentorum equorum duces. In adversa parte hujus areæ

pendent aureæ nolæ, quas ii, qui ab inferioribus Regis ministris nihil æqui se impetrasse conqueruntur, impellunt, atque ita ad ipsum principem admissi, quærimonias suas exponunt; sed summo cum discrimine nisi causa ipsorum admodum iusta sit. Ad hunc locum Rex quotidie prodit inter tertiam & quartam pomeridianam, & multa millia ingrediuntur hanc aream, & locum occupant pro sua quique dignitate; hic manet usque ad vesperam, audit causas, & literas è variis provinciis Vezirio prælegente; equi atque elephanti coram ipso hic traducuntur, & à certis ministris probantur, an bene se habeant. In interiori arce sunt duæ editæ turres, quæ è longinquo conspiciuntur, absolutissimo auro tectæ, una supra illius gynecæum, altera super gazophylacium.

E Derbaro digressus, post duas horas revertitur ad aliam porticum, quæ despicit in interiorem aream, & gynecæo illius (Mohol ipsis) adjuncta est; ad hanc non nisi magnates admittuntur, idque cum certis symbolis, quæ singulis noviluniis ipsis impartitur: hic poculis indulget certo numero & mensura, non raro ad ebrietatem; atque ita potus interdum horren-

horrenda supplicia in reos decernit .

Ab hac area semita ducit ad amœnissimum hortum , itemque ad cymbam,qua fluvium trajicit ad hortum in opposita ripa.

In atria interiora aulæ regalis nulli mortales intrant præter Eunuchos; concubinæ ipsius hic conclavia sua sortiuntur , virilibus armis instructæ; eadem & supplicia in fontes , si qui forte deliquerint , decernunt & capiunt.

Duo præcipue festa in aula magna pompa quotannis celebrantur : exordium novi anni & natalis principis : Prius festum celebratur ipso novilunio post ingressum novi anni, quem hic inchoant à Martio : vocant Nourous sive Norose ad imitationem Persarum; quæ vox sonat novendium , licet hodie octodecim dies duret. In medio areæ ante principis Durbar , erigitur thronus quatuor pedes supra solum ; qui undique concluditur pretiosissimis aulæis, ita ut quadratum spatium includat LVI pedes longum, & XLIII latum, similibus canopæis desuper tectum ; solum itidem stratum est pretiosis stragulis Persicis ; intra hoc septum admittuntur magnates omnes

& summæ dignitatis viri ; exceptis præcipuis aulæ ministris , qui alio septo sub throno concluduntur.

Thronus ipse quadratus est, è lignea quidem materie sed conchis margaritiferis artificiosè variegata; conopeum longe opulentissimum, incumbit quatuor columnis argento rectis, cuius oram ambiunt fimbriæ pulcherrimis unionibus intertextæ, è quibus dependunt poma & pira ex auro absoluto intus cava: Rex insidet pulvinaribus, multis unionibus & opulentissimis gemmis ornatus: reliquum areæ ambitum occupant tentoria magnatum, qui inter se certant opulentia & magnificentia, hic enim quicquid ipsis pretiosi est, exponunt; solebat autem princeps singulorum tentoria accedere, & sumere, quod ipsi maxime allubescibat; nunc vero sedens expectat à singulis strenas.

Sunt & stationes Reginis illius paratæ, è quibus spectant ea, quæ geruntur, neque tamen ipsæ conspiciuntur. Iisdem diebus & populo se exhibet è Durbaro, & ab omnibus dona accipit. denique sub finem festi aulicis & magnatibus bene meritis dona elargitur modica, & pensiones

siones atque dignitates nonnullis auget.

Natalem suum celebrat Princeps hoc modo : postquam in palatio bona pars diei, ludicris & festis jocis consumpta fuerit ; princeps cum nobilissimo comitatu vadit ad matris suæ palatium, (si superstes sit) magnatesque pro sua conditione & opibus singuli Parenti illius splendida munera offerunt. Dein in aulam reversus & symposio absoluto, concedit in perpulchrum conclave, ibidemque in aurea bilance se appendit contra aurum, argentum, gemmas, omnis generis farra, & alia ejusmodi ; & pondus accurate annotatur & cum pondere præcedentis anni comparatur : postero die res istas omnes pauperibus, aut ut alii produnt Bramenis, elargitur Rex : sed longe majora dona à suis accipit.

Res istas quibus ipse appenditur æstimant pretio decem millium librarum Sterlingensium ; eodem die vesperi spargit inter principales quidem proceres, concavas amygdalas ex auro & argento mixtas ; inter inferiores autem rupias recenter cufas ; & bonam partem noctis perpotat, donec somno vinoque sepeliatur. Tho-

mas Rœus Eques Magnæ Britanniae Regis, ad principem hunc legatus, celebritatem & modum hujus appensionis ita describit: ductus, inquit, fui in spatiosum & amœnum hortum, in cujus medio tentorium fixum erat, in quo lances pendebant aureæ ad oram variis gemmis distinctæ, à catenis item aureis sed serico firmatis; in ambitu nobiles pretiosis stragulis insidentes regem operiebantur: Ille autem advenit plurimis gemmis multisque pretiosissimis monilibus, magis oneratus quam ornatus, & inclinavit se in vnam lancium decussatis cruribus confidens, atque hic primo in alteram lancem ingesta fuerunt aliquot sacci pleni argento; & pondus illius observatum novem millia rupiarum; quod pene ad mille libras Sterlingenses accedit: dein sacci pleni auro & gemmis uti ferebant; tertio varii panni auro intertexti, serici, gossypini, aromata & aliæ merces itidem in sarcinas conclusæ: postremo farina, butyrum, & alia farris genera: Atque annonam hanc, uti & pannos, ajunt in Baniænes erogari, licet nihil tale viderim fieri. Argentum autem omne servatur in usum pauperum, quod ab ipso principe toto sequenti anno,

anno , vesperi fere in ipsos benigne admodum confertur. Rex ita appensus ascendit Thronum suum , & è patinis spargit inter magnates & nobiles , nuces , amygdalas , aliosque fructus ex argento ita subtiliter factos, ut credam mille ejusmodi xenia non appendisse LX rupias ; certe pondus viginti rupiarum , quod reservaveram, largam patinam implevit : ita ut ratione inita non existinem , ipsum eo die in totum supra centum libras sterlingenses sparsisse . Denique noctem potando cum nobilitate exigit.

Omnis nobilitas regni ab ipsius favore inchoatur , & incrementum accipit. Nobilium & Magnatum dignitas & census numero equorum distinguitur : summus numerus est duodecim mille equorum ; ejusmodi fere sunt quatuor , præter filios principis & uxorem : atque hic numerus sensim descendit ad viginti. Non quod tot equos alere ipsis necesse sit , sed Rex assignat ipsis tantum terrarum, ut ex iis tantum censum colligant , quo tot equos, si necesse sit, alere possint , computatis in singulos equos quotannis viginti libris Sterlingensibus : ita ut census universus qui à Rege donatur, ad incredibilem summam ascen-

ascendat. Verum quum isti nobiles moriuntur, tam quod à Rege ipsis donatum, quam quod propria industria acquisiverunt, id omne ad Principem revertitur; haud secus quam fluvii omnes sese exonerant in mare: ut plurimum autem Rex viduis & liberis relinquit equos & suppellectilem, iisque dignitatem aliquam attribuit; puta si maritus aut pater Ducatum obtinuerit quinque milium aut plurium equorum, filio fortasse mille aut mille quingentos assignabit; prout de ipso postea bene meruerint, plures addens, aut deducens. Nulla autem re magis gratiam Regis merentur quam opulentis donis, quibus nobiles inter se certant, ut Regem sibi devinciant.

VI.

DE MONETA, ET NUME-
randi modo, & ponderibus.

Numismata hic distinguuntur; ænea quidem per *Picos* sive *Peysa*, quæ singula valent 12 dram. tria autem æquiparantur denario Anglicano: Argentea autem per *Rupias*, quæ communiter valent duos solidos & novem denarios Angl. interdum etiam tantum duos.

Rationes suas ineunt per *Lackas* sive *Leckas*, quæ vox sonat centum milia; & *Crou* sive *Caroras* quæ centum Leckas; & *Areb* quæ decem Crou.

Item in argenteis nummis xiv Rupia faciunt unam Massam; & cto cl Massæ centum Tolos: decem autem Toli argenti efficiunt unum Tolum auri, ut ab Havvkino observatum invenio.

In æneis nummis Tackæ locum habent, quarum xxx efficiunt unam rupiam.

In Emporio Suratenfi vulgo utuntur numismate Hispanico 1 & octo regales æstimantur ibidem v mamudeis; sunt autem mamudei nummi argentei Guzaratensis provinciæ, ex argento minus absoluto cusi, qui valent

lent 30 picos æneos. Solidi item Anglicani justî ponderis valent ibidem 33 pic. cum dimidio.

Batman est pondus LV libr. sive LXXXI libr. Angl. Maune item est pondus LV libr. Angl. sive L nostratium; minus pondo vocatur Ceer sive Keer, pendent xxx Persas sive $1\frac{1}{4}$ lib. nostratis. Sed observandum, mutari hæc interdum à Principibus, nec uno modo semper usurpari; quum Achabaris pondus & mensura quinta parte minor fuerit quam sit Selimi successoris ejus, & utraque etiamnum usurpentur.

VII.

DE OPVLENTIA
hujus Principis.

OPVLENTIA hujus principis æstimari potest, primo ex amplitudine ditiorum & regnorum quæ possidet; quæ si bene consideretur, longe major est quam sit imperium Persarum, & par imperio Turcico, si non amplior. Secundo ex eo, quod nullus in ipsius regno quicquam

quam possidet, nisi ex ipsius liberalitate, & quandiu ipsi placet; & quod omnium non modo magnatum, sed & inferiorum hæres est ipse, & tantum ex relictis defunctorum bonis sibi sumit, quantum ipsi allibuerit.

Tertio ex immensis donariis, quæ quotidie ipsi non modo à subditis, sed & ab exteris Principibus donantur: cuius rei illustre exemplū commemorat Thomas Rous eques; nimirum ipso Legatione nomine Magnæ Britanniae Regis apud hunc principem fungente, à Rege Bisampores sive Visiapores per legatum huic principi submissos fuisse triginta sex pulcherrimos Elephantos; quorum duobus catenæ erant aureæ pondere quadringentarum librarum auri absoluti: binis itidem ex argento, reliquis ex ære. Quinquaginta equos sumtuosissime ornatos; denique monilia, puta uniones & rubinos ballasios, quæ decem Lackis rupiarum fuerunt æstimata. Quid multa? nullus sine munusculo aliquo ipsum accedit.

Achabare, principis qui hodie rerum potitur, avo decedente, rationibus accurate subductis, constitit, thesauros ipsius, in auro, argento, ære facto atque infecto; in gemmis & supel-

suppellectile omnis generis ascendisse
ad xxxiv Caroras , lxxxii Lackas , &
xxvi mill. ccclxxxvi rupias : sive ad
Rupias $348.226.386\frac{3}{4}$.

Nempe in numismate signato om-
nis generis Rupias. $198.346.666\frac{3}{4}$.
hoc pacto.

Primo aurea numismata ; eorum
Rex quædam pondere c Tolorum sive
cio cl massarum cudi curaverat ; non-
nulla & pondere l & xxv ; quæ univer-
sa ad justum pondus massarum subdu-
cta pendebant 6.970.000. mass. & ad
rationem 14. rup. in singulas mass. va-
lebant in totum Rup. $97.580.000\frac{3}{4}$.

Secundo argentea sive rupiæ Acha-
baris valebant Rup. 100.000.000.

Tertio ænea sive Peysa aut pici e-
rant numero 230.000.000 , quæ 30
tackis in singulas rupias subductis ef-
ficiunt omnino Rupias 766.666.

Atque ita in universum ut supra
 $198.346.666\frac{3}{4}$.

Gemmæ omnis generis , itemque
aurum & argentum factum , & vasa
Sinensia vulgo Porellanæ æstimatæ
fuerunt Rup. 93.820.068.

Nimirum ,

Adamantes , Rubini , Smaragdi ,
Sap.

Sapphiri, uniones & similes gemmæ,
Rup. 60.520.521.

Aurum factum puta monilia omnis
generis affabre facta Rup. 19.006.745.

Aurea supellex, vasa omnis generis,
variæ elephantorum, equorum, came-
lorum & similium animalium effigies
ex auro fabrefactæ Rup. 9.507.992.

Argentum factum, uti scyphi, disci,
candelabra, columnæ, aliaque omnis
generis vasa & utensilia Rup. 2.225.838.

Aenea vasa & suppellex omnis ge-
neris & modi Rup. 51.225.

Denique elegantissima omnis gene-
ris vasa è porcelana Rup. 2.507.747.

Atque ita ut supra Rup. 93.820.068.

Panni auro argentoque intertexti,
tam è Persia, Turcia, Guzerata, quam
Europa: itemque serici variorum ge-
nerum; denique Gossypini è Bengala &
aliis provinciis, æstimati fuerunt Rup.
15.509.979.

Lanei panni tam Europæi quam
Persici atque Tartarici Rup. 503.252.

Tentoria, aulæa, conopæa, stragula
& quæcunq; necessaria sunt ad ædium
ornatum & ad itinera Rup. 9.925.545.

Libri à magnis viris scripti, & pre-
tiosis admodum involucris decorati
numero xxiv millium, qui æstimati
fuerunt Rup. 6.463.731.

Tormenta bellica, & bombardæ, globi, & pulvis nitratus, aliiq; belli apparatus in univcrsum Rup. 8.575.971,

Arma, parmæ, gladii, pugiones, arcus, sagittæ & similia Rup. 7.555.525.

Ephippia, fræna aurea atque argentea, & alia quæcunque ad equilia pertinent Rup. 2.525.646.

Tunicæ equestres auro argentoque variegatæ sagula omnis generis, & arma regalia Rup. 5.000.000.

In univcrsum Rup. 56.059.649.

Univcrsus hic thesaurus si ad calculum nostratcm reducatur, computando sesqui florenum nostratcm sive thalerum in unamquamque rupiam, efficiet aureos Carolinos sive florenos 522.339.579.

V Vilhelmus Havvkinus Anglus, qui aliquot annis in aula hujus principis vixit, thesauros Selimi, qui parenti suo Achaberi in imperio successit, recenset in hunc modum.

In numismate aureo.

Serafinorum Achabaris, quorum singuli valent decem rupias, erant LX Leckæ. Alterius numismatis, cujus unum quodque valet mille rupias, erant xx millia. Tertii, quod dimidium tanti valet, x millia. Quarti, quod xx tolos pender,

pendet, xxx millia: Quinti, quod x tolos, xx millia: Sexti, quod v tolos, quale Rex hic cudi iussit l millia.

In numismate argenteo.

Primo Rupiarum Achabaris x i i i Crou five c i o c c c Leckæ. Secundo nummorum, quos Selimus cudi iussit pondere c Tolorum, l millia. Tertio ponderis quinquaginta Tolorum, una Lecka. Quarto ponderis x x x Tol. xl millia. Quinto ponderis xx Tolorum xxx millia. Sexto ponderis x Tolcr. xx millia. Septimo ponderis v Tolor. xxv millia. Octavo nummorum quos vocant *Savoy* qui pendent Tolum unum & quadrantem duæ Leckæ. Nono nummorum quos vocant *Iagaries*, quorum quinque pendent sex Tolos una Lecka.

*In gemmis & monilibus
omnis generis.*

Primo Adamantum infectorum & diversæ quantitatis, ita tamen ut nulli minus pendant quam duo ceratia cum dimidio, sesqui Batman. (Batman autem ut supra efficit libras Anglic. lxxxii cum dimidia.) Secundo Rubinorum Ballasiorum, diversæ quantitatis & conditionis duo millia. Vnio-

num omnis generis xii Batman. Rubi-
norum omnis generis duo Batman.
Smaragdorum v. Batman. Gemma-
rum è Cathaia, quas vocant Eshime,
magnique faciunt, quinque millia. Co-
rally, Topasiorum & similium gem-
marum vilioris pretii infinitus pene
numerus.

Gladiorum, quorum manubria &
vaginæ pretiosissimis gemmis distin-
guuntur, bis mille ducenti. Pugiones
duorum generum, bis mille. Tympa-
na, quibus in aucupio equites utuntur
(quorum quædam sunt ex auro absolu-
to & gemmis distincta,) quingenta.
Monilia quæ capitibus suis aptant, &
eisdem plumas infigunt, magni pretii,
duo millia. Sellæ equestres ex auro atq;
argento & gemmis variegatæ, mille.
Lanceæ prægrâdes (Teukes ipsi vocant)
auro obductæ, quarum cuspides gem-
mis sunt distinctæ, viginti quinque,
quas loco signorum principi ad bel-
lum egredienti præferunt. Umbellæ si-
ve Canopea, quibus Solis radios arcant,
(soli principi his uti fas est) viginti.
Throni regij, duo quidem ex auro,
tres vero ex argento fabrefacti: Sellæ
aliæ, ex argento centum, ex auro
quinque. Specula opulentissima du-
centa. Oenophora elegantissima &
gemmis

gemma ornata centum. Scyphi quingenti, quorum quingenti è pretiosis gemmis facti. Aliorum vasorum argenteorum, puta patinarum, paterarum, amphorarum, & similium pondus duorum millium Batman; aureorum autem mille. Annulorum, quibus omnis generis pretiosæ gemmæ continentur, numerus incertus est.

Atque ingens hic Thesaurus in una arce Agrensi recensetur: habet præterea & alios in arcibus Gualiar, Narvar, Ratambor, Hassier & Rougtaz sive Rotas; longe autem maximum in arce Lahorenfi.

Idem narrat, se in aula agente, Regem hæreditatem cepisse Principis cujusdam Gentilis, Ragæ Gaginat, in cujus thesauris præter gemmas & monilia, inventæ fuerint LX Maunæ auri: Maunæ autem singulæ pendent LV libras.

Expensæ regis in aula Agrensi quotidianæ sunt quinquaginta millia rupiarum; quæ fiunt in alendis elephantis & ceteris jumentis illius, item in vestitu & victu illius & similibus; quibus accedunt alia triginta millia rupiarum, quæ quotidie in illius gynæceo expenduntur.

Minime autem mirum videri debet, Principem hunc tantum thesaurum possidere, quum tot principum thesauri, qui à multis seculis in India rerum potiti fuerunt, à maioribus ipsius rapti, & ad posteros dimissi, & in im-
mensum aucti fuerint: Licet autem nulla hic sint auri aut argenti metalla; tamen utrumque & imprimis argen-
tum maxima copia ab exteris infer-
tur, neque unquam rursus efferri potest.

Thomas Roeus eques jam sæpe no-
bis commemoratus narrat, se à Præ-
fecto Patanensi accepisse: Præter alios
Regum redditus, quotannis à singulis
præfectis provinciarum aut oppido-
rum certum censum in Regis ærarium
inferri; & quidem præfectum hunc
quotannis intulisse xi Leckas Rupiar.
A nostris observatum reperio, vectigal
Regis in oppido Surate, quum Can-
canna præfectura hic fungeretur,
quotannis ascendisse ad vigesies cen-
tena millia mamudeorum; post illa
tantum ad novies centena millia, aut
ut aliis placet decies & quater.

Iidem notant, Vectigalia oppidi Bro-
chiæ quotannis Regi reddere 1260000
mamudeorum, id est si ad nostrum cal-
culum reducas 672000 carolinos:
oppidi

oppidi autē Broderę vectigalia 400000
mamudeorum sive 213333 florenorum
nostratium.

Univerſum autem cenſum vectiga-
lium Regni Guzeratenſis ut plurimum
conficere centum quinquaginta ton-
nas auri, ut noſtri loquuntur; maxi-
mam partem ex agricultura.

VIII.

DE MILITARIBVS
copiis hujus Principis.

SYLLIGE Ommerauvvo-
rum, Mancebdarumque
omnium, qui poſt obitum
Achabaris, Regis Selimi Zia-
haengier nutui inſervierunt.

8 Ommerauvvi, quorum ſinguli
5000 equos alere tenentur, licet rariſ-
ſime id faciant;

9 qui 4500

equi 40000

equi 40500

25 qui 4000

equi 100000

30 qui 3500

equi 105000

36 qui 3000

equi 108000

42 qui 2500

equi 105000

45 qui 2000

equi 90000

51 qui 1500

equi 76500

55 qui 1000

equi 55000

K 4

58 qui

58 qui 700	equi 40600
80 qui 500	equi 40000
73 qui 400	equi 29200
58 qui 350	equi 20500
72 qui 300	equi 21600
85 qui 250	equi 21250
150 qui 200	equi 30000
242 qui 150	equi 36000
300 qui 100	equi 30000
245 qui 80	equi 19600
397 qui 60	equi 23820
298 qui 40	equi 11900
240 qui 30	equi 7000
232 qui 20	equi 4640
110 qui 10	equi 1100
741 qui 4	equi 2946
1322 qui 3	equi 3966
1428 qui 2	equi 2856
950 qui 1	equi 950

7281 tam Ommerauvvi &

Mancebdares quā Hadies

in uniuersum

equi 1068248

Erant tum de peculio Regis , elephanti, equi, cameli, dromedares, muli , boves , in uniuersum 32.234. ut sequitur;

Elephanti tam magni quam parvi, mares atque femellæ , inter quos erant centum eximiæ pulchritudinis. 6751

Equi

Equi Persici, Arabici, Turcici omnis generis.	12000
Dromedares & Cameli.	6223
Muli & boves ad currus tra- hentos idonei.	7260

In universum ut supra 32234.

Hæc è fragmento Chronici ipsorum
accepimus.

Selimo, dum Havvkinus Anglus in
aula ipsius degeret, erant hæc jumenta.

Equorum 12000 : nimirum Persico-
rum quatuor ; Turcicorum sex, Kis-
simerensium sive Tartarorum duo
millia.

Elephantorum item 12000 ; quo-
rum quinquies mille erant grandes &
mares, reliqui femellæ aut juniores.

Camelorum duo millia.

Boum ad carros ducendos & alia
ministeria, decem millia.

Mulorum, mille.

Dromedarium nulla hîc mentio ;
atque ita jumentorum atque armen-
torum 37000.

Porro inter hos Elephantés sunt tre-
centi eximie pulchritudinis, quibus
princeps ipse utitur ; ii pretiosis pannis
ornantur, & summa cura educantur
à nobilibus, quibus attribuuntur cum
certo annuo censu ; nam belluæ hæ

farre, saccharo, & butyro aluntur, ita ut singularum victus quotidianus decem rupiis aestimetur.

Anno 1609. quum filius Regis ad bellum Decanenſe proficiſceretur, erant in exercitu illius viginti millia equitum & trecenti elephantibus; quos ipſe princeps adduxerat: Aſaph Caun præterea adduxerat tria millia equitum, & Emerſee Roſtein, qui Rex fuerat Kandahar, mille lectiſſimos milites; & Raja Maniſengo decem mille equites omnes Raſpotes, & pene mille elephantos.

Anno 1610. Exercitus regius ad bellum Decanenſe miſſus conſtabat ad minimum centum millibus equitum, cum ingenti numero elephantorum & camelorum; ita ut univerſus numerus eorum, qui tum in caſtris numerabantur, quinquies aut ſexies centum millium virorum æſtimaretur.

Plura exempla commemorari poſſent, quorum quædam in fragmento hiftoriæ poſtea lector deprehendet.

Sunt ipſis plurimæ machinæ ſive tormenta bellica; hæc, uti videtur, jam diu facta, & quidem plura inuſitata molis; quæ Elephantibus ſubvehunt. Etiam bombardis dextre uti noverunt, quas funali incendunt, optimum enim
nitra-

nitratum pulverem ipsi conficiunt. Utuntur præterea spiculis, scutis, gladiis, arcubus & sagittis. Gladii illorum sunt falcium instar incurvi, sed tam male temperati, ut citius rumpantur quam flectantur; quare Europæi hic summo in pretio sunt. Sunt inter eos equites quidam, qui omnibus hisce armis gladio, arcu atque pharetra, scuto atque bombarda instructi sunt, & spicula insuper dextra gerunt; & tamen vix sese obiicere audent peregrino, uno tantum horum armorum instructo, nam Mogoles ipsi gens effæminata esse dicuntur: inter gentiles sunt Raspotæ, qui bellica laude celebrantur, cujus illustre exemplum reperies in fragmento historiæ.

Ingentem ut plurimum militum numerum in aciem educunt; furioseque concurrunt acies, sed militaris disciplinæ & ordinum ignorantia, cito admodum aut vincunt aut superantur, & non nisi ingenti cæde ut plurimum prælia dirimuntur. Aheneo tympano aut tuba martem accendunt.

Quum Rex ipse expeditionem suscipit, castra illius quæ vocant Leskar, magnum terrarum spacium occupant; & quod imprimis mirabile, quatuor aut quinque ad summum horarum spa-

cio figuntur ; tentoriis ita dispositis, ut oppidi formam repræsentent ; & in plateas varias distinguantur, in quibus venalia conspiciuntur, quæcunque necessitas vitæ humanæ postulat ; tam exquisito ordine, ut à maximo ad minimum omnes norint , quanto spacio à Regiis tentoriis (Atasykanha vocant) ipsis tentoria figere liceat ; nam ad hæc intra bombardæ jactum accedere nefas est , ne aditus quidem cuiquam ad ea patet, nisi vocato. Narrat Thomas Rocus eques se Regis Castra vidisse anno 1616 , quæ non minus quam viginti milliaria Anglica occupabant ; & alicubi tres cosas in longitudinem patebant.

In mari parum aut nihil possunt, unde fit ut Lusitani in ipsius portubus, ab ipsius subditis pro mercibus quas evehunt, vectigal exigant, ipsosque, ne magnatibus quidem atque adeo filiis Regis exceptis, cogant saluum conductum vulgo passport Regis Hispaniarum ingenti summa, puta trium, quatuor, quinque & interdum octo milium mamudeorum mercari.

IX.

DE INDIAE
Regibus.

Indorum Regum Series ex D. Garcia ab Horto Aromaticum Historia lib. II. cap. XXVIII.

LAPSI sunt circiter trecenti anni, quod potens quidam Rex in regno Dely magnam illius Indiae, quæ intra Gangem est, partem occupavit, & regnum Balaguatæ sive Balagate quibusdam Regulis gentilibus ademit.

Eodem tempore tyrannidem in *Cambaya* occuparunt quidam Mauri-
tani, expulsis legitimis dominis gentilibus, quos *Reisbutos* vocant.

A Regulis Balaguatæ originem ducere creduntur quos nunc *Venezaras* appellant; tum alii hanc regionem incolentes, *Colles* nuncupati. Sed tum hi, tum quos *Reisbutos* vocant, præda & latrociniis vitam in hunc usque diem sustentant. Illis totum regnum Decan; his *Reisbutis* scilicet, *Cambaya* regnum tributum pendunt, ut ab eorum incursionibus se redimant. Nec hætenus à vicinis Regibus domari potuerunt:
nam

nam strenui sunt & militares viri. Sed etiam ipsi Reges, pecuniarum avidi, illos impune grassari sinunt, modo prædæ partem auferant.

Est vero hoc regnum Dely procul in continenti situm septentrionem versus & Corasonem usque extenditur. Frigida admodum est regio, nivibus & gelu per hiemem non minus divexata, quam nostra Europa.

Hoc regnum occuparunt, elapsi sunt triginta amplius anni, *Mogores*, quos Tartaros nuncupamus (eius vero Regis Dely fratrem in aula Sultani *Bhadur* Regis Cambayæ, magno honore affectum vidi) sed aliquanto post tempore Tartaris ademptum est idem regnum, ab uno Equite, qui infensus Regi Bengalæ, quod ipsius fratrem occidisset, seditionem adversus Regem movit, eoque trucidato Regnum Dely aliaque multa regna occupavit, ita ut omnium sui temporis potentissimus Rex fuerit existimatus. Nam à viris fide dignis accepi ejus ditionem octingentas leucas ambitu occupasse.

Erat hic eques initio dominus montium quorundam vicinorum regno Bengalæ, vocatusque fuit Xa-holam id est Rex mundi.

De hujus gestis major historia conscribi

scribi posset quam de magno *Tamirlan*, quem nos corrupto nomine *Tamberlanem* vocamus, nonnulli *Tamirlangue*, idque melius, quod *Tamir* proprium ejus nomen fuerit & *langue* claudum significet, quemadmodum ipse erat.

Ceterum quum hic Rex *Xa-holam* occupasset Decan & Cuncam, nec posset tantum imperium continere, rediit ad sua; & his postremo occupatis regnis suum consobrinum præfecit.

Delectatus est semper ejus consobrinus peregrinis nationibus, quales Turci, Asiæ minoris, quam nunc *Natoliam* appellant, incolæ: *Rumes*, qui *Thraces* sunt; *Corasones* quos nonnulli *Arios* putant, & *Arabes*.

Divisit autem Regnum in provincias, quibus præfectos dedit. Maritimam eam regionem quæ ab *Angediva* usq; ad *Cifardam* per sexaginta leucas extenditur, deinde interiori regione cum aliis terminatur provinciis, gubernandam dedit *Adelhan* quem nos *Idalcam* vocamus. Ei provinciæ quæ à *Cifardam* usque ad *Negatona* extenditur per viginti leucas, interiori vero regione aliis provinciis & *Cambayæ* jungitur, præfecit *Nizamaluco*.

Hi duo solum præfecturam obtinuerunt

runt, in Cuncam, qui tractus est maritimus usque ad montem *Guate* appellatum. Late patet hic mons & multis locis præaltus est: illud autem mirum, eius fastigium in pulcherrimam planitiem desinere. Et quoniam lingua Persica *Bala* fastigium significat, *Guate* vero montem, vasta illa ultra eum montem provincia, nomen *Balaguatae* invenit quasi dicas supra montanam vel ultramontanam.

Balaguatae igitur provinciae præfecti sunt *Imadmaluco* quē nos *Madrumaluco* appellamus, & *Cotalmaluco* & *Verido*.

Erant vero omnes isti præfecti peregrini natione, præter *Nizamaluco*, quem ex Decan oriundum prædicant & filium esse unius *Tocha* Regis *Daquem*, cum cuius uxore stupri cōsuetudinē habuerit Rex *Daquem*. Hinc fit ut *Nizamaluco* ex regia stirpe se prognatū prædicet: reliquos vero præfectos Regis esse servos, & regia pecunia emtos.

Succesſu vero temporis factum est, ut hos omnes præfectos tæderet obsequij regij; conjuratione itaque inter se facta, provincias, quibus præfecti fuerant, singuli sibi occuparunt, & captum Regem *Daquem*, in *Beder* primaria regni Decan urbe, *Verido* uni ex præfectis custodiendum dederunt.

Huius

Hujus conjurationis etiam partici-
pes fuerunt Gentiles quidam, veluti
Mohadum Coia & Veriche; quibus ces-
serunt regiones amplæ cum aliquot
opulentis urbibus: videlicet *Mahadum*
urbs *Visapor*, quæ nunc est Regia *Idal-*
can & Solapor-et Paranda, quas postea
illi ademitt *Nizamaluco*. *Veriche* suam
provinciam retinuit, quæ *Cambayæ &*
Nizamaluco provinciæ contermina
est.

Proavus illius *Adelham* qui nunc
vivit, unus è conjuratoribus fuit na-
tione *Turcus*: mortuus est anno cło lo
xxxv valde potens is semper fuit: at ei
bis ademerunt *Lusitani* civitatē *Goam*,
quæ ducentis leucis ab ostiis flumi-
nis *Indi*, quem *Incolæ Diul* vocant,
abest.

Avus illius *Nizamaluco* qui nunc
rerum potitur, Pater illius mei amici
quem aliquoties curavi (à quo plus
duodecies mille pardavos accepi; &
si aliquot mensibus singulis annis
apud eum hæere vellem, in stipen-
dium annum offerebat quadraginta
millia, quod accipere nolui) obiit
anno cło lo ix.

Imadmaluco vel *Madremaluco*, na-
tione *Circassius* fuit, initio *Christia-*
nus: mortuus est is anno cło lo XLVI.

Cotalmaluco, natione Corasone, mortuus est anno clo lo XLVIII.

Verido natione Hungarus & initio Christianus, anno clo lo x mortuus est.

*Genealogia & series Regum Indiae
è prosapia Teymur lanis.*

Petrus Texeira in Persicis.

Magni Mogoles sive hodierni Indiae monarchæ gloriantur se descendere à famosissimo illo Tatarorum Imperatore Teymur lane; qui natus erat è prosapia Chinguis-kan Regis Tatariae, non autem è vili genere, ut quidam perperam tradiderunt: illius res gestæ satis notæ sunt: qua serie autem Teymur lan à Chinguis-kan & reges hi Indiae qui vulgo Mogoles appellantur, ab ipso descendant ita prodit Texeira in Persicis suis commentariis. *Chinguis-kan* obiit anno clo-cc xxviii quatuor reliquit filios; primogenito cui nomen erat *Tuxy-khon* parens attribuerat regna *Dast*, *Kapecha-Rofs* & *Abulgar*, is decessit semestri ante patrem: Secundo autem *Chagatay-Khon* parens dederat regimen regnorum *Maurenahar* *Aygor* & *Koarrazm*, is obiit anno clo cc XLII.

Tertius

Tertius *Ok̄tay-Kahon* Patri successit. Quarto *Tuly-Khan* pater cum quibusdam provinciis dedit omnes suos thesauros, is obiit anno clō cc xxxii. Ita ut è quatuor filiis Chinguis Khan solus superesset *Ok̄tay-Kahon* successor illius, licet ex aliis etiam liberi nati essent, quorum quidam postea regno potiti fuerunt.

Ok̄tay-Kahon humanus princeps & liberalissimus obiit anno clō cc xlii; huic successit filius *Gayuk-Khan* postquam quatuor annos fuisset sub tutela matris, anno clō cc xlvi. tenuitque imperium annum unum. Hoc sine liberis defuncto, adiit Tataria imperium cognatus illius *Manchu Kahon* filius *Tuly-Khan*, hic concessit germano suo *Kablay-Kahon* provincias *Ke-tao-Kotan*, qui civitatem *Kanbaleck* condidisse dicitur, regiam Tatarorum. & alteri germano *Vlakuḥ-Khan* provincias Persiae: obiitque anno clō cc lx. Successit illi frater *Vlakuḥ-Khan*, qui pluribus rebus fortiter in Persia gestis obiit anno clō cc lxvi. Hic inter tres filios suos regna ita divisit ut primogenito *Habkay-Kahon* daret *Hyerack, Mazandaron & Karason*; secundo *Hyaxemet Aro* id est Armeniam, *Aderbaion & Taudon*: Tertio

Dyarbet & Rabyan id est Mesopotamiam. Habuit & alios duos filios *Nicudaroglan* & *Targahe-Khan* quibus licet pater nullas terras attribuisset, tamen illorum unus & alterius filii illas postea obtinuerunt.

Habkay Khan patri successit in regno Persiæ. obiitq; anno clō cc lxxxii huic licet filios haberet, successit germanus *Nicudar Oglan*, qui post Mahumetanismum receptum, dictus fuit *Hameth-Khan* decessit is anno clō cc xxxiii. eique successit *Argon Khan* filius *Habkay-Khan*, qui obiit postquam regnasset annos vii, successorem habuit fratrem *Ganiatu-Khan* quo à patruo cæso, successit *Baydu Khan* filius *Targahe Khan* & mox ipso quoque cæso anno clō cc xcvi *Gazun* filius *Argon Khan*; hic obiit anno clō cccv eique successit frater *Alyaptu* sive Sultan *Mahameth ben Argon*; hic obiit clō cccxvii & successit filius Sultan *Abusayd Baheder Khan* qui obiit anno clō ccc xxxvii.

Abusayde defuncto Tatarorum imperium fuit divisum inter plures tyrannos, donec *Teymurlan* illud rursus in unum cogeret. Hunc è sanguine Chinguis-Kan descendisse arguunt, quia *Carachar*, è cujus prosapia de-

scen-

scendisse traditur, una cum Chinguis-Kan è Tataria venerit. & ab ipso VVa-zir filio suo Chagatay Khon fuerit datus; quæ potestas etiam ad posteros derivata fuit, ita ut Teymar lan VVa-zir esset Soyorgat Mexkhon regis Chagatay; quo defuncto anno clō ccc lxx ipse in Regnum omnium consensu successit.

Teymur Lani quatuor fuerunt filii;
1. *Toon. quyr* (qui obiens ante patrem reliquit filios *Mahamet Sultan* & *Pir-Mahamet* quem Teymur sibi post obitum suum voluit succedere in regnum Gaznehen & Indiæ; hunc postea *Pir-Aly* occidit) 2. *Hameth. Xequé* vivo patre defunctus: 3. *Mirunxa* qui anno clō ccc cccviii à Kara Issuf Turcimanno fuit cæsus, 4. *Murzah-Xarok* qui patri successit in imperium.

Mirunxa autem tertio Teymuris filio, natus fuit *Mahameth*; & illo filius Mirza Sultan *Abusayd* qui possedit regna Badaxon, Gaznehen, Kabul, Sistan, Koarrazon: is à Persis cæsus interiit anno clō cccc lxxix ei-que successit filius Mirza Sultan *Hameth* qui vixit ad annum clō cccc xcv: huic surrogatus fuit proximus illius agnatus Mirza *Babur* in regno

Maurenatian; sed anno clo lo regno exutus à *Xaybeck-Khan* Vsbequio profugit in Indiam, & ibidem rerum potitus regnavit utrobique ad annum clo lo xxxii quo anno objens duos reliquit filios *Homayon Mirsa* & *Kamaron-mirsa*.

Homayon majora & opulentiora Indiæ regna occupavit; huic erat *V Vafir* id est summus exercitus dux *Xir-Khan*, qui Domino suo cornua obuerrens, eum ad Regem Persiæ profugere coëgit; iste erat *Xa-Thamas*, qui *Homayoni* xii mill. electorum militum attribuit sub duce *Beyran-Khan*, quorum virtute & rebellem cecidit & regnum recuperavit. Huic successit filius *Gelaladin-Akbar* qui supererat, quum *Texeira* ista scriberet anno clo loc.

Ex narratione Indorum.

N Arrant Indi & picturæ in palatio Lahorenfi idem designant, *Babur* cum triginta nobilibus suis habitu *Kalenderû*, (Monachorum genus id est apud Turcas) ut latere posset, venisse ad regiam *Secandris* regis Delly; à Rege tandem fuisse agnitum, & licet fraudis manifestum tamen abire permissum ad suos, ea condicione ut nihil

Secan.

Secandre superstite in regnum ipsius deinceps moliretur. Babur itaque Secandre superstite nihil porro tentavit, sed ipso defuncto, misit filium suum Homayon sive ut alii efferunt Hamaunen qui Abram Secandris successorem toto regno exiit. Verum haud multo post advenisse è Bengala virum fortem è prosapia regali Dellyorum, qui acie congressus cum Hamaune haud procul à ripa Gangis, illum profligavit & in Persiam profugere compulit. Vnde novis copiis & auxiliaribus, quos Beyram ducebat, impetratis, reversus regnum non modo recuperavit, sed & magna accessione auxit. Is Rex decedens quum filium Achabarem adhuc juniorem relinqueret, Beyram fidei illum commendavit, sed Achabar jam major factus, nutritium suum fraude sustulisse dicitur. Hujus filius est *Caun-Canna*, omnium magnatum qui superioribus annis in imperio Indico erant, longe potentissimus, ita ut centum millia equitum cogere potuisse feratur. Sed de his plenius in Fragmento historiae Indicæ.

Idem narrant (uti à nostratibus accepi) in regno Hindostan post Baburem, rerum potitum fuisse *Seer Sha* sive *Salim Sha* origine Patanensem,

hunc excepisse *Himmoen* Baneanem;
atque huic denique successisse *Haman-*
nem patrem *Achabaris*. *Achabarem*
Indiae regno praefuisse annis LX & ali-
quot mensibus & defunctum anno à
Christo nato c1010v. Regni autem
*Gusuraten*sis potentem factum anno
regni sui vigesimo septimo; nimirum
post obitum *Sultani Mamed* junioris,
qui erat filius *Latiff Sha*, nepos *Badur*,
abnepos *Sultani Mamed Begera*, cuius
alter filius *Rahia D'gie* oppidum *Bro-*
deram condidisse dicitur. Rem deni-
que gestam hoc modo; *Sultan Mamed*
Iunior decedens reliquit filium *Moda-*
farem tantum undecim aut duodecim
annos natum sub tutela *Ethamet*
Chan; qui quum magnates regni mi-
nus dicto obedientes haberet, & pu-
illi, suæque vitæ metueret, clam ad
Regem *Indiae*, qui tum *Agræ* agebat,
dat literas, quo in periculo versaretur
ipse & Iuvenis Rex, prolixè exponens,
illumque obsecrans ut subsidio adve-
niret, se Amadabat regni metropolin
unâ cum aliis oppidis quæ in illius erant
potestate ipsi ultro fidei pignus tradi-
turum: *Achabar* hanc tam insperatam
occasionem nactus, quantocius cum
maximis copiis venit in *Gusuraten*,
& metropoli reliquisque oppidis in
fidem

fidem acceptis, suos praesidiarios illis imposuit, & Modafarem cum tutore suo Agram abduxit in captivitatem. Modafar jam trigessimum annum agens, captivitatis pertæsus, è custodia profugiens, ad Rahiam vicinum regno suo paterno venit, & illius ope quamplura oppida postliminio recuperavit: sed antequam se in regno posset confirmare, adfuit Can Canna cum copiis regis Achabaris, qui haud magno molimine & brevi tempore ipsum rursus regno, quod vix annum tenuerat, exuit & è fuga retractum custodiâ sepsit; Modafar denique ignominie impatiens, secessum ad opus naturæ simulans, sibi ipsi fauces cultello præcidit, atque deinceps regnum quietum Mogoli reliquit.

PRÆFATIO

ad sequens fragmentum
HISTORIÆ INDICÆ.

Humanissime Lector, antequam ad lectionem sequentis fragmenti accedas, quædam monendus es: & primò, nos fragmentum è Belgico, quod è genuino illius Regni Chronico expressum credimus, libere vertisse, servata ubique Historiæ fide: Secundò de dignitatibus prænominibus & agnominibus: Scachi appellatio, quæ sæpius per Xa effertur vel Regum vel saltem Magnorum Principum esse, præsertim apud Persas: ex illo fit Padischach, quod supremum Principem vel Scachum notat. Emires apud Turcos appellati fuerunt Præsides & propagatores Imperii

Imperii Mahumetis, quasi superiores. Chanis vel Hanis (aspiratione forti) appellatio perquam usitata Persis & Tataris est, apud quos reges & principes etiam minorum gentium Chanes dicuntur; id nomen interdum per Chan, interdum per Chanus & Ghanus hic exprimitur. Tertiò de æra Mahumetana & nostra, interpretem annum æra Mahumetana 962 comparasse nostra anno **CLXCLII**; quod non convenit cum calculo Leunclavii, cui annus æra Mahumetana 958 respondet nostra anno 1552. quod an certo consilio an errore ab interprete Belgico factum sit, ignoro; hic saltem monendum duximus.

FRAGMENTVM

HISTORIÆ INDICÆ,

quod à nostratibus acceptum è
Belgico latinum fecimus.

N N O à Christo nato ...
Hamayon Mogolum Rex
ex Agra cum exercitu in
Bengalam profectus, illam
Patanensium copiis pro-
fligatis brevi tempore subjugavit, &
mutato nomine appellavit *Senetha-
bad*: verum haud dudum ea victoria
fuit gavisus; *Ferried Khan* enim (qui &
t' Zeerchan se dici malebat) Patanen-
sium regum unus, è *Nau* cum maxi-
mis copiis ascendens (nam in exercitu
illius sexaginta quinque millia Patanen-
sium habuisse scribunt) provincia Ba-
har & arce Radia Rattas recuperata,
ipsum summa celeritate è Bengala in
Pathanam recidere coëgit: jamque Tzio-
cham venerat Hamayon, quum Tzeer-
chan ipsum assequutus, ita cecidit ut
Agram perfugere cogeretur. Hic copiis
suis è fuga recollectis, omnibusque Om-
merauvis & magnatibus è variis pro-
vinciis advocatis quum novum exerci-
tum coëgisset Hamayon, versus Gan-
gem

gem contendit ; quod quum Tzeer-
chano esset nuntiarum , viginti millia
equitum quindecim cosarum itinere
præmittit, ut Hamayonis copias fluvii
transitu prohiberent : In Mogolis ca-
stris sive hostium contemptu, sive inna-
ta desidia , omnia incustodita erant,
nox per choreas & commestationes
exacta; Tzeer- chan contra, per explora-
tores hostium securitate cognita, Gha-
vvas chanum cum decem millibus ex-
peditissimorum militum præmittit; qui
decem cosas magna celeritate emen-
sus , summo mane in exercitum Ha-
mayonis irrupit, eumq; somno vinoq;
sepultrum inveniens, valide cecidit; jam-
que castra horribili planctu & tumultu
impleta erant, quum Hamayon è som-
no excitus, & suos, qui palantes conscē-
sis equis jam passim diffugiebant, adu-
nata acie objicere nequiens, de fuga co-
gitare & ipse cœpit; quumq; solus pene
ad ripam fluminis pervenisset, ab aqua-
tore quodā nando ad adversam ripam
fuit traductus ; ubi commodum offen-
dit equum cujusdam militis, qui fluvio
haustus fuerat, quo Agram perfugit :
Hoste omnibus illius elephantis , equis
& ingenti gaza potito ; concubinæ
quoq; & tam ipsius quam Ducum filia
& gynæceum omne in Tzeer-chani
venc.

venerunt potestatem : Ille tam insperatam victoriam nactus , eadem summa cum moderatione usus est, nihil aut ipse impudice in hostium conjuges liberosque admittens, aut suis permit- tens: Quantocius movit versus Agrā, multa oppida in itinere sui juris faciens. Hamayon interea omnibus copiis exutus, assumpta Zimlebegem una conjugum quæ prægnans erat petiit Asmeeren, atq; inde provinciam Siermel, ubi uxor in arce Ammer illi filium peperit, qui postea Achabar fuit appellatus; denique metu nondum deposito profugit Lahorem. Præerat huic vrbi germanus illius Mirza-Kamerhaen, qui metu & pusillanimitate fratris animadversa, Regē rogavit vt ipsum saltē cum copiis Pathanēsis, qui jam *Tzerhindam* venisse nunciabantur) confligere permetteret , siquidem ille eorundem conspectum tantopere metueret. Pupugit Regem supra modum fratris oratio, & relicta Lahore petiit Cassime- ren: præfuerat huic quidam ex regiis Ommeravvis, sed illo nuper defuncto (quod regem latebat) res novas moliebantur oppidani, & non tantum muni- erant Metropolim , sed & angustias montium (vulgo Cothel) ita obstruxerant, ut difficillimus in regnum illud pateret

pateret ingressus. Rex itaq; hic exclusus aliò iter vertit Kabulem aut Multan petiturus, verù frater Kamraon & ipse Lahore profugere coactus (nam Zeerghanus non modo Lahoré sed & Multan jam ceperat) & Regi jam infensior magnis itineribus venerat *Triulebegen*, atque ita iter ad Kabulem illi præcederat; quin etiam & alterum Germanum Mirzam Aflaryn, qui Kandahari tum præerat, per litteras rogaverat ut arcem suam muniret, neque Regem in illam admitteret. Par præfecti Tattæ Chan-Hossen perfidia fuit, qui à Rege rogatus ut ipsi iter per suam provinciam permitteret, respondit, si quidem Rex Persiam cogitaret, opportunius illi iter per Kandaharem fore. Rex se ab omnibus suis derelictum cernens, iter versus Kandaharen ingreditur, verum nec hic à fratre Aflary admissus, Zimlebege uxore cum filiolo jam annum nato, impedimentis, servitiis & gynæceo omni in oppido Tziauvvhaen relictis, secessit in Persiam, & venit Sebistaganum, solo Beyranghano comitatus, qui aliquot selectos milites jam ante illi adduxerat. Aflary fratris fuga cognita, uxorem quidem illius & filiolum in arce Kandaharensi conclusit, impedimenta autem & Gazam sibi vendi-

vindicavit. Sed Persæ Sha-Thomæ longe alius fuit animus, qui quum cladem Hamayonis & fugam jam ante accepisset, præfecto suo in urbe Herath per literas imperaverat, ut si forte contingeret profugū Regem illaciter habere, omnibus humanitatis officiis illum refocillaret; itaque ille quum Rex jam XII milliaria ab Herath abesset, ipsi cum omnibus Mancebdaribus & magistratibus obviam processit, & in oppidum introductum magnifice excepit, & multis equis & pretiosa suppellectile donavit; denique cæteros quoque Persæ præfectos monuit, ut quacunq; accederet, summo honore illum prosequerentur & porro deducerent. Quumq; haud longe abesset à Chasbin ubi tum Persarum Rex agebat, misit in ipsius occursum Sha-Tamas, germanum suum Mirzam Beyram, cum omnibus Omerauvis & reliquo aulico comitatu, qui Hamayonem ad regem introduxit. Persa exulem complexus & consolatus, fratri Beyramo mandavit ut dapiferi munere ad mensam illius fungeretur. Id quum ille summa sedulitate præstaret, excidit Hamayoni sententia, quæ ipsi pene exitio fuit, nam Beyrami obsequio animadverso recte facere dixit Persam, qui fratrem ita haberet ut de obse-

obsequio illius certus esse posset, se qui germanos suos multis honoribus & divitiis cumulasset, in adversis suis nullos infestiores hostes, quam ipsos fuisse expertum. Acerrime pupugit Beyramum Regis dictum, & ira atque odio flagrans, fratrem suum monuit Sha-Ismaele rerum in Persia potiente, Baburem Hamayonis parentem tantum fuisse hortulanum, & eousque permovit, ut Mogolem è medio tollere in animum induceret: & haud dubio sustulisset, nisi soror Sha-Tamæ, Beggen Sultana, exulis Regis miserta, sua prudentia & eloquentia, qua pollebat, aliter Persæ persuasisset, in memoriam revocâs, Hamayonem è Teymuris prosapia ortum, atque ex illis Regibus descendere, à quibus majores ipsius summa beneficia acceperint, atque adeo imperium suum acceptum ferre debeant, ut hunc sine ingratitude nota deferere minime posset.

Sha-Tamas sororis suæ oratione per-motus, Hamayoni necessaria omnia ad iter præberi imperat, camelos, equos, tentoria & reliquum belli apparatus: Dein & Khan-Trammam, Badorganû, Khan-Couligan Narenzyn (parentem Haslèn Coulighani) Ismaelè Coulighan V Vattebel, aliosque Ommerauvvos & M Manceb-

Mancebdares ipsum in Indiā comitari jubet. Hamayon à Chasbin rectā Kandaharen urbem undiq; copiis suis cinxit, quumq; germano suo Aslary dedicationem nequicquam imperasset, machinas adversus arcis muros dirigi jussit, verum quum ille Regis filium jam bimum objecisset, cessatum fuit ab impetu, tandemque convenit ut Rex fratri, jurejurando super legis Mahumetanæ volumen præstito, vitæ incolumitatem & liberam discedendi potestatem concederet: Aslary quidem ad fratrem Kamraon qui Kabuli agebat discessit, verum Rex prope re secutus, Kabulem & fratrem Kamraonem nullo negotio intercepit, & misellum oculis orbatum Mecham in exilium misit, ubi paulo post periit.

Anno Mahumetano 10 cccc lx five nostro 1715 obiit Tzeer-chanus five Tyechmecha Patanensum Rex in arce Gualere, relicto filio Phero-chano duodecim tantum annos nato: Hunc quum regni magnates parenti vellent surrogare, patruus Adelghanus regnandi cupiditate cæcus sustulit, & regnum sibi usurpavit; hoc facinus pessime habuit magnates qui propterea in omnibus pene provinciis rebel-
larunt: Adel-ghanus autem præver-

tendum ratus, cum maximis copiis è Gualere profectus, Tzhilnar, magnum & opulentum oppidum nullo negotio intercepit. Tzeerchani obitus & hæ in Regno Patanensi turbæ Hamayonem, qui adhuc Kabuli agebat, haud dudum latuerunt, itaque jam tempus advenisse ratus quo facile amissa recuperaret, Quanto-
cius cum exercitu in Indiam properat, & nemine resistere auso omnia in itinere oppida & provincias in fidem accipit; donec ad Tzerhindam ventum fuit, cui Recanderghanus Affega, vetus & probatæ fidei Regis defuncti minister, cum imperio præerat; hic se propere cum decem millibus equitum obiecit, sed prælium tentare ausus & post anceps certamen superatus, cum mille tantum equitibus in Changeræ montana fugâ se subduxit. Hamayon autem victor, filium suum Abdul Fetta Gelaladin Mahamet (qui postea Achabar fuit dictus) Beyrangano Ghannæ educandum commisit, eisdemque totius exercitus regimen concedens, Quantocius cum decem millibus equitum Recandrum persequi jubet; ipse petiit Dellyn. Allan autem Couly & Semaran-ghanum, Badurghanumque ad provinciam Do-Ab,

quæ jacet inter Gangem & Ieminum
vel Semenam flumina) recuperandam
dimisit: Adfuit utrisque prospera for-
tuna, nam & Recander occidione de-
letus fuit & provincia illa recuperata.
Vix tres menses in oppido Delly egerat
Rex, ubi & magnificum palatium mo-
liri cæperat, quum ex hac vita fuit
evocatus; Nam post meridiem Regiæ
gradus descendens, & vocem audiens
cujusdam qui ad preces ineundas vo-
cabat, confedit scipioni suo innixus,
verum quum opium paulo ante largius
usurpasset, somno obrepente, & scipio-
ne præ graduum levitate gliscente, ruit
in præceps, & circiter quadraginta gra-
dus devolutus, ita se afflixit ut post tri-
duum moreretur; accidit id anno Ma-
humetano 10 cccc Lxii nostro 1612.

Abdul ghanus Tzilnari ubi hætenus
delituerat, inopinata morte Hamayo-
nis audita, summum militiæ suæ præ-
fectum *Couliganum Hemou*, gentilem
quidem & modicis natalibus ortum, sed
bello strenuum, cum centum millibus
equitum mittit ad oppidum Delly, ut
Mogolibus bellum inferret cum ma-
gnagaza in stipédia militum, & quin-
gentis elephantis. Princeps autem Mo-
golum *Abdul Fetta Gelal- Eddin Ma-
humet Achabar*, qui cum Beyranghano
&

& Chanchanna, cumq; maxima parte exercitus, in montanis Khoestan patris sui hostes persequabatur, parētis morte accepta, iter flexit versus *Kalanor*, ibidemque à Beyrangano Rex proclamatus, Dellyn quantocius proficiscitur. *Hemou* interim Tourdichanum, è Delly cum exercitu obviam prodire ausum, profligaverat; ille fugiens incidit in Principis exercitum, & amice in speciem acceptus, post convivium à servo jussu Beyranghani pugione confoditur. Vocati dein à Principe & moderatore illius Beyrangano Alla-Koulighan & Badurghan cum copiis suis ex Do-Ab sive interamnica regione, jussique cum exercitu præcedere Panipatum, ad Hemoum sistendum, (qui interim Delly oppidum ceperat,) Principe cum reliquis copiis subsequente.

Alla-Koulighan & Badurghanus Tilleputli (medio circiter itinere inter Paniputum & Dellyn) Hemoum obvium habuerunt, & sine mora prælium inire tentarunt; verum Hemovi milites ob non soluta stipendia tumultuantes, deserto duce in diversa abjerunt, ita ut Mogoles impedimentis omnibus & elephantis potirentur, & Hemous inter præ-

tiandum sagitta in oculo ictus fugere cogeretur; sed à Couli-gan Marem deprehensus & retractus, Achabari (qui clade Patanensium cognita propere advenerat,) sistitur, qui rogatus à Coulinghano, indigno principe facinore, dedititio cervices acinace præcidit & caput portæ Delly affigi iussit.

Post illa Alla Coulighan, Zemaen, & Badurganus cum valido exercitu in provinciam Do-Ab sunt remissi, ut Patanensium reliquias persequerentur, qui Ziaumporen secus ripam fluminis Thatsan profecti, regionem omnem rursus subjugarunt.

Princeps cum Beyramghano petiit Agram; ubi ipsi nunciatum fuit Allan Couliganum & Badurganum juxta *Sambel* cum Patanensibus qui se recollegerant congressos, superiores fuisse & hostes maxima clade profligasse; qui quum fugissent *Lacknoum*, ibi denuo martis aleam tentantes, altera clade percussi sunt; itemque tertia longe maxima juxta *Ziaumporen*; ita ut duo hi duces, omnem Indostanam inter Gangem & Tziatom flumina summa celeritate recuperarent.

Acha-

Achabar interim Agræ venationibus & ludicris tempus terens, quum aut per se animadverteret aut ab adulatoribus persuaderetur, Beyrangannum, quem parens ante obitum ipsi tutorem & moderatorem dederat, regimen universum ad se trahere, & ab universa militia unice coli, ægerime id tulit; & nutrice ipsius Maghemanega stimulos addente, dolum hunc comminiscitur quo se è potestate moderatoris subduceret; Beyranghano quippe haud invito, trans Simmenam amnem, cum plurimis comitibus ad venandum egressus, processit ad Ko. heb, unde, nutrix ipsum lentis itineribus assecuta, quantocius duxit ad urbem Delly (in qua jam diu Reges Indiæ auspicia regni capere consueverant;) hic magnatibus omnibus è vicinia advocatis Princeps imperii sui auspicia cepit, & Rex ab omnibus est acclamatus. Beyranghanus hisce auditis, Ommeravos & Mancebdares qui circa Agram agebant, sine mora ad Regem mittit, eiq; scribit in hanc sententiam; se nunquam quicquam gefsisse, nisi quod regno ipsius utile judicaret, nulla proprii sui emolumenticurâ; juventæ ipsius, pro ea quam à patre ipsius acceperat potestate, metuif-

se ne in præceps abriperetur & se indigna consilia caperet : nunc quum videat ipsum ea prudentia esse ut rebus suis per se consulere possit , fausta omnia domi, forisque precari ; se jam senio & laboribus in regni administratione pene confectum , unicum hoc petere , ut sibi cū bona ipsius venia Mecham petere & ibidem reliquum vitæ tempus exigere liceat : Quod quum facile impetrasset , bonus senex cum familiaribus suis & gynæcio discessit Agra , per Meuvvat Guzaratam petens ; verum quum oppidum Pathang attigisset, ibidem à Pathanensi servo suo (ad vindictam patris sui , uti ferebat, à Beyranghano quondam occisi) lethale vulnus accepit, ex quo paulo post exspiravit ; familiares autem cum ipsius filio Mirza Abdul Rachiem , tum duodecim tantum annos nato, Agram ad Regem redierunt, qui filium illius pro dignitate sedulo educari curavit.

Arx Agrensis quondam à Pathanensibus Regibus lateritio muro fuerat cincta , sed qui jam præ vetustate dehiscebat & ruinam minabatur , itaque Rex *Achabar* ut monumentum aliquod illustre nominis sui relinqueret, eundē è vivo saxo educi imperavit, præposito operis Castléghano Mierbar, qui archi-
rectoni-

teſtonices peritiſſimus habebatur; hic ſaxis è Tziekerrye petitis (hæc urbs hodie Fettipore vocatur) opus tam gnaviter, accerſitis undiq; architectis, urſit ut brevi illud perficeret.

Accidit interim ut quidam Raſbootes, Zimet patha dictus, fortitudine ſua atque induſtria conſiſus, domino ſuo Rahiæ Ranæ cornua obverteret, ipſique caſtellum Cittor præriperet, cum pluribus aliis vicinis oppidis, neq; à provinciis Achabari ſubditis abſtineret. (Eſt autem Cittor caſtellum tam à natura quam induſtria munitiſſimum, quippe in edito monte ſitū, quod Delleſes reges nunquā expugnare potuerunt, & Soltanus Alaudinus, lōga duodecim annorum obſidione cinctum, inglorius deſerere coactus fuit.) Quod quum Achabari eſſet nunciatum, rei difficultate nequaquam territus cum pluribus machinis, & reliquo belli apparatu, validoque exercitu eo contēdit; hæſerat jam menſes aliquot in obſidione, graviaque damna ab obſeſſis erat perpeſſus, nullo operæ precio facto; itaque extrema quæq; moliri certus, Turcis militibus, qui in exercitu illius merebant, mandat ut cuniculos agant ſub principale caſtelli propugnaculum; quibus peractis, ingens pulveris nitrati

vis subdita, & igne injecto propugnaculum à fundamentis fuit subrutum, & aditus oppugnatoribus in castellum apertus: Tzimel Patha autem exitium sibi suisque imminere cernens, crudele primo facinus comminiscitur, suas suorumque conjuges & liberos in unum locum conclusos flammis delendo, dein tanta pertinacia cum hostibus irrumpentibus est congressus, donec cum omnibus suis caderetur. Ingens ea victoria fuit, in cujus memoriam rex duos elephantos & Tzimel Pathā uni, aliumque ex ipsius ducibus alteri insidentes, sculpi curavit, & portæ arcis Agrensis utrimque addi.

Sub hæc Regi à Saffetghano & Rahia Bagvvander, è *Lahore* per litteras significatum, fratrem ipsius Mirzam Mahamet Hachiem è *Kabule* descendisse & regione illâ subjugatâ, jam ad *Lahorem* cum copiis confidere; itaque opus esse ut ipse cum valido exercitu quantocius accedat. Rex autem nihil cunctatus cū maximis copiis *Lahorem* petiit; jamque Tzerhinden venerat, quum frater illius tam inopinato Regis adventu territus, fugam iniit, & tentoriis plurimisque impedimentis in castris suis regionū prædæ relinquens, *Kabulē* repetiit. Rex provincia Pâg-ab
pera-

peragrata atque perdomita Lahorem
est reversus: atque hic litteras accepit
à matre sua ex Agra, quibus significa-
bat Allam Coulighanum Zammam &
Badorghanum, quos ipse *Lachnoni* re-
liquerat, rebellasse & provincias ipsius
quaquaversum spoliare, oppida pagos-
que evertere, atque adeo ipsi jam
Agræ imminere. Quibus lectis Rex
sine mora castra movit & magnis iti-
neribus profectus rediit Agram & co-
pias suas trans *Semmenam* fluvium
duxit: perduelles tam celeri Regis
cum tantis copiis adventu exanimati,
primo *Lachnou* dein *Karamemecpo-
ren* fuga petierunt; verum regii inter
Fettiporen & *Karamemecporen* eos
assēcuti, tanta alacritate ipsos fue-
runt adorti, ut Allacoulighanus qui-
dem in prælio caderetur, Badorghan
vero caperetur & in conspectu Regis,
ipso jubente jugularetur. Quibus ge-
stis Gan ganna & Mounimghanus
Ziauporen dimissi, ut provinciæ illi
præessent, & hostes Patanenses ob-
servarent, si quidem haud longe di-
stat à *Tscoussa*, ubi Mia Soliman Lo-
di cum Patanensibus copiis hærens,
opportunitatem belli inferendi præ-
stolari credebatur: Rex ipse Agram
cum reliquis copiis rediit. Subiit hic
ipsum

ipsum desiderium hæredis masculi quo adhuc destituebatur, itaque iter sibi pedibus *Assemerem* indixit, seu peregrinationem religionis ergo ad monumentum prophetæ Hoge-Mondeæ: à qua peregrinatione *Tzickerin* reversus, dervisium quendam Scheeck-Selim, (*Scheiches* ut explicat Leunclavius apud Mahumetanos pro viris sanctis habentur veluti qui animarum gerant curam) qui in propinquo agebat invisit, & cujus rei gratia peregrinationem illam suscepisset, exposuit; ille autem Regi prædixit fore ut tres filii ipsi nascerentur, atque adeo jam unam è regiis concubinis prægnantem esse; illa filium peperit quem Cheeck-Selim à suo nomine Sultanum Selimum appellavit: Post illa & secundus filius Regi natus Chan-Morad; itemque tertius Chan-Daniel; Rex jam voti compos factus, juxta *Tzickeryn* magnificum sibi palatium strui, ipsumque oppidum lapideo muro cingi præcepit, & post hæc urbem *Fettiporem* appellari, quia ibidem deus ipsum voti com-
potem fecerat.

Inter hæc prospera, à Ghano Azem è Guzerate Regi perscribitur, Mirzam Ebreham Hossen, Mirzam Chan, Mirzam Mahamet Hossen, qui ante in Indostana

doſtana hoſtilia moliti fuerant jam in Guzaratam cum perduellibus ſuis adveniffē & ditiones regis longe lateque vaſtare, atque adeo Hoſſenum jam copiis undiquaque occurrentium latronum auctum, Hamadabat circumſediſſe, ita ut ipſe ægre munitionibus ſe tueretur. Rex hoc nuntio ad Tzickeryn accepto, quantocius dromadarios, qui viginti quatuor horarum ſpacio LX aut interdū LXX coſas emetiri poſſunt, parari jubet, eoſque ipſe cum fidiſſimis quibuſque ducibus ſuis & familiaribus conſcendit, atq; ita quadringentarum coſar. iter ſeptiduo emenſus haud procul ab Hamadabat tentoria fixit; hic inopinatus Regis adventus, qui famam ipſam anteverterat, perduelles, quia copiarum illius numerum ignorabant, ita conſternavit, ut ſtatim ab obſidione urbis recederent fugam capeſſentes; Chan Azen vero & alii regii duces qui haſtenus hoſtium metu diverſis in locis delituerant, Regi obviam venerunt cum ſuis quique copiis, quibus ille jam confirmatior Chan Gogam ſummi militiæ præfecti dignitate auctum cum XII mill. equitum & expediſſimis elephantis perduelles ſtatim aggredi jubet; ipſe diverſa parte cum reliquis copiis ſubſtitit; acriter utrimq;

certa-

certatum donec Changoga cadente, acies regia inclinare cæpit, quod Rex indignatus seipsum medio certamini intulit; non tulerunt impetum illius perduelles, sed turpi fuga hac illac sunt dilapsi; ceciderant jam ante in prælio Mirza Abraham & Mirza Cham; Mahamet autem Hostem vivus venit in Regis potestatem, & perfidiam capite luit. Post hæc & arx Surattæ nullo pene negotio capta totaque Guzaratenfis provincia perdomita fuit, & Achabar postquam huic præfectos è fidissimis suorum ducum imposuisset, in Indostanam est reversus. Eodem anno arx Agrensis perfecta fuit, & Ragu Thorrenne, qui Regis Thesaurius sive VVafirus erat, rationes expensarum reddidit, è quibus constitit, in arcis quidem hujus muros expensas fuisse quinquaginta mille caroras tackarum, id est si viginti tackas computes in singulas rupias, duos millones & quingenta millia rupiarum; in muros autem oppidi Fettipores unum millionem & quinginta millia rupiarum; in univsum millones quatuor.

Aliquanto posthæc tempore Ghan Ghanna & Monim chan, qui vice Regis Zyaumpore imperabant, Regi significarunt, se crebrius cum Patanensibus

bus manus conseruisse, Solimanum Kaharanien jam ante defunctum, huic successisse filium, sed post biennale imperium à suis interemptum, suffectumque *Douvvet* filium Baratghani, ignavum hominem & ebrietati supra modum addictum, nulla militiæ aut regiminis cura, itaque jam tempus esse ut Rex se ad Patanenses perdomandos accingat, & totam Bengalam imperio suo adjungat. Quibus acceptis *Achabar* copias & omnem belli apparatus expediri jussit, & cum elephantis suis movit versus Pathanam trajecto flumine Gange atq; *Tziotsa: Xa. Douvvet* adventu Regis, per exploratores cognito, xii millia equitum præmisit, qui Mogoles sisterent: qui inter *Ziotfam* & *Moheb Alypour*, cum Mogolibus congressi, nulloque negotio profligati, trepida fuga Pathanam se receperunt, quam *Xa-Douvvet* munivit & necessario commeatu instruxit, ut obsidionem sustineret; tenuit ea Achabarem sex menses, non sine suorum clade; septimo demum mense oppidum vi expugnatum est: plurimi Patanenses ferro deleti, multi Duces eorumque conjuges & liberi capti atque ingens gaza direpta: Ipse *Xa-Douvvet* tum vino sepultus jacens neque quicquam persen-

perſentiscens , à familiaribus cymbæ
impoſitus ſecundo flumine triduo
deſcendit ; ubi demum ignaviam illius
exoſi qua in hanc calamitatē incide-
rant, caput ipſi amputarūt & ad Acha-
bareſem miſerunt ; Qui tota provin-
cia Bergala ſubaſtā , *Fettaporen* rediit.
de hinc munitiſſimum caſtellum *Rhan*
Tambor , in edito monte ſitum , Roſ-
tanchani & Zadock mamet chani vir-
tute atq; induſtria duorum menſium
ſpacio Rahiæ eripuit: animumque con-
vertit ad arcem *Rotas* in provincia Ba-
haer ; Ea nullam ſibi non modo in In-
dia ſed nec in Turcia, Perſiave aut Tar-
taria parem habebat , ſive loci ſitum
ſpectes , ſive munitionum amplitudi-
nem & robur; ſita in vertice editi mon-
tis qui ii. coſ itinere aſcenditur, undi-
que planicie ad xviii coſas cinctus, am-
bitus ipſius arcis xiv pagos complecti-
tur , cum arvis ſuis frugum omnis ge-
neris fœcundiſſimis; mediam ſecat tor-
rens è ſaltigio mōtis deſcendens in tria
ampliſſima ſtagna, quæ nunquam exa-
reſcunt; ad radicē deniq; montis *Tzeon*
reſtagnat in paludē iii coſas latā, com-
merciis vicinorum aptam & frequen-
tem. Nihilo ſecius Achabar Moheb-
Alieghano viro ſingularis prudētiae &
fortitudinis mandat, ut arcem Radziæ
gentili

gentili principi, qui illi secure dominabatur, præripere conaretur; Is ex aula profectus cum delectis militibus in viciniam arcis divertit, & postquam muneribus ultrocitroque missis sibi Radziæ amicitiam conciliaffet, ejuscemodi stratagema comminiscitur; simulans se expedito itinere à Rege in Bengalam amandatum, petit obnixè à Radzia ut sibi gynæcium suum in arce illius concludere liceat: Radzia dolorum ignarus, facilius quam par erat consensit, suis imperans ne gynæcio quicquam molestiæ afferrent; nec mora Mohebalieghanus, ducentas Doulyas quibus fœminæ gestantur, singulas binis fortissimis adolescentibus implet, atque in arcem submittit, qui intromissi & è Douliis progressi excubitores principalis portæ inopinantes oppresserunt, Alighanus autem cum reliquis copiis vestigiis illorum insistent, Radziam cecidit & arcis compos factus, ingenti gaza potitur, quam nobili strategemate æternum nomen apud posteros promeritus, Regi submit.

Diversa parte, in *Tzarangpore*, Roup Matthii, insigni forma fœmina, Baduris nomine assumpto, rebellaverat & Pathanenses in arma conciverat;

quam missus cum exercitu Adam Ghan, prælium tentare cum paucis suorum ausam, facile profligavit & vivam cepit; sed illa ut ludibria præverteret veneno hausto vitam finivit.

Frater deinceps Regis Mirza Mamet Hackim qui Kabuli imperabat, è morbo discessit; missusque à Rege Rahia Manzingh gente Raspootes, & quinque millium equitum dux, qui regnum illud in provinciam redigeret; hic relictas Hackimi Coniuges liberosque & principales ministros, haud invitos, ad Regem misit; quos Rex perbenigne excepit & fratris quidem filios (quorum major x, minor vii annos attigerat,) fidei ministris custodiendos & educandos commisit; fœminis pensiones annuas elargitus est; & præcipuis fratris sui ducibus Mamet Maxuem-ghano, Chabeeck-ghano, Hametbeeck ghano, & Iachtbeeck ghano certum militum numerum & necessaria stipendia attribuit: & Ganghannæ Morumghano, præfecto Pathanensis provinciæ in Bengala defuncto, subrogavit Maxuem-ghanum Kabulensem, eumque cum plurimis Ommerauvvis in provinciam ablegavit.

Masoffer interim qui principatu Guzerattensi exciderat, rebellare nunciatur,

ciatur, & Gotobdian Mahamet-ghanum supremum Regiæ militiæ in Amadabat præfectum, non opinantem oppressisse atque jugulasse, cum aliis aliquot Ommeraauvis; missus itaque à Rege Abdul Rachim-ghan Ghannæ filius, & Beyram-ghanus, cum magnis copiis adversus perduellem, unaque Noran & Goufer ghani, filii jugulati Gotobdiæ, ut parentis cædem ulciscerentur; haud magnæ molis hoc bellum fuit, nam quum Rachiem ad Guzeratensium fines magnis itineribus pervenisset, Masofferi exercitum, qui XII tantum millibus equitum constabat statim profligavit, ipsumque vivum cepit; verum Masoffer ut supplicii ignominiam effugeret, sibi ipsi violentas manus intulit: Abdul tamen Rachiem his rebus gestis nomen Chan Channæ, & quinque millium equitum præfecturam meruit. In Bengala quoque rebellatum à Mazenou-chano, Gabiet chano, Bama-chano & Mamet Maxum chano Kabulensibus; qui Radzian Thoramiol VVafir ghanum cum Zuebhar-ghano, validoque exercitu adversus ipsos missum bis terue profligarunt, ipsumque ducem vivum ceperunt, sed tandem victi fuerunt, cæsi que in prælio, præter Maxem-

ghanum qui ad Hizzam-ghanum præfectum hostilis in Bengala exercitus profugit, eique vires & animum addidit ad regias provincias acrius bello premendas.

Zuebhar-ghanus Kabulensis, præfecturam provinciæ Bengalensis accepit & Radzia Thormiel Fettiporem revertitur.

Tum quoque Radzia Ramziend, qui hætenus nulli obnoxius Bandou imperaverat, à Radzia Biermul persuasus, impetrato libero commeatu, Fettaporen ad Regem venit, & ab eodem honorifice habitus, ad sua fuit remissus; cujus exemplum reliqui quoque gentiles reguli secuti, Regis amicitiam ambire cœperunt & singuli filias Regi concubinas submittere, firramenta mutui fœderis & pacis.

Eodem tempore Rex versus *Tziot-sam* & *Beack*; amnes profectus, quum mirum in modum ipsi arrideret locus, ubi *Simmena*, *Tziotfa* & *Beaeck* confluunt, iussit ibidem castellum è vivo saxo educi, quod quinquennio à peritissimis architectis fuit perfectum, & *Elabas* à Rege appellatum; expensa fuerunt in hanc arcem myrias una & ducenta millia rupiarum.

Rex perdomitis jam omnibus perduelli-

duellibus, otium nactus. Lahorem cogitabat, ut Abdullack ghano Vſbecenſi, regi Maurhner, filio Tſecander ghani & hæredi, qui ultro ipſum inviſurus in Indiam venire nunciabatur, occurreret; venit interim ad eum Fettiporem, ubi jam xv annos ſederat, Morza Tſarof è Badaxan, ab Vſbequiis multa indigna perpeſſus; cum quo Lahorem profectus, in eo erat, ut Kabulem peteret; ſed ad animum revocans, Gangen adhuc in Pathanenſium eſſe poteſtate, flexit verſus *Ateeck* atque inde Zienchanum & Radziam Birmuel cum magnis copiis miſit, ut Pathanenſibus bellum inferrent; Pathanenſes autem qui Zelaliæ Afridi & Turcoſt zey parebant, obſepſerant montium aditus, & occluſerant itinera, ita ut regii magnam cladem acciperent, Birmuel cum aliis multis Ommeravvis in prælio caderet, & Tzienghan-goga ægre fuga ſe ad Regem reciperet: miſſæ deinde majores copię, quibus belli alea ita favit, ut provincias omnes quas Zelalia & Turcoſt poſſederant, ſubjugarent.

Post hæc Regi nunciatur, Mirzam Maſſoffer Hoſſen & Mirzam Roſton Khandaharii, filios Mirzæ Beyram qui *Khandahari* præerat, à Rege Perſiæ Xa-Abas filio God avendæ, ob inju-

rias acceptas discessione facta, Achabari se velle submittere: Qui occasionem tam pulchram sibi oblatam cernens Khandaharen imperio suo adiungendi, Chabeeck-Ganum qui v mill. equitibus præerat Khandaharam misit, cui fratres hi quantocius oppidi aditus aperuerunt, & Lahorem venerunt ad Regem, ubi cum summa benevolentia fuerunt accepti.

T'zedder-zia-han & Haekim hāma, missi Bocharam, in speciem quidem ut Abdul-ghanum ob obitum parentis consolarentur, & T'sander-ghano defuncto iusta facerent, revera autē ut regionē Maurhener specularerent, quam Rex obnixē imperio suo adicere desiderabat, quo gloriam nominis sui longe lateque propagaret, & generis sui authorem Tamurlanem æmularetur: Hi quum ad Abdulghanum Bocharam pervenissent & regia dona ipsi obtulerunt, & defuncto iusta persolverunt, publico convivio omnibus oppidanis sub dio lautissimē instructo, ex more gentis; & quum annum integrum ibidem hæssissent, magnificis donis aucti, ad regem suum redierunt, plenam de regionis situ, & oppidorum munitionibus; militiæque robore relationem adferentes. Consultius tamen
Regi

Regi visum, Cassimeren primum ag-
gredi, cui tum alienigena imperabat;
missus ad hanc expeditionem Cassem-
chan Mierbar, Mirza alle Tzily, cum
toto exercitu regis, cumque literis ad
Iustoff-ghanum regem Cassimeres,
quibus promittebatur si sponte & abs-
que bello se Regi submitteret, pote-
statem illius nequaquam imminutam
fore; quibus acceptis Iustof-chan recta
ad Regem Lahorem venit, filio suo
Iagob chan in regno relicto; durum
id provincialibus visum, qui Regem
suum præstigiis infatuatum judica-
bant; nec tamen plena Mogoli dedi-
tio visa, nam ita ratiocinabatur; si sin-
cere secum agere voluisset, etiam fi-
lium fuisse adducturum, cujus juventa
facile in contrariam partem impelli
posset; nec vana fuit suspicio, nam fi-
lius statim post parentis discessum ju-
gum peregrinum exosus, regnum suum
munire, & aditus omnes occludere
cæpit; tenuere Regem aliquandiu an-
xium hæc Iagob-Chani molimina,
quum difficile videretur per angustos
montium aditus in provinciam pene-
trare, tandem tamen Mirzam alle
Tzily, & Ghassem-Chanum cum exer-
citu dimisit, adjungens aliquot Cassi-
mirenses Ommerauvvos, quibus adi-

tus omnes notissimi erant : Iachob-
Chan horum gnarus, aliquot Omme-
rauvvos cum magnis copiis ad *Kotelen*
id est angustias montium *Bimber* di-
misit, ut hostibus aditum interclude-
rent, qui regionum promissis & donis
deliniti, à Rege suo defecerunt, & ho-
stibus aditum per montana aperue-
runt : Regii angustiiis superatis, nullo
negotio Cassimirem attigerunt, &
quum mœnibus careret primo impetu
irruerunt : Rex vivus in potestatem
venit, sed venia ab Achabare impe-
trata, annum stipendium una cum
Parente, haud satis pro dignitate, ac-
cepit.

Rex deinceps animum ad *Sinden*
adjecit, cui Mirza-Sianis imperabat,
suis ob tyrannidem supra modum exo-
sus ; expeditioni præfectus Gan-Ghan-
na, qui exercitum omnem, cum ne-
cessario apparatu, multis ratibus se-
cundo flumine *Ravea*, in Indum, at-
que ita porro ad metropolin *Tattam*
deduxit, tenuit illius obsidio & op-
pugnatio totum semestre ; septimo
autem mense Mirza Sianis se dedidit,
& ad Regem missus, benigne ab illo
fuit acceptus, & regnum Sindę in pro-
vinciam redactum. Accidit sub hæc
ad aures Regis, *Nesam-Sha* Decanen-
sum

sum regem decessisse, subiitque cupido hoc quoque regnum Imperio suo adiiciendi, neque ullus magis idoneus visus qui huic expeditioni præficeretur quam Gan-Ganna: qui cum *xxii* Ommervavis & ingenti exercitu Lahore profectus, tandem *Bramporen* venit, (cujus præfectus Radzia Aly-Chan statim suas quoque copias adjunxit) ibidemque substitit integro semestri. Nam *Tziand-Biebie* filia Nefam-Sha, Amdanageri agebat & prudenter regnum administrabat, Eunuchus Godzia-Tzuhel qui fortitudinis & industriæ laude eminebat, copiis suis omnibus præfecto. Is cum *xl* millibus equitum (inter quos & Vifiaporis & Golcondæ regum copię censebantur) Channæ obviam processit, qui licet vix *xx* millia in castris haberet, tamen ducum suorum Radziæ Alighani; Mirzæ Ched-Gassem è prosapia Tzadet, & aliorum virtute confusus certamen minime detrectavit, & ut suis laborantibus suppetias ferre posset cum quinque millibus lectissimorum equitum, extra aciem separatim substitit: certatum fuit tota die & nocte, anticipi eventu, & multis utrimque cadentibus, inter quos & Radzia Alichanus fuit; postero mane acie regia jam in-

clinante, Cham Channa cum subsidiariis suis tanto impetu in hostes defessos irrupit, ut terga vertere cogerentur, Godzia-Tzuhel in prælio occiso: Ingens hæc victoria fuit, parum tamen Decanensi provinciæ decerptū, Regina novis copiis impetum Mogolum retundente.

Haftenus Regi omnia prosperè & ex voto cesserant, sed ut sunt vices humanæ, posthæc plures domesticæ calamitates prosperitatem illius contaminarunt. Nam primò, in spem erectus regno Decan potiundi, filium suum *Sha-Morat* septem millibus equitum præfectum, cum *Tfadoch Mametchano* & aliis magnatibus ad Decanense bellum ablegavit, qui Bramporen cum copiis adveniens ibidem semestri spacio hæsit. Hîc autem quum antea magnum prudentiæ & fortitudinis specimen edidisset, ita ebrietati se dedit, ut in gravem morbum incideret; quod quum Regi nunciatum esset, de filii salute anxius, quantocius *Chiech Abdul-Fazel* divanum suum id est supremum cancellarium, principis autem ante pædagogum, misit ut ipsum in viam revocaret; sed nimis serum fuit hoc remedium, nam *Abdul-Fazel* Bramporen veniens, valetudinē principis

cipis desperatam invenit , è qua paulo post exspiravit. Morte principis divulgata multi Ommerauvvi & Mancebdares qui ipsum comitati fuerant , fugerunt ; verum Abdul-Fazel , Gagganna, Tziedtustof-Chano & Tzadoch Mamet-Ghano atque Mirza Tzaroch in consilium vocatis , ita peroravit ; nullam equidem causam video , quare Ommerauvvi isti fugerint , nam licet filius Regis mortem obierit , ea haud secus accipienda est , quam alterius cujusvis Ommerauvvi , superest ipse Rex , & ut diu supersit Deum supplex veneror , ego autem exercitui huic cum summa potestate præero , & thesauros à Principe relictos Mancebdaribus & militibus distribuam , & bello me accingam. Quibus uti dixerat perfectis v. cos. versus *Chapor* movit , & ex adverso hostium castra locavit ; cadaver autem principis Dellyum misit ; & plures Ommerauvvos & Mancebdares è fuga retractos in medio castrorum elephantis conculcandos objecit : denique literas ad Regem dedit in hanc sententiam ; sequum Bramporen venisset, principem jam in extremis constitutum reperisse, thesauros autem illius inter milites distribuisse , ut majori alacritate ad expedi-

peditionem Amdanagarensē se accingerent. Rex his literis acceptis graviter ob mortem filii sui indoluit, benevolis tamen literis Fazelo summam in exercitu præfecturam confirmavit.

Eodem anno Rex alteri filio *D'haen-Xa* vel *Xa-Daniel* Ducatum VII mill. equitum attribuit eumque Elhabassē ablegavit, Coutel-Mametchano cancellario pluribusq; aliis Ommerauvis & magnatibus ipsi adjunctis. Princeps cum Elhabassē venisset, copias suas divisit, ut melius rebelles in vicinia persequerentur. Fazelus interea, provinciam *Barar* & *Chandis* imperio Regis adjunxit; Regemque rogavit, ut Agram accedere dignaretur, futurum enim ut facillime Amdanager, Visiapor & Golconda regno illius adjungerentur; placuit Regi consilium & Lahore, ubi jam XII annos hæserat, relicta, venit Agram atque ibidem anno integro mansit.

Anno Mahumetano 1005. nostro 1010xcv regi consultum visum filium suum *Xa-Selim* mittere ad Radziam Ranam Mardout, qui omnium Radziarum totius Hindostanæ longe potentissimus nuper rebellaverat, debellandum; eique adjunxit Tzebhaer-Chan Cambou v mill. equitum ducem,

cem, Cha-Conligan Mhareni III mill.
& Radziam Ziagenat totidem equi-
tum duces, pluresque alios Manceb-
dares, ita ut exercitus principis vali-
dissimus esset.

Anno Mahumetano 1007. nostro
clo 10 xcvii. Rex ipse cum exercitu
movit ex Agra, ad bellum Decanen-
se profecturus, verum quum jam *Nere-
bedam* fluvium trajecisset, Radzia Ba-
dor-Xa, qui arcem *Hasser* in potestate
habebat, eandem contra Regem mu-
nivit, plurima annona è vicinia con-
tracta: Rex periculosum ratus hanc
arcem post se relinquere, consilium
cepit eam ante omnia expugnare; Arx
hæc tria castella complectitur, quo-
rum prius *Cho-Tzanin* dicitur, alterum
Commerghar, tertium in editissimo
monte situm est, ita ut vicis. inter-
vallo eminens conspiciatur: Rex nihilo
secius illam undique cinxit atque ita
noctu atque interdiu impugnavit, ut
post semestris spatium, eam impetu
capturus videretur: Badur Xa peri-
culo cognito, vitæ & bonorum inco-
lunitatem pactus, supplex ad Regem
venit & se suaque illi dedit; & venia
impetrata, cum fratribus & agnatis
suis, Regis familiaribus & stipendiariis
fuit adscriptus. Venit hic ad Regem
Abdul-

Abdul Fazel, eumque ita permovit ut ad bellum Decanense proficisci jam certo constitueret; etenim si Regnum Decan imperio suo adicere & Reges qui Chandeis, Vifiapor & Golcondæ potiebantur, fugare posset, satis jam magnum nomen & imperium se adeptum opinabatur. Verum dum in eo est, præter expectationem nunciatur ipsi T'zebhaerganum Kambau, quem principi *Xa-Selimo* adjunxerat, in oppido Assemere defunctum esse, & principem thesauros illius qui Caroram, sive decem myriadas rupiarum excedebant sibi vindicasse, & ingenti militum delectu facto, Agram repetere, eo consilio ut patrē regno exueret. Quibus acceptis Rex sententiam mutavit, & filio suo *Xa-Daniel* cum Fazelo & Chan-Channa & pluribus Ommeraavvis: versus Amnadager & Vifiapor ablegato, Agram repetiit. *Xa-Selimus* interea ab Assemere redierat Agram, verum quum arcem se obtinere posse desperaret, discessit rursus, atque per *Rehen* & *Annevuar* XII dierum itinere venit Elhabassam, imperiumque Siaupor, Bahaer, Kalpi, Lacknou, Oude, Berage, Kersama, Mekpor, Kera, Gastanpor, Ghanouts, aliorumque oppidorum usurpavit, constitutis
ubique

ubique Ommierauvis suis ; & parentis sui ducibus ejectis . quorum aliqui ad ipsum transierunt. alii , quibus major erga Regem suum fides fuit , derelictis rebus suis omnibus , ad Achabarem perfugerunt ; qui quum Agram venisset , anxie perpendere cæpit , quo pacto filium ad officium reduceret : quare primo ad filium dat literas, quibus consilii ipsius temeritatem ob oculos ponebat , & Dei vindictam in filios inobedientes ; verum si pravis consiliis damnatis , supplex ad patrem rediret , delictorum veniam , & pristinam gratiam recuperaturum. Verum Xa-Selimus patris minas & monita desuper habuit, & jam omnium regionum ad Hassiporen & Pathanam potens, Radziam Manzing qui Bengalæ vice regis præerat , rogavit ut ad se veniret & provinciam illam sibi traderet ; sed frustra.

Eo anno princeps *Daniel-Xa* , qui in Decan bellum gerebat , cum toto exercitu movit versus Amadanager, & venit *Gandetzin* : *Tziand-bebie* autem cum omnibus patris sui *Nezam-Xa* Ducibus in arcem Amadanager se conclusit , ad obsidionem tolerandam parata. Arx ea munitissima est , quippe edito loco sita , & altissimis fossis circum-

cumdata in quibus plurimi fontes sca-
turiunt: nihilo tamen secius Princeps
& qui cum ipso erant fortissimi duces,
Chech abdul fazel, Chan channa &
Tzied-justof-chan undique copiis suis
illam cinxerunt, & acerrime semestri
spacio oppugnatam, septimo demum
mense expugnarunt; *Tziaudbebie* ve-
neno hausto sibi mortem jam ante
consciverat, Thesaurus autem longe
maximus in regionum venit potesta-
tem; Sultanus denique Daniel, Godziâ
Beeckmyrzâarci imposito, Gandes &
Berar provincias paterno imperio ad-
junxit, atque ita Bramporen rediit;
Hic Legati cum opulentissimis donis
& submissis literis, à Regibus Golcon-
dæ & Visiaporis ad eum venerunt; sed
ille post hæc ebrietati se totum ad-
dixit.

Eodem tempore misit Xa-Selim,
Godzian Ziahan ad patrem suum, si-
mulans sibi pœnitere quod ipsum of-
fendisset; quare Rex statim ipsi rescri-
psit & de venia bene sperare iussit, si
primo quoque tempore ad pedes suos
accideret. Ziahan quoque postquam
semestre Agræ mansisset, ad ipsum
remissus, ita ipsum permovit, ut jam
omnino ad Patrem supplex redire in
animum induceret: verum quum ex
itinere

itinere ad Parentem scripisset se quidem supplicem advenire, petere tamen, quum exercitum Lxx millium lectissimorum militum penes se habeat, ut ducibus suis quæcunque ipsis donaverat, quæque adhuc donaturus erat, retinere liceret, neque rebelles Regis æstimarentur; & neutrum impetrasset; repetiit Halebassam, & auream atque æneam monetam suo nomine non modo cudi fecit, sed & ad patrem misit, ut animum ejus magis irritaret. Rex id indignissime ferens, omnem rei gestæ seriem ad Abdul-Fazelum perscribit, qui Regem bono animo esse jussit, se enim quamprimum ad ipsum venturum, nec de fore ipsi vires astumque quo filium ipsi victum adduceret; atque ita paulo post impetrato à *Daniele-Xa* com metu, cum ducentis aut trecentis equitibus, (impedimentis omnibus sequi jussis,) se itineri accinxit. *Xa-Selimus*, quem hæc non latebant, ad animum revocans Fazelum semper sibi infensissimum fuisse, ideoque merito metuens ne patrem adhuc acrius in se exstimularet, in itinere illum sibi omnino interceptiendum iudicavit; & Radziam Bertzingh Bondelam, qui in sua provincia *Osseen* agebat, rogavit ut Fazelo

insidias strueret juxta *Soor* & *Gualer*, & caput illius ad se mitteret, se in tanti beneficii ab eo accepti memoriam ducatum v mill. equitum ipsi attributurum: Assensit ille & cum mille equitibus & 111 mill. peditum, tres quatuorve cosas à *Gualer* confedit, speculatoribus in vicinis pagis collocatis, qui ipsi adventum *Fazeli* mature indicarent; ergo quum ille insidiarum ignarus jam venisset *Collebagam* atque inde peteret *Soor*, *Radzia Bersingh* cum suis ab utroque viæ latere, in illum irrupit; pugnatum à *Fazelo* & equitibus illius fortiter, sed numero obruti sensim defecerunt, & ipse *Fazelus* xii vulneribus in certamine acceptis, indicioque servi captivi sub vicina quadam arbore deprehensus, capite truncatus fuit. Caput principi missum, ingenti gaudio ipsum perfudit; ex adverso Rex audita *Fazeli* cæde, quem unice diligebat, supramodum indoluit, & triduum abstinuit publico: nec hic finis miseriarum fuit, nam haud dudum post filii *Xa-Danielis* mors, qui *Brampore* nimia ebrietate defecerat, ipsi nunciatur, quæ tantopere ipsum affecit, ut pene vitæ tæderet; sed à suis confirmatus, *Gannam* cui supra modum irascebatur, quod

quod haud majorem curam principis gessisset, Brampore in aulam revocavit, & advenientem ad conspectum suum aliquandiu non admisit; sed tandem ab Ommeravvis suis persuasus, in pristinam gratiam receptum & summi castrorum præfecti dignitate auctum ad exercitum in Decan remisit.

Iamque Rex ira stimulante filium armis persequi certus, cum ingenti exercitu Semenam fluvium trajecerat, quum ipsi matris morbus nunciaretur, qui illum Agram retraxit: illa autem biduo post reditum illius exspiravit, & magnifice illata est in monumentum Hamayonis conjugis sui in civitate Delly. Iustis autem matri persolutis, ablegavit Rex ad filium Miratfedderan ipsius quondam pædagogum, cum literis quibus primo acerri-me filium objurgabat, dein ob oculos ponebat, ipsum jam solum superesse, neque quemquam esse qui regnum ipsi posset præripere, modo sibi supplex fieret, facile antecedentium delictorum veniam, & antiquam gratiam recuperaturum; addidit & secreta mandata; cum quibus Miratfeddera ad principem profectus, tandem ipsum permovit, ut ad Patrem supplex veniret. *Xa. Selimus* igitur cum filio suo

Sultano Pervvees, ex Elhabasse anno Mahumetano 1013. nostro cio 15 ciii profectus cum exercitu trajecit Seme-
nam, & biduo post, (die auspicato ut haruspices illius obnunciaverant) cum omnibus suis Ommerauvvis venit ad arcem Agrensem, ubi à Mortosa Chano ad Patrem fuit introductus, quumque se more gentis ad thronum Parentis inclinasset, Rex manu illius prehensa ipsum in Mahael, id est, interius cubiculum attraxit, & ingenti furore percitus, ipsi aliquot colaphos in os inflixit, amarè exprobans quæcunque improbe in patrem admisisset, pusillanimitatemque illius ridens, quod LXX millibus equitum stipatus, tamen supplex ad pedes suos accidisset; quibus factis, dictisque illum in aliud atrium deduci & custodiri iussit; Ommerauvvi quoque principis, excepto Radzia Batso (qui mature fuga se subduxerat) fuerunt prehensi, & catenis onusti in carceres conditi. *Xa-Selimus* qui quotidie opio uti consueverat, viginti quatuor horis eo abstinuit, sed postero die Rex ad ipsum ingressus id ipsi propria manu exhibuit; tertio autem die omnes regiæ concubinæ Regem adierunt, & veniam principi impetrarunt: atque ita ad proprias ædes fuit dimissus,

sus, è quibus quotidie prodiens cum magno comitatu Patrem more gentis venerabatur; sed quum Regis familiares suspiciosi senis animum metu impleissent, filium ipsi exitium meditari, cum quatuor tantum ministris imposterum fuit admissus.

Tandem Rex, Myrzæ Gaziæ, Ziani filio qui Sindæ & Tattæ imperaverat, ob arrogans verbum quod ipsi forte exciderat, iratus, eum veneno è medio tollere decrevit: & in eum finem medico suo mandavit, ut binas ejusdem formæ & molis pillulas pararet, & earum alteram veneno inficeret: hanc Gaziæ dare proposuerat, medicam ipse sumere: sed insigni errore res in contrarium vertit, nam Rex quum pilulas manu aliquandiu versasset, Gaziæ quidem innoxiam pillulam dedit, venenatam vero ipsemet sumsit: Seriusque errore animadverso, quum jam veneni vis venas pervasisset, antidota frustra adhibita fuerunt; Itaque Rex salute nondum desperata *Xa-Selimo* invisenti Tulbantum quidem suum imposuit, cinxitque illum gladio patris sui Hamayonis, sed extra palatium operiri jussit, neque ad se ingredi antequam convaluisset: Obiit autem Rex duodecimo post die anno Mahumetano

1014 postquam annos 60 felicissime imperasset.

Ommerauvvi autem principales, qui Regi morienti adstiterant, ipso jam defuncto, omnes arcis Agrensis portas occluserunt, & earum singulas fidelissimis ducibus custodiendas attribuerunt, & in ædibus Chan Azem convenerunt Mortazachan, Tzeysetchan, Coulie Mamet-ghan, Radzia Raemdas & Radzia Mansingh, de summa rei deliberaturi; Chan Azem & Radzia Manzingh Sultanum *Gousroem* in Regem sublimare volebant, sed Radzia Raemdas qui iv. aut v. millia equitum Raspotum penes se habebat ipsis adversatus, Gazo phylacium occupavit, negans quemquam se invito thesauros contrectaturum: Sultan *Selimus* vero morte parentis in propriis ædibus accepta, Ommerauvvos suos vocavit, & adversariorum suorum molimina exposuit; Morteza chan interea cui præcipua porta arcis fuerat commissa ad principem egressus ipsi regiam dignitatem congratulatur, quem & Nabab Tzaeyiel-chan & gnatus ejus Coulie Mamet-chan secuti sunt; & haud multo post ipse Chan-Azem: verum Radzia Manzing per portam quæ ad fluvium patet, Sultanum

num *Gousfroem* ad proprias ædes cymba devexit. Selimus jam præcipuorum Ommeraauvorum potens, arcem est ingressus, & cadaver parentis cum cæteris Ommeraauvvis pedes extra arcem deduxit, quod magnates magna pompa Tzekandræ III cos. ab arce Agrensi in monumentum intulerunt; & ad arcem reversi, coronarunt Selimum, ei-que indiderunt nomen Mahomet Ziahaengier; Tertio demum die Sultanus *Gousfroem* à Radzia Manzingh & Chan Azen ad patrem in arcem perductus, eique in speciem fuit reconciliatus.

Coronatione Regis *Zianhaengier* ubique pervulgata, Legati è Persia, Tartaria, Golconda, Visiapor, Decan, atque à vicinis Radziis, cum opulentissimis donis advenerunt, ut ipsi felicia omnia comprecarentur. Parebant tum ipsi hæ provinciæ *Kandahaer, Kabul, Cassamier, Ghassenie, & Bena-zæd, Guzaratta, Sinde sive Tatta, Gandhees, Brampor, Barar, Bengala, Orixæ, Ode, Malouuv, Agra, Delly,* cum suis limitibus: è quibus annuus census colligitur, uti constat è rationali Regis Achabar; VI Areb & xcvi Caror, Dam, id est, si ad tangas exigas III Areb & xlix Caror tangarum; sive secundum monetam regni, xx tangas

in singulas rupias computando ; aut
i Caror tangarum in v lack rupiar.
xvii Caror. & xlv Lack rupiarum :
atque universus hic annuus census in
Magnates , Ducesque & stipendia mi-
litum effunditur. De Thesauris à Rege
Achabare relictis alibi diximus.

Anno Mahumetano 1015. nostro
clo lo c v. & primo Regis Zia-haen-
gier ; Rex filio suo Gousrou diffidens,
rogavit Mirzam Ommerauvvum qui
primas apud ipsum obtinebat , quid
ipsi author esset , ut de filio suo statue-
ret ; qui respondit consultissimum sibi
videri, ut visu illum privaret : sed Rege
hæsitante & moras nectente, Gousrou
qui sibi metuebat , patris consilium
subodoratus & fugam meditans , scri-
bit ad veterem amicum Hazem Beeck-
gan Badaxiem , quem Achabar paulo
ante obitum ad præstantes equos è Ka-
bule arcessendos dimiserat, ut reditum
suum maturaret , & sibi cum quantis
posset copiis obviam veniret : propo-
situm quippe sibi esse cum fidissimis &
fortissimis suorum clam ex Agra se
subducere , & Lahorem petere : Ille
principis literis obediens , quantocius
in occursum illius properavit : jamque
Achabarporen venerat , & tantum xxiv
cos. aberat ab Agra; quum princeps de
adven-

adventu illius certior factus, sub vespere cum expeditissimis juvenibus, ex arce Agrensi se subduxit, Godziâ Meleck-Alii Contuvvallo, id est prætorianorum præfecto, qui è prætorio nondum discesserat, haud auso obistere; atque ita luminibus ubiq; extinctis, & officinis aliquot direptis, præpropere in agrum se effudit, & salutato ex itinere avi monumento, summo mane cum quingentis adolescentibus venit *Achabar poren*, ubi Hassenbeeck-chan cum duobus aut tribus millibus equitum ipsum manebat; cum quo Lahorem quamprimum petiit. Rex fugâ principis cognitâ, Contuvvallo Godziæ imperat ut cum equitibus quos penes se habebat, vestigia illius premeret; hic intempesta nocte cum trecentis equitibus se in viam dedit: missus & eadem nocte Mortazachan cum mille quingentis equitibus; ipseque Rex ab Mirza Ommerauvvo persuasus, cum expeditissimis elephantis & pluribus Ommerauvvis summo mane sequitur, nulla impedimenta præ nimia celeritate secum ducens. Princeps qui ad summum x cosas Godziam præcesserat, Mortazachan alias x aut xii cos. & Regem ipsum pene totidem; in itinere paganos omnes spoliens, Regis equos

ex equilibus abducens, & obvios quosque mercatores secum abripiens, non contemnendum exercitum jam collegerat nono fugæ suæ die attigit Lahorem. Verum Ebram-chan Patanensis, quem Rex paulo ante cum præfecti potestate Lahorem miserat, Principis fugâ intellecta, summa celeritate illum antevertens, jam arcem Lahorensem adversus ipsum muniverat: accidit & alterum illi præter expectationem; Sayet-chan cum suis tantum III cosas ab oppido tentoria jam ante fixerat, *Bangen* petiturus, hunc princeps amice rogavit ut ad se veniret, nec ille abnuere videbatur. Sed quum cum militibus principis venisset ad ripam fluvii Ravee, astu illis illudit & cymbam ad arcem applicuit: venit interea ad principem, Zalaeldin Haslen à Rege missus, ut nunciaret, Regem ipsi *Kabulen* & *Banasoed* attribuisse, itaque dimissa Lahore in provinciam suam discederet; sed ille totam regionem *Zerhind* sibi concedi postulabat: & quum accepisset Regem jam flumen juxta *Sultanporen* transisse, & Mortazan-Chanum in eo esse ut flumen *Nackhoder* traiceret; postquam jam octiduo Lahorensem arcem oppugnasset, vasis conclamatis, cum xx mill. equi-
tum

rum versus Patris exercitum movit, prælii aleam tentare certus; jamque xxx cosas confecerat, quum incidit in Mortazan Chanum, qui locum hunc, adventus principis gnarus, præceperat; dies erat pluvius & horrenda tempestate inauspicatus, hîc primum levi certamine inter Principis copias, & regios qui vix trecenti equites erant velitari cæptum est, jamq; regii à principis copiis undique veluti indagine cincti, & Xa-chelial, qui regios ducebat, cæso acriter premebantur; quum commodum supervenit Godzia Mallick cum vexillis Regiis, qui Regem ipsum adesse proclamans, suis animum addidit, & principalibus tantum terrorem incussit, ut Abdul-Rahie Ommerauvus principis vexillum in terram abiiceret, quo facto principales qui dominum suum in prælio cecidisse suspicabantur ita consternati sunt, ut fugam capefferent & palantes in diversa abirent; plerique ab agrestibus cæsi aut capti, equis & camelis abreptis, reliqua præda venit in regionum manus, ita ut Rex ingenti victoria potiretur; qui postquam ad Mortazan-Chanum venisset, locum certaminis Fetti-poren appellavit. Princeps cum Haslenbeeckio, Chan-Badixie, & Abdu-

dul-Rahiem fugiendo pervenit Lahorem, ubi Abdul substitit, sed Princeps cum Badixie trajecit *Raveen*, castellum Rantas petiturus; jamque ad fluvium *Tzenab* venerat, & cymbam ut traiceret erat ingressus; nautæ vero jam ante à filiis Cassemchani Niemeck, qui castello Rantes cum præsidio præerant, moniti, principem cum cymba in medio fluminis vado impegerunt & nando in adversam ripam evaserunt; atque ita miser cum Hassenbeeck-Chano in regionum venit potestatem, à quibus ad Patrem, qui jam fluvium *Latir* trajecerat, fuit perductus. Rex cum captivis Lahorem reversurus, ubi & Abdul-Rahiem è latebris erat eductus, agrestibus imperavit ut arbores cæderent, & juxta utrumque viæ regiae latus, præacutas fudes longa serie constituerent, quibus captivi sine mora infingerentur aut arboribus vicinis suspendenderentur; quibus perfectis Rex captivum filium secum trahens urbem repetiit; & ut filium magis torqueret, elephantò illum imposuit, post tergum illius collocato Zèmanabeeckio (hic postea Mahobet chan fuit dictus) qui ipsi nomina & dira suorum supplicia in itinere ob oculos poneret; ita Lahorem reditum fuit: ubi princeps custodire

diæ Zemaneebeecki fuit commiffus; & Haffenbeeckio Badaxiæ, poftquam taurino tergori recens detracto infutus inter dira tormenta misere exspiraffet caput præcifum, quod Agram miffum fuit ut arcis portæ affigeretur: Abdul-Rahiem autem afelli corio aliquandiu infutus, tandem veniam impetravit.

Post hæc Rex aliquandiu venationibus indulfit, & quum quatuor menses Lahori confediffet Kabulem invifurus difceffit: Sultanus Goufrou adhuc captivus erat, circa quem Ommerauvvi & Mancebdares regii per vices excubias agebant; Accidit ergo quodam die ut Mirza Fetullha, Mirza Charieff filius Ethamadaulet, Mirza Mouradin magni Affof-Ghani è fratre cognatus, Mirza Ziafferbeeck & plures alii Ommerauvvi in excubiis effent; & communicato inter fe confilio proponerent Regem inter anguftias montium Kabulensium è medio tollere, & Sultanium Goufrou in locum illius furrogare; fed opportunitate minime oblata deftiterunt, & Rex Kabulem incolumis pervenit. Ethamandulet interea cancellarius Mirzæ Ommerauvvi, à fervo fuo Otthem Tziend, qui gentilis erat, apud Regem accusatus quod in munere fuo L millia rupia-

rupiarum intervertisset, Dianet-Chano in custodiam traditur. Accidit præterea (anno Mahumetano 1018) ad aures Regis, Cheer Affenganum captivi generum, prope *Radia-Mahal*, summum Bengalæ præfectum Cotopdyn Mahamet-Chan. Gagam occidisse; Checch-Gheassedinum autem fratrem, & Kissevverchanum filium Cotopdy occisi, perduelli Affenchano caput amputatum ad Regem misisse, fratremque illius Gommer, cum filio & matre, itemque uxorem Meheer-Metziam, filiam Ethmandaulat ignominioso carcere excruciare; quæ res Regem acrius erga captivum concitarunt.

Quum Rex jam in procinctu esset, ut Lahorem repeteret, venit ad ipsum Godzia vehes, viva voce & scripto indicans, Mirzam Mouradien, Ziafferbeeghum, Mahomet Zeriffium filium Ethamandaulat, Fettulam filium Hackiem, Abdulfheetum pluresque alios in ejus necem jam ante conspirasse, & adhuc eodem modo erga ipsum animatos esse: Rex hisce auditis ingenti ira percitus jussit Ethamandaulat cum filio, Mirzam Mouradien, Abdulfettum, & cæteros victos sibi sisti; quod cum momento factum fuisset, eos capite plecti, & cadavera pinnis imponi

imponi decrevit: verum Dianet-Chan intercessit pro Erhamandaulat, consultius esse suggerens ut Rex pro vita ipsius 11 lack rupiarum acciperet, atque ita ille cum summa ignominia à Dianeth Chano in carcerem fuit reductus; Mirza autem Mouradien, Mahomet Cheriff & Mirza-Fettula prout Rex mandaverat supplicio affecti. Quibus peractis Rex discessit Kabule & reversus est Lahorem. Atque hic demum Rex consilio Mirzæ Ommeravvi & aliorum magnatum auscultans, filium visu privare decrevit; itaque succum è foliis Aeck expressum oculis illius illeverunt, quo factum est ut unus quidem oculus visu penitus orbaretur, alter obscuram videndi facultatem retineret.

Eodem tempore, principis Goufrou causâ, Rex gravissime exarsit in Chanum Hazem, eumque omnibus bonis exuit, & coram se ignominiosissime habitum, ita ut Ommerauvvis omnibus mandaret in illius barbam expuere, catenisque oneratum ad arcem Gauler sub custodia misit; ubi biennium integrum detentus, tandem precibus aliquot concubinarum Regiarum, in gratiam & munus aulicum fuit restitutus.

Eodem

Eodem anno Mirza Ommerauvvis apoplexia tactus, & alterius manus & pedis usu amissio rebus gerendis inutilis factus est. Et Tzalamghanus, qui Agræ Fauſdarium agebat, vel potius in vicino agro latrunculatorum præfectum, Cotopdienchano uti ante monuimus cæso, in præfectura Bengalenſi mandato Regis fuit subrogatus.

Rex venatione absolutâ, Agram cogitans; Ethamandaulat captivum cum suo custode Dianetkgano, & omni familia præmittit, ut Agræ conquereret ii Lack rupiarum, quas Regi pro venia indulta debebat, easque in Theſaurum Regis inferret; nec multo post ipse secutus fuit. Deinceps per litteras Tzalamchano mandat, ut familiam Cheer Affeghan, viduam nimirum illius Meher-Metſian, & fratrem illius quantocius Agram submitteret. Quum autem Meher-Metſia provinciam Bahaer attigiſſet adiit ex itinere derviſium quendam, quem multa vera prædixiſſe audierat, qui illa conſpecta, ipſi flagrantem Regis gratiam, multaſque alia magnifica & prospera promiſit. Ventum dein Agram, & frater quidem filiusque Cheer Affeghan Ommerauvvis in custodiam traditi; Meher-Metzia autem cum filiola ad Rockian

Rockian Sultan begem, Regis matrem fuit introducta; quæ illam summo amore complexa nunquam pene ex oculis amittebat. Accidit posthæc ut Rockia, Meher-Metzian secum duceret in Mahaelem, id est, Gynæcium Regis; & Rex ingressus, illam adesse, sed peplo velatam, gnarus, manu propria peplum removeret & faciem illius intueretur. Post paucos dein dies, quum festum novi anni (Nava Rosa ipsis) ritu Mahumetano celebraretur, & Rex inter concubinas suas lætus ageret, adduxit Meher-Metzia filiolarum suarum quinque aut sex annos natam, ad Regem; qui amore illius flagrans, hilari vultu dixit, Parens hujus filiolarum ego futurus sum: verum illa se inclinans respondit, quænam sum ego ut inter Regis conjuges annumerer, Majestas tua miserâ me viduâ neglectâ, tantummodo pupillæ hujus misereatur, eique benefaciat. Post hæc Rex tanto amore in Meher-Metzian exarsit, ut singulis vesperis cymba ad ædes Ethamandaulat descenderet; & non nisi summo mane ad palatium rediret: Arferat eandem adhuc virginem, patre suo Achabare superstite, sed jam desponsatam CheerAffeghano Turcæ, quare frustra illam sibi uxorem dar

à parente petierat, neque tamen amorem suum erga illam penitus deposuerat. Postquam jam XL noctes ultro citroque ad ipsam commeasset, mandat Godziæ Abdul Hasen, ut Meher-Metziam sibi ab Ethamandaulat poscat, constitutum enim sibi esse, illam uxorem ducere & cæteris omnibus conjugibus & concubinis præferre; quum tardius pareret, & Regi ob oculos poneret, quam indignum sua Majestate facturus esset, infamis viri filiam ducendo, à Rege cum nonnulla indignatione perpulsus est, ut mandatum perferret: quo perlato, Ethamandaulat Regem more gentis veneratus, & indignitatem suam professus, se suamque in Regis potestate fore respondit: denique die auspicato, Rex præeunte Cazii, illam duxit in uxorem; eique inter solennes acclamationes nomen ex Meher-Metzia, in Nourziam Begem (id est lumen orbis) fuit commutatum: Rex autem tantopere eam dilexit ut omnibus suis uxoribus præferret; Patremque illius ducatu v. millium equitum ornaret atque omnes illius consanguineos variis dignitatibus atque aulicis muneribus præficeret.

Anno Mahumetano 1020. & sexto suo

suo misit Rex Nababum Mortesam-ghanum cum filio suo natu minimo Sultano Tzerriar cum summo imperio in Guzaratem: Ghan-Ziam cum pluribus Ommerauvis Bramporen, (provincia Khor Gan-Gannæ attributâ:) denique Mahabatganum cum exercitu ad bellum Radzię Ranæ Mondou inferendum.

Eodem anno venit ad Regem magnifica legatio à Xa-Abas Rege Persiæ, cujus caput erat Zennhelbeecq, qui opulentissima dona adferens, magno honore à Rege fuit acceptus, & cum multis insignibus donis remissus.

In Bengala ditio Radziæ Cots, à Tzalauchano in provinciam est redacta & Mourfa-chan filius Hissla-chan cum multis aliis magnatibus Regi subjectus. Mahabor-chan contra Radziam Ranam cum exercitu missus postquam aliquot oppida Radziæ Mar-dout eripuisset, ad aulam fuit revocatus & Abdul-chan cū aliis Ommerauvis ad exercitum ducendum submissus. Qui quum *Sissmeren* venisset, exercitum Raspotum sive gentilium quos Rana ipsi objecerat, valide cecidit & dissipavit ita ut palantes fugerent *Oudeporen*, & provincia illa perdomita, gentilium illorum uxores &

liberi in servitutem abrepti : inde exercitum admovit castello *Siavend*, ubi majores Ranæ hætenus palatium suum habuerant, erat enim locus munitissimus, & quem Dellenfes Reges nunquam tentare ausi fuerant, ob impenetrabiles solitudines & sylvas quibus cingitur, quas Abdul-chanus per vastatores suos sensim ante se cædi & angustias rupium excidi imperavit; quod quum Rana animadverteret, duobus aut tribus millibus Raspotum castello cum multo commeatu impositis, cum familiaribus & Gynecio suo in sylvarum & montium avia se subduxit: Abdul-chanus interim cum copiis in conspectum castelli venit, & vallo è cædis arboribus jacto, illud tanto molimine impugnavit, ut tandem cæsis omnibus præsidiariis eo potirerur; castelli jam potens delubra gentilium (pagodes vocant) omnia excidit, quæ jam supra mille annos steterant, & eorum loco sumtuosam Mesquitam ædificari jussit; nec mora cum equitibus suis, tanta celeritate per saltus & invia Ranam persecutus est, ut latebras sæpius mutare, & provincias suas hosti relinquere cogere-tur. Post hæc tam prospere ab Abdul-chano gesta, Rex cum exercitu in

Gusa-

Gusarattam ablegavit, ut illi cum imperio præflet, & Bielsgratos atque Coulyes omnes, qui vias publicas infestabant & mercatorum Casilas spoliabant, ad officium cogeret aut dele-ret: Plerique Radziæ & indigenæ Abdul-gano obviam venerunt cum muneribus & sponte se illi subdiderunt, præter Radziam Eder & Lael Coulie qui locorum suorum asperitati confisi imperium detrectarunt: Abdul-chanus autem postquam Amadabat venisset, cum quingentis equitibus ex omni exercitu delectis, tanta celeritate arcem *Eder*, quæ lxx cos. ab eo oppido distabat, accessit, ut famam adventus sui anteverteret; Radziam cum suis congredi ausum, post anceps aliquot horarum certamen ita profligavit, ut cum quatuor aut quinque tantum suorum fuga evaderet, atque ita castello & Thesauris illius est potitus. Paulo post quum ipsi nunciatum esset, Lael-Coulien interceptisse Cassilam & omnia mercatorum bona diripuisse, cum exercitu in illum movit; qui nihil cunctatus, cum ii aut iii millibus equitum & x aut xii mill. peditum processit; Victoria tamen post acerrimum certamen penes Abdul-Chanum mansit, Coulieque in prælio cæ-

so, caput amputatum & portæ oppidi Amadabat affixum.

Chano Ziahan, qui Bramporen ad bellum Melec Amber Decanensium Regi inferendum missus erat, fortuna haud ita propitia fuit, quare ad Regem perscribit, Amberis potentia, & suorum Ommerauvvorum discordia, bellum in illis partibus minus prospere geri; itaque consultum sibi videri ut Rex unum aliquem è filiis suis mitteret: Quod quum Regi persuasisset, missus Sultanus Pervvesius, cum Radia Ramdas; qui cum suis copiis *Bramporen* venerunt: Sultanus autem scripsit ad Adel-chanum & Gotobel Melicq, quid causæ esset cur consueta donaria ad Regem Ziahiangier mittere detrectassent; qui responderunt donaria jam dudum parata fuisse, mitteret modo princeps idoneum virum qui illa acciperet: & simul Melec Amber ut idem faceret admoneret, aut detrectantem armis cogeret. Quibus acceptis Sultanus Ganziachanum, Radiam Man Singh, & Radiam Ramdan cum valido exercitu misit *Ballagattam*; ut Melicq-Amberi sese objicerent, inde quotidie acerrime inter regios & Decanenses certatum. Rex deinceps Gan-Azem cum tribus aut quatuor millibus

bus Hadium Bramporen misit, ipse autem *Assmeren* se contulit. Nunciatur interea, Ranam è latebris suis egressum, *Oudeporen*, atque *Pormandel* & vicina loca recepisse; missus itaque adversus ipsum Sultanus Grom Regis filius cum valido exercitu, *Oudeporen* sibi elegit, unde copias in diversas partes dimisit, & Ranam ita in arctum conclusit, ut à principe in gratiam Regis reduci supplex postularet: qui illi persuasit ut filium suum *Kharen* ad se mitteret, coram Rege sistendum, spondens fore ut Rex ipsi hoc facto reconciliaretur: Auscultavit Rana, & filium suum cum ingentibus donis, inter quæ erat elephanta ob singularem elegantiam *Alemghomaen* (id superbus orbis dictus) ad principem misit; qui illum magno honore affecit & amplissimis donis, quæ c millibus Rupiarum fuerunt æstimata, cumulatam *Assmeren* ad Patrem deducens, Ranam cum Rege reduxit in gratiam: Rex autem *Kharen*um apud se retinuit, eique *Oudeporen*, *Pormandel*, & vicina loca attribuit.

Ghan Azem qui Bramporen cum copiis suis venerat, Gan-Gannam qui in regno *Khoor* agebat ad se evocavit; convenitque inter fidiſſimos & fortis-

simos Regis magnates, ut Radia Abdul Hasen, Radia Mametzing & Radia Raemdas cum multis Ommeraauvis versus *Ballaguattam* præcederent, Can ganna autem cum Ganziahan & reliquis copiis sequeretur; quibus Melicq Amber cum xx millibus equitum quos ipse coëgerat, & xx millibus quos Adelghan, atque x millibus quos Gotobel Melecq adduxerant, se objecit. Abdul-gano dein qui Gufarattæ præerat, à Rege imperatum, ut quanto-cius & ipse cum omnibus suis copiis ad exercitum in Decan proficisceretur; quod haud segniter ab ipso factum. Regius exercitus jam *Kerki* appropinquaverat Decanensium quidem regiæ, sed nullis mœnibus cinctæ, quæ tantum v aut vi col. abest à longe munitissima arce *Daultabad*: Hic quum Melecq Amber prælii aleam tentare, in animum induxisset, misit Hasenium ad Abdulchanum cædendum antequam cum regio exercitu se conjungeret; quod & gnaviter ille præstitit; sed cum regius exercitus in conspectum venisset, qui c millibus equitum constabat, Melicq Amber consternatus cum paucis fugit; sed mansit in castris illius Molhena Mamet Lary, VVackhil Adelgani, qui cum

xx mill. equitum Regi Decanenſi ſubſidio venerat; Hic quum regiis longe ſe viribus imparem cerneret, ejuſmodi dolum comminiſcitur; fictas literas, in quibus nunciabatur Regem Ziahangier diſceſſiſſe, per ignotos nuncios præcipuis Ommerauvvis Radix Manzing, Raemdas, & Gan-gannæ obtrudi curat; Illi fidem literis habentes, vaſis conclamatis, relicto Decan, Bram-poren repetunt: Abdulchanus quoque quum ſimiles literas accepiſſet, tentoriis exuſtis, ſuiſque *Thaliegieran* in præſidia deductis, Guſaratam repetiit. Melicq; autem Amber jam metu vacuus, nullo negotio omnia loca quæ Mogoles ipſi eripuerant, recuperavit, & novis operibus communivit. Indigniſſime tulit Rex Ziahangier hanc ſuorum Ommerauvvorum faruam credulitatem, eoſque per litteras acerbiffime coarguit: & quum *Mandov* veniſſet, Mahobatganum miſit, ut Bramporæ oppido & provinciæ Barar cum ſummo imperio præeſſet: Huic in tantum fortuna favit ut brevi tempore ruruſus regionem omnem uſque ad Kerkin Regi ſuo ſubjiceret.

Rex poſtquam annum & quinque meſes *Mandovi* ſediſſet, Guſarattam petiit, & quum Amadabat veniſſet,

Abdul-chanum ablegavit ex illa provincia, & præfecit illum provinciæ *Calpi* & *Khor*: atque inde, postquam annum integrum venando se oblectasset, reversus est Agram. Chabeech præfectus Khandabaer, præ senio jam rebus gerendis inidoneus, revocatus; eique suffectus Bador-chan Vsbecensis. Rex quoque eodem tempore misit Tseziad-ghanum, Chiech Zaden, ad Tzalam-ghanum qui Bengalæ præerat, ut illum in præfecturam *Odia* mitteret: Sed Osman-chanus Patanensis qui jam aliquot annis regionem, quæ *Odiam* & *Daeck* interjacet, tenuerat, & limites regni incurfaverat, cum potentissimo exercitu advenit, *Daeck* oppugnaturus: Tzalan-chanus autem præmisit adversus ipsum, Tzeziad-chanum, una cum Mirza Efftager & Ethaman-chano & aliis multis Ommerauvvis; cum reliquis copiis x aut xv cosar. intervallo subsequens, ut suis laborantibus subsidio esset. Orto dein certamine inter utrumque exercitum, Efftager & Mierieck Zilaier tam acrem impressionem fecerunt ut hostes loco moverent, sed Osman inter hæc ferocissimum Elephantum in illos emisit, ita ut regii vicissim cedere cogerentur & Efftager caderetur; Tzediantgannus autem

autem & ipse elephanto insidens, ut
 impetum ferocientis belluę declinaret,
 se è suo deiecit, & crus perfregit ita ut
 ægre à suis è certamine subduceretur,
 & regii passim fugam capescerent;
 actumque fuisset de regiis, nisi inopi-
 natus casus prælium restituisset; miles
 quidam faucibus humi jacens, casu Os-
 mano, qui elephanto vehebatur, ocu-
 lum globo trajecit, è quo vulnere
 paulo post exspiravit; cujus morte
 milites illius ita fuerunt consternati,
 ut statim de fuga cogitarent; regii
 vero ordinibus sensim restitutis, even-
 tum prælii Tzalan-chano perscribere:
 qui biduo post ad locum venit ubi pu-
 gnatum fuerat, & Tzediatgano è vul-
 nere defuncto, magnis itineribus fra-
 trem, & viduam atque liberos Osma-
 nis affecutus, vivos cepit, eosque cum
 elephantis, & omnibus Thesauris de-
 functi, postquam *Daeck* Bengalæ me-
 tropolin est reversus, misit ad Regem
 Anno . . . Rex ex Agra discedens, citis
 itineribus venit Lahorem.

Abdulchanus cui provincię Khor &
 Kalpi cum imperio erant attributę, eas
 penitus subjugavit, Radiis omnibus &
 aliis qui rebellaverant & nunquam
 aliis præfectis paruerant, in ordinem
 redactis aut deletis, uxoribusque eo-
 rum

rū atq; liberis ingenti numero, nam 11 Lack excessisse dicuntur, in servitutem traditis & in regione Yran venundatis, deniq; locis eorū munitis solo æquatis.

Rex ad Legationem Persicam elegit Chan Azem virū prudentē & magnis natalibus ortum; eique commisit amplissima dona ad Regem Xa-Abas deferenda, nimirum pretiosissima vasa ex achatis, omnis generis pannos qui in provinciis Indiæ texuntur ex gossypio & lana, atq; auro argētoq; intertexuntur, pugiones quoque auro & gemmis variegatos, acinaces, parmas, & alia rari operis & pretii; quæ universa LXX millibus rupiarum fuerunt æstimata. Addidit è thesauris suis LX mill. rupiar, ad sumtus itineris sustinendos, & nobilissimum electissimorum virorum comitatum; & amicissimas literas ad Persarum regem, in quibus & Legatum summopere commendabat, & amicum suum atque adeo fratrem vocabat. Venit cum hoc comitatu Chan Azem Særaed, ubi Hassenbeecq Ommerauvus pro Xa-Abas præerat, qui Legato occurrit, & illum summo cum honore in oppidum introduxit & magnifice excepit: tunc Spahan petiit, illique adventanti à Rege obviam missus Konstalicq Chan Ommerauvus cum

cum pluribus aliis, qui illum magnificentiſſime in urbem deduxere; Quumque in conſpectum Regis eſſet introductus, ſurrexit è ſolio Rex & aliquot paſſus obviam progreſſus, Legatum manu prehenuſum juxta ſe in ſolio collocavit; poſt illa quotidie magnifica ſympoſia inſtituta, & omnis generis ludicra exhibita fuerunt; Legatoque omnem provinciam Yraen luſtrare conceſſum. Deinceps Rex magnifica dona paravit, quingentos pulcherriſimos equos Perſicos, xx mulos raræ pulchritudinis, Io mulas, cL pulcherriſimos dromadarios utriuſque ſexus; ſericorum, & auro argentoque intertextorum pannorū magnam copiam, & ſimilia; quæ cuncta per Legatum ſuum Regi Ziahaengier deſtinavit, & Chanum Azem magnifice donatum & per literas ob ſingularem prudentiam Regi ſuo prolixè commendatum dimiſit (poſtquam integro biennio illum detinuiſſet,) rogans ut Regi ſuo ob oculos poneret, urbem Khandahaer à perduellibus parenti ſuo Achabari perfide fuiſſe traditam, æquumque ſibi videri ut Rex illam ſibi reſtitueret, & alia, prout convenire poſſet, alibi pro illa provincia acciperet. Legatus itaq; Spahan profeſtus, cum omnibus ſuis,
&

& Legato Regis Persiæ incolumis Lahorem ad Regem est reversus. Eo tempore Rex prima vice Cassemerein adiit: Sultan Goufrou qui hactenus in custodia Asloff Chani fuerat, Chan Ziahan traditus fuit; Mahobet-Chan tum Kabuli & Banges vice Regis præerat.

Tzalanchanus in Bengala discessit, cui Rex suffecit fratrem illius Chieck Cassem præfectum Patanensem: Kheram-ghan autem Tzalan-Chani filius, cum bonis omnibus à parente relictis, Regem aditurus, *Daeck* relictâ jam *Radian-Mahal* venerat, quum patruum obvium habuit, qui cognato jam ante sibi exoso aliquot elephantos aliaque bona eripuit, Cassem ea de re apud Regem questus, tantam indignationem patruo conciliavit, ut nondum anno in præfectura exacto, revocaretur, & ei successor daretur Ebrahim-Ghan è consanguineis Nour Ziahan & ipsius favore v millium equitum dux. Cassem mandato de successore accepto quantocius cum familia & omnibus bonis discessit è *Daeck*, sed Ebrahamo apud *Radian-Com* obvius factus, elephantos & alia bona quæ cognato eripuerat, jubetur restituere, quod quum detrectaret, primo ad iurgia, dein & ad manus deventum fuit; Cassem
vero

vero se imparem cernens, crudeli facinore plerasque mulieres confodit ut expeditius fugeret, & bonis omnibus in regionum manu relictis, cum paucis familiaribus evasit: Ebrahim autem cum summo obsequio ab inferioribus Ommeravvis ad præfecturam fuit admissus. Porro Rex adversus Moeckhanos hostilia ausos exercitum miserat, cui Ebrahimus cum suis subsidio veniens, perduelles ingenti strage percussit, multi in acie desiderati, plures in servitutem abrepti, & opima admodum spolia capta; quibus factis Ebrahimus tantam gratiam apud Regem meruit ut ipsi equos, acinacem & pugionem dono mitteret, & nomen ipsi commutaret in Pheroos-Zien-Ghan.

Eodem anno misit Rex Martasachanun ad arcem *Kangram* debellandam opere & natura longe munitissimam, ita ut Dellenenses reges eam nunquam è gentilium manibus potuerint eripere; cingitur enim undique asperrimis montibus & profunda fossa, neque patet ad illam aditus nisi per sylvam & coſas latam, & angustissimum inter rupes tramitem: Quibus difficultatibus dux nihil territus, vastatoribus & operis undique vocatis, sylvam

sylvam ante se cædi fecit, & vix dimidiam cosam quotidie promovens, octavo demum mense ad arcem accessit, quam quum jam altissimo vallo & multis munimentis ita premeret, ut brevi eam expugnaturus videretur, expeditio hæc finem juxta cum vita illius accepit.

Anno Mahumetano 1028. nostro clo lo c xviii, Rex secundo adiit Castemiren, & statim rediit Lahorem; Sultanus Goufrou erat adhuc in custodia Ghan-Ziahan, verum Nourshahan Begem & Asiof-Ghan tandem persuaserunt Regi ut illum custodiæ fratris sui Sultani Ghorom committeret: Hunc filium Rex summo amore complexus xl millibus Equitum præposuerat, & cum Godzia Abdul Hassen, & aliis potentissimis ducibus ad bellum Decanense dimittebat: Reges enim Visiapur & Golcondæ jam aliquot annis donaria sua Regi submittere detrectaverant; & Melecq. Amber eidem *Gandhees* & *Baraer* provincias subduxerat: Chan-Channa interea cum exercitum Raspotum in Brampore desidente.

Bador-Chano Visbecensi in præfectura Candahar successor est datus Abdul Azies ghan; Molthana præfectura

fectura attributa est Ghan-Ziahān; & Bador-Chano expeditio Kangrensis: Abdulchanus Kalpenſis præfectus, & Radzia Bertſingh Bondela, itidem Sultani Gorom exercitui ſe jungere juſſi ſunt: Sultanus autem Pervveſius præerat Pathanæ.

Anno Mahumetano 1029. noſtro clo 10 c xix obiit Radia Rana, eique ſucceſſit filius Kharen, quem Rex ex aula ſua in provinciam dimiſit; ille autem fratrem ſuum Radiam Riem cum duobus aut tribus millibus Raſbotum, Sultano Gorom ſubſidio deſtinavit; atque ita Sultanus Gorom qui deinceps Xa-Ziahān fuit dictus cum toto exercitu venit Bramporen, ubi & paulo poſt Abdulchanus cum Germano ſuo Therder-chano, itemque Lala Bertſing cum ſuis Raſpotis venerunt.

Xa-Ziahān quum jam copias omnes Bramporen adunaſſet, præmiſit Abdulchanum, Lalam Bertzingh & Godziam Abdel Haſſen cum pluribus aliis Ommerauvvis ad bellum Melicq Amberi inferendum: Ziadourayam autem & Mirzam Mackhey, Golcondam ad Corobel melicum; itemque Mahametum Tackhie Viſiaporen ad Adelchanum dimiſit cum literis, qui-

bus monebat ut donaria sua quamprimum ad Regem destinarent, secus fore ut bello ipsos persequeretur, & è dirionibus suis ejiceret. Abdulohanus & ceteri cum exercitu transierunt *Balagattam*, quos princeps x aut xii cosarum intervallo cum reliquis copiis est secutus; aliquot deinde praelia cum Melico Amber inita, in quibus regii semper superiores fuerunt, & de novo *Kerki* potiti, palatium Amberis funditus destruxerunt, atque ingentem prædam abduxerunt; ita rursus provincia *Gandees* & *Barar* & omnia loca circa *Amdanageram* in Regiorum venerunt potestatem: Præda omnis una cum donariis Regum *Golcondæ* & *Visiaporis* Regi submissa, magno gaudio illum perfudit & de filii sui virtute bene sperare fecit.

Anno 1030 rediit Rex *Agram*, vacationibus tempus terens, & ut plurimum in viridario Sultani *Pervvesii* trans flumen agens. Eodem anno obiit *Ethaman Daulet* supremus Regis *VVazir*, cujus omnia bona Rex filia ipsius & conjugi suæ *Nourziah* Begem donavit; munus autem illius attribuit *Godia Abdul hasseno*.

Xa Ziah qui *Brampore* agebat, & fratrem *Goufrou* in custodia detinebat,

bat, rationem inire cæpit, quo pacto fratrem suum sine ulla suscipione cædis è medio tolleret, & quum hoc suum consilium aperuisset Gangannæ & fidissimis Ommeraauvorum, ipse venatum fuit egressus. Servus illius Reza, quem ad hoc facinus elegerat, cum consortibus suis intempesta nocte pulsavit fores cubiculi principis Gousrou, simulans se vestes & literas à patre adferre, quibus jubebatur principi libertatem suam restituere: quod quum principi minus persuaderet; vi fores è cardine amolitus, inermem solo afflixit, & suorum ope illi gulam fascia præclusit donec exspiraret, & cadavere in stratum reposito, rursus fores occlusit: Mane uxor principis, quæ erat filia Gan Azem, cubiculum ingressa, & maritum mortuum inveniens, totam domum planctibus implevit: doluit omnib⁹ inopinata principis mors, nulla dum cædis suspicione. Xa Ziahan ad urbem reversus, literas dat ad patrem de obitu fratris, quas ut scelus magis celaret, ab omnibus Ommeraauvis & Mancebdaribus subsignari curavit: dein cadaver efferri & extra oppidum in horto terræ mandari iussit; aderat tum forte Nabab Nourdien Coulie, qui omnem rei gestæ seriem

ad Regem perſcripſit. Rex acceptis literis de obitu filii valde contriſtatus eſt, ſcripſitque acerbiffimas literas ad Ommeraunvos, querens cur ipſum celafſent, utrum filius ejus naturali an violenta morte vitam finiviſſet: & cadaver refoſſum ad ſe mitti imperans, in matris ſuæ monumentum ad Elhabas inferendum: Et ſocerum illius Ghan Aſem ad ſe vocatum eſt conſolatus, eique nepotem ſuum Sultanium Bolachi ducatu x. mill. equitum auxilium educandum commiſit.

Abdulchanus eo tempore ſine venia, Xa Ziahan relictò in præfecturam Kalpenſem deceſſerat, ſed à Rege irato ex itinere revocatus ad exercitum rediit Bramporen.

Tum quoque accidit ad aures Regis, Sha. Aban Perſiæ Monarcham, in proſpectu eſſe ut Kandaharen aggredere-
tur; Ei tunc præerat Aſſieffghanus, qui arce bene munita, & præſidio undique contracto, Regem rogavit ut majores copias ipſi ſubſidio mitteret: Rex imperavit Chano Siahā, qui Molthanenſi provinciæ præerat, ut cum largo commeatu & omnibus ſuis copiis eo properaret quod tamen ille neglexit. Perſæ interim oppidum undique cinxerant, idque noctu atque interdium

terdiu oppugnabant. Rex autem cum anxie quæreret quem potissimum ad obsidionem levandam mitteret, tandem à suis consultus, Abdulghanum, qui jam cum venia Xa-Ziagan Kalpin redierat, eo destinavit. Abdulchanus regis mandato accepto, cum v. millibus lectissimorum equitum & c elephantis Lahorem venit ad Regem; quo facto tantam gratiam à Rege inivit, ut Rex filio illius Mirzæ chano, filiam Dhan-Xa in uxorem traderet. Tenuerat jam obsidio menses sex, quum ipse imperator Sha-Abas cum maximis copiis ad illam venit; quod cum Regi esset nunciatum, tardum fore subsidium animadvertens, ad Regem Persarum scribit se ipsi oppidum ultro donare, simulque mandat Assufghano & reliquis Ommerauvvis, ut illud Persæ restituant: Verum Assuffghanus literas hasce fictas esse suspicatus, imperium detrectavit, quare Sha-Abas principale propugnaculum suffodi & nitrato pulvere disjici fecit; sed quum jam in eo esset ut arcem impetu caperet, Assuffghanus & reliqui Ommerauvvi deditionem fecerunt, & à Persa ad Regem incolumes cum suis sunt dimissi. Sha-Abas oppido atque arce positus, eisdem Colis Ally chanum præfe-

ctum dedit, & ad Regiam suam Spahan remeavit.

Rex jam ante Assofghanum, germanum Nourziahā Begem miserat Agram, ut thesauros ex Agrensi arce levatos, Lahorem deduceret; verum Ethabarchan praefectus Agræ, & Ethamatchan thesaurorum custos, ambo Eunuchi, primo detrectare, dein quum assensum amplius suspendere non possent, morasnectere, rationes inire, utres reficere, & quantacunque possent impedimenta objicere: Assofchanus autem urgere ut properarent; miserat enim clam literas ad Xa-Ziahā, quibus illum de itinere suo cum thesauris monebat, & rogabat, ut inter Agram & Dellyn ipsi occurreret, & thesauros omnes raperet.

Xa-Ziahā ambitiosissimus princeps, jam dudum imperium superstiti parente suo usurpare concupiverat; atque in eum finem filiam Assofghani duxerat, qui cum sorore & fratribus atque aliis magnatibus Coratsensibus tantum non omnia in aula poterat: in eundem finem Ommerauvos suos multis beneficiis & largis stipendiis ita sibi devinxerat, ut ipsi fidelitatem vel contra proprium Regem juramentis spondere non detrectarent: Acceperat

rat enim à parente amplissimas & opulentissimas provincias, à Mandovv Bramporen usque Gandeersi, Oudeporen, Baraer, Amdanagar, omnem Gusferatā, quæ latissime patet à Brampore Surattam, & rursus à Suratta ad metropolin Amadabat: atq; in omnibus hisce provinciis & oppidis quæ quam plurima sunt, propria authoritate præfectos sive gubernatores constituerebat; & stipendia largiebatur. In istum deniq; finē & fratrem suum majorē natu, consilio Radix Bickermanse, qui vera prædicēdi facultate pollere putabatur, nuper sustulerat: Etiam nihil restare videbatur quam ut thesauris, quos ingentes his quinque aut sex annis è provinciis suis congesserat, etiam paternos adjungeret. Nuntio itaque hoc à focero accepto, sine mora omnes Ommeraauvos suos evocavit, atque una Radiam Bickermanum ex Amadabat, qui Gusferatte præerat, & gubernatores, Brodoræ, Cambaiæ atque Brot-Chiæ qui omnes Bramporen ad ipsum venerūt. Anno dein Mahumetano 1031. cum potentissimo Lxx mill. equitum exercitu discessit, simulans se Mandoum petere ut venationibus indulgeret; & tanta usus est celeritate, quotidie cum toto exercitu xx & nonnunquam xxx

cos. promovens, ut ante Assemere
venerit, quam Ethaberghano Agræ gu-
bernatori, quicquam de illius expedi-
tione inoluisse; atque ita xv diebus à
Bramapore, cum Ganganna, Mirza da-
rab, Radia Bickermanse, Rostomgha-
no, Tsofshalie, Mamet Tackieck, Say-
etghan & aliis cum pluribus tam regijs,
quam suis Ommerauvis venit Fetta-
poren: quod quum ad aures Ethabarc-
hani accidisset, Thesauros regios, quos
jam Assofghano tradere parabat, in
arcem reduxit; & Regem per disposi-
tos equos de Principis adventu & mo-
limine fecit certiore: qui sine mora
Lahore Agram contendit. Princeps
interea misit Radiam Bickermansem
supremum castrorum præfectum Bey-
rambeecquium, Rostomchanum,
T'soffalien Deria chanum, VVasircha-
num Mam-et Tackhieck cum exercitu
ut Agrensem arcem interciperent; ve-
rum Ethaberchanus Regi suo fidus,
eam jam muniverat, machinas dispo-
suerat, portasque omnes obvallaverat,
Beyrambeeckius primus oppidum in-
gressus stationem fixit in ædibus Mir-
zæ Abdullæ filii Ghan Azem, & quum
impetum pararet in portam arcis, va-
lide à præsidiariis duce Radia Baderois
fuit repulsus: post illum advenit Radia
Bicker-

Bickermanse , qui in ædibus Assuff-
chani consedit, mandavitque Rostom-
chano & Derria-chano , ut ædes Re-
giorum Ducum Nouradien , Coulie
Lascarchani & aliorum , qui arcem te-
nebant , scrutarentur & thesauros eo-
rum raperent : xvi Lak. rupiar. ex æ-
dibus Lascarchani, x Nourdien Coulie;
plures ex Assuff chani ablatae ; ita ut
triduo L aut Lx Lack rupiar. ex diver-
forum Ommerauvvorum ædibus cor-
raderentur : quibus gestis ad princi-
pem Fettaporen sunt reversi , nullo
alio damno oppidanis illato.

Xa Ziahan quum se spe Thesauris pa-
ternis potiundi excidisse cerneret , &
de arce brevi tempore expugnanda de-
speraret , patri occurrere & prælii a-
leam tentare constituit ; atque in eum
finem militibus suis stipendia , & alia
necessaria est elargitus , & recensito
exercitu , vigesimoquinto ab adventu
suo die , Fettipore discessit. Rex cum
paucis admodum copiis se dederat in
viam , verum evocaverat Mahobot-
Chanum è Kabul , & Chan-Ziahan è
Moltha ; Sultanus quoque Pervvesius
è Pathana subsidio adveniebat , recta
Agram tendens , utpote ignarus fra-
trẽ suum jam alio movisse. Xa Ziahan
cum exercitu quinto die venit *Pherrie-*

badum, x cos. infra Dellyum; & Rex tentoria fixerat iii circiter cos. sub Dellyo; ita ut tantum vii cos. inter utriusque castra interessent. Postero die misit Princeps Radiam Bickermanzied cum aliis, ut cum patris exercitu congredierentur; quibus Rex opposuit Abdul-chanum, Mahabot-chanum, Assoff chanum, Godziam Abdul-Hozzen, Zadoeck-chanum, Mirzam Mамет-Hassén, T'zeérghanum, Echamat-chanum, Seberdest-chanum, Radiam Bertzingh, & alios, copiis suis in tres partes divisus: verum horum nonnulli principi juramento obstricti Regem deserere, & si possent in filii manus tradere destinaverant: Regiis copiis T'zerriar minimus natus Regis filius & Mahabotchan; Principis Bickermanzied cum summo imperio præerat: Quumque jam acies ex adverso constitissent, misit Rex per Zaberdestahan, acinacem suam, arcum atque sagittas ad Abdul-ghanum, obtestans eum ut fidei suæ atque virtutis memor perduellem filium fortiter profligaret; verum illè jam cum 10 equitibus extra ordines procurrebat ad hostes transi-turus, quod Zaberdestghano longe aliud suspicanti exitium attulit, nam quum antequam dolum animadver-
ceret,

teret, propius ad aciem hostilem accessisset, quam ut regredi posset, confusus interiit: Interim & aliis Ommerauvvis cessantibus, parum abfuit, quin Bickermanzied acies regias perumperet, & Regem in tentorio suo opprimeret, sed globo à tergo per cervicem ictus, inopinato concidit; qui casus reliquos Ommerauvvos ita consternavit, ut statim copias suas ex acie educerent & iii cos. retrocederent, victoria regiis relicta. Post hæc Gagganna Principi suavit, ut bello porro abstineret, & inter angustias montium *Mevvat* se reciperet, atque omnibus modis tentaret cum parente redire in gratiam; quod quum persuasisset cum copiis suis se in montana *Mevvat* subduxit. Sultanus autem Pervvesius Patri suo occurrit ad *Balzol*, unde Gynecium omne Agram fuit dimissum & Erhabarchano mandatum ut portas arcis rursus aperiret. Ad Xa-Ziahā autem scripsit Rex, ut si secum redire vellet in gratiam, *Assemerēn* supplex ad ipsum veniret, fore enim ut iurejurando ab ipso accepto nihil contra se porro moliturum, ipsi veniam delicti faceret, & in pristinam gratiam accepto dignitates & opes abundè enlargiretur. Princeps his literis acceptis
statim

statim itineri se accinxit, cum Gannanna, Darabchano, Abdulchano, Beyrambeecquio, Decrychano, Mамет-Tackhieq, & aliis suis Ommerauvvis; & per *Bassauverum*, *Hambier* & *Lael-Sod* (pluribus pagis in itinere spoliatis) venit *Assemerem*.

Post eadem Radia Bickermanzied, contulerat Xa-Ziahan præfecturam Guzarattæ in Abdul-chanum, atque ille in exercitu principis hærens, Eunuchum suum Bassadar-chanum miserat ut vice ipsius provinciae tantisper donec ipse adveniret imperaret; qui cum Amadabat venisset, regium cancellarium Nadab-t'Zaffiganum nullo negotio urbe eiecit. Nadab hac injuria irritatus, fixis tentoriis juxta *Kanckry*, ad Nazar-ganum Pathanæ præfectum & Babonghanum qui *Kapperbennizii* agebat, dat literas, quibus & rei gestæ historiam, & Eunuchi copiarum numerum, qui Io equites haud superabat, exponit: illi hominis ignavia non nihil accusata, qui gnarus Sultanum Bolachi cum avo suo Ghan-Azem & regio exercitu venire ut Guzaratam Regi recuperet & cum imperio præsit, tam facile se loco pelli passus fuerit, *Kapperbennizium* accedere jubent ut ibi in commune consulant. Conveni-

runt

runt uti condixerant, & re mature deliberata, vespera equos conscendunt & totam noctem quam celerrime profecti summo mane ad mœnia Amadabat constiterunt, nec mora copias in tres cohortes partiti, singuli singulas portas elephantorum impetu prosterunt, & Bassadar-chanum una cum Tackhiecq Mirza-Madary & Mamehassen Cambaia-gubernatore, & conjuges Chalibeecq & Motza-haib-ghan qui ad Principem defecerant, non opinantes opprimunt, atque ita urbe potiuntur: Hæc regionum victoria principem qui Mandoi agebat valde afflixit, sed Abdul-chanus ab eo consultus jussit ipsum bene sperare, tres enim illos perduelles ipsius tantum mercatores esse, & suis militibus facile cessuros; verum contra evenit, nam quum Abdul-chanus cū Motza haib-chano, Amet-ghano præfecto Brodræ, Tzali-beecq, Rostom Bador, Mamehossen, Tzerdzie-ghano, Marcuebeecq Matzaheyl-ghano & circiter vii millib. equitum & 1400000 rup. in stipendia militū à *Mandou* quinque dierum itinere venisset *Brodræ*; atque inde *Wasset*: Tsaffinghanus inopinato illius adventu nihil territus, & licet Regius exercitus sub Sultano Bolachi & Ghan-

Azem

Azem ad *Tseroy* adhuc longius abesset, ipseque pecunia in stipendia militum minime esset instructus, haud tamen se deseruit, sed regium thronum, quem *Xa Ziaghan* in *Amadabat* fieri curaverat, auro & gemmis spoliavit, & vendidit convertitq; precium in stipendia militum, & contractis è vicinis omnibus locis copiis, novem dierum spacio adunavit exercitum xix mill. equitum & quingentorum bombardariorum & xxviii elefantos, cum xxi duobus Ominerauvvis, videlicet *Tzaffinghano*, *Nabarghano*, *Baboughano*, *Deleeighano*, *Tzayiedghanna*, *Tzied-Iacob*, *Radja Callicaen*, *Tzied Basied*, *Commaelghano*, *Phereesghano*, *Tzayedale*, *Mirza Mockim*, *Mirza Casim*, *Radja Daula*, *Mofa Haystghano*, *Mia-Tzayeddon*, *Gokeldas*, *Baxie*, *Mirza-Caslem*; atque ita tentoria fixit extra civitatem ad *Kancky*; Inde promovit *Assemporen*, & lustrato exercitu, quum *Abdulghanum* cum copiis adventare accepisset, cum toto exercitu consedit ad *Bouben talavv* vi cos. ab *Amadabat*: *Abdulghanus* hoc nuntio in *Anamogery* accepto, hostium vires contemnens, & suis nimis arroganter confidens, accessit ad *Nyriaed* atque *Modabat*, ita ut tantum vi cos. intervallum

vallum inter utrumque exercitum intereffet : Hic Abdul-ghanus consilio fuorum coacto rogavit quid porro faciendum esset , hostili exercitu adeo vicino , & Matza-haybghano sine mora confligendum censente , redarguit illius perfidiam, (nam literę ipsius ad Tzaffinganũ à præcursoribus erant interceptę quibus ipsi significabat, fore ut ipso prælii initio ad regiones transiret) & catenis onustum una cum filio Godiæ Soltani elephanto imposuit, omnibus ipsorum bonis fisco addictis. Mane sine mora movit versus *Kanisam* , sed cum intelligeret regium exercitum validum esse , & nonnullis suorum haud satis fideret , flexit versus *Barochiam*, ut Tzaffinghanum à tergo concluderet: non latuit regios hostium molimen, itaque ipsi denunciant, haud ignorare se ipsum petere *Phettabag* ut prælii copiam faceret , se ibidem ipsi occursuros : non detrectavit certamen Abdul-ganus , sed mane divisit copias suas in tres partes , dextro cornui præfecit Ametghanũ & Tzalibeeccquium, sinistro Tzerdighanum , Maxutbeecquium & Mamet Couly , mediam aciem ipse duxit, atque ita instructa acie *Barochia* discessit & venit *Zietelporen*, inde *Phettabæck* petiturus , sed Tzaffinganũ

singani copiae jam iter illud praecupaverant, itaque consistere fuit coactus, nam Naharghanus cum quinque filiis suis Tatienghano, Delauverghano, Dyaelghano, Tziemseerghano, & Tzeravvanghano; & duo ipsius generi Karamametghanus & Chama-metghanus cum tribus millibus equitum in ipsum invec-ti, magnam stragem fecerunt, & Tzaffinghanus commodiorem locum sortitus, tormentis suis plurimum ipsis incommodabat, ita ut unus bellatorum elephantorum ictus & in propriam aciem conversus, eam conturbaret: Abdulganus autem suis animum addebat & acie nonnihil restituta, Naharghanum requirebat ut cum ipso concurreret, nec ille detrectavit, verum quum Abdulganus ipsi lancea galeam excussisset eumque in capite vulnerasset, suis undique subsidio concurrentibus, fortiter hic certatum, & unus generorum Naharghani cecidit, & tres filiorum graviter fuerunt vulnerati; Naharghan jam fugam inibat, sed Delerghanus ipsum revocavit & praelium restituit; Tzaetganna & Tzied-Iacob fortiter certabant contra Tsalisecquium qui cum mille equitibus praecesserat; cujus equites dispersi hac illac diffugerunt, ita

ita ut Tsalibecquius cum aliis quatuor
 subsisteret, & fortiter prælium sustine-
 ret donec & ipse ab elephanto ex equo
 dejectus, à Tzaietganna confoderetur:
 Ametghanus quoque qui post Thali-
 beccquium in Radiam Hallen & Ab-
 dul-Raman incurrerat, capite trunca-
 tus; & utriusque capita ad Tsaßin-
 ghanum perlata; horum fortissimo-
 rum Ducum cædes totam aciem ita
 consternavit, ut passim in diversa fu-
 gerent, præter Tzeytsighanum præ-
 fectum *Brodræ* qui hætenus cum qua-
 dringentis equitibus & tribus elephan-
 tis, in postrema acie consistebat, sed
 quum Tsaßinghanum in se conversum
 animadverteret, dedit se; verum fi-
 lius illius Mamet-Coulingan patris
 pusillanimitate contempta cum XL e-
 quitibus & uno elephanto perfugit ad
 Abdulganum, qui defectione Tzeytsi-
 ghani & cæde Ametghani & Tzali-
 beccquii audita & ipse licet invitus ter-
 ga cæpit vertere: Motfa-heybghan ve-
 nit in manus Tzaßingani; ingens cæ-
 des in Abdulgani equites ab indigenis
 patrata, qui cum paucis venit *Bro-
 chiam*, quæ LXXX cos. distat ab *Ama-
 dabat*, tantum iter per continuas plu-
 vias triduo emensus: atque inde bidui
 itinere accessit Suratten, ubi octiduum

commoratus, relictis paucis copiis & in incolas intemperanter grassatus, contendit *Bramporen*.

Rex interim qui *Fettaporæ* hærebat, filium suum Sultanum *Pervvees* cum *Mahabotghano* & *Lala Bertsingh* & toto exercitu *Raspotarum* dimisit ad perduellem suum *Xa ziahan* persequendum. & vivum, si potis, ad se abripiendum; *Mirzaghan* filius *Abdulgani* catenis oneratus *Ethubaerghano* in *Agrensi* arce custodiendus traditur; *Abdul* autem *Aziefghanus*, qui *Abdulgani* fraude à regiis copiis seclusus in *Xa-ziahan* potestatem venerat, hic ad Regem est reversus & veniam meruit. *Xa ziahan* regionum adventu cognito *Assemere* movit *Mandouvvun*, undique copias suas contrahens ad prælii aleam tentandam. Iamque tantum v aut vi cosar. intervallum intererat inter utrumque exercitum, quum haud longe à *Mandouvv* primum velitatum, dein cum omnibus copiis fuit concursus, & *Rostomghano* atque *Berckendasghano* cum copiis suis ad Regios deficientibus, *Xa-ziahan* copiae fuerunt profligatae & ipse præliando & fugiendo se recepit trans *Nerebedam* fluvium & venit *Bramporen*; *Beyrambeecquo* & *Derriaghano*

riaghano ad ripam relictis & cymbis omnibus exustis aut depressis, ut regiones transitu amnis arcerent. Gannaganna autem Xa ziahan author fuit, ut se ad fratrem suum Sultanum Pervveesium ablegaret, spondens fore ut ipsos in gratiam reduceret, quod & impetravit, Abdulgano contra sentiente & principi frustra persuadere conato, haud bona fide Gannam agere. Ganna à Beyrambeecquio & Oudieramo atque Siadorayo qui ripas obsidebant, fluvium transire permissus, venit ad Sultanum Pervvesium eique persuasit ut ratibus factis & cymbis undique conquisitis fluvium trajiceret; Principem enim paucis copiis instructum esse, & Beyrambeecquium jam ante ingentibus promissis à se corruptum minime obstiturum; nec mora cymbis comparatis x mille equites traducti, & Beyrambeecquius ad Xa-ziahan missus qui Gannam jam inter fratres pacem confecisse mentiretur: Sed Abdulganus quantocius Principem accessit, monuitque ut à Gannæ fraudibus sibi caveret, in eo enim esse ut ipsum non opinantem opprimeret & vivum in manus fratris traderet, quippe Beyrambeecquio connivente jam xx mille equites fluvium transis-

se; consulere itaque ut Darabghanum & Beyrambeecquium proditionis manifestos vinciret, & è *Brampore* quantocius *Rehenkheram* se reciperet; Xa-ziahan probato hoc consilio ambos hos catenis onustos elephanto imposuit; & perfugit ad Melecq Amber, *Kerkyam* versus; Pervvesius autem nullo negotio traductis copiis venit *Bramporen*, atque ibidem intellexit, fratrem suum Xa-ziahan jam præter *Rehenkeram* ad Melecq Amberem perfugisse, qui ipsi concessit domicilium in *Nassier Throm*, unde elephantos suos ab itinere defatigatos dimisit ad arcem *Dollabat* ut se recolligerent.

Victoria hæc Pervvesii lætissima Regi accidit, sed ab altera parte sollicitum habuit Ihen Thous Vsbequii motus, qui cum xxx millib. equitum *Kabulem* petere nunciabatur ut provinciam illam interciperet. Ganna autem Zaedghan filius Mahabetghan qui provinciae *Banges* vice Regis præerat, hoc motu intellecto summa celeritate contendit *Kabulem*, eamque munivit; & quum Ihen Thous tantum xl cos. ab urbe abesset, ipsi obviam processit cum xx millib. equitum; & collata acie Vsbequium ingenti clade cecidit, ut fugere cogeretur. Zaedghanus victoria
usus

ufus fugientem persequitur, & XL cos. emensus ad fines Vſbecq pervenit *Gafſanienque* urbem expugnavit, atque cum opulenta præda, multis elephantis & aliquot millibus captivorum reversus est *Kabulem*; & à Rege ducatu v millium equitum & aliis muneribus ob hanc victoriam fuit auctus.

Post hæc Rex denuo *Cassimeren* concessit ut venationibus tempus terneret, quod quum *Xa-ziahan* accepisset, tam longinquam Regis absentiam sibi opportunam ratus, petiit *Golcondam*, atque ita per *Orixam* irrupit in *Bengalam*, & cum IV millibus equitum & CCC elephantis, per deserta processit; *Kametbeeckghan* fororius *Ebrahim* qui provinciæ cum imperio præerat, adventu principis territus desertis suis omnibus profugit, ita ut *Xa-ziahan* gaza illius potiretur; plures autem *Mancebdares* regis defecerunt ad principem, qui inde venit in *Pathanam*, quam *Mokolidisghan* qui provinciæ cum imperio præerat turpi fuga deseruerat; ad *Rostomum* *Kandaharii* *Elhabassiz* gubernatorem profugus, à quo ob perfidiam in carcere conditus & omnibus facultatibus fuit exutus.

Xa-ziahan *Gange* superato, petiit *Bengalam* & venit *Kheryn*; sed *Ebrahim*

hamghan qui *Daecko* præerat, se objecit cum v aut vi millibus equitum prope *Radia mahal*; & tanto impetu in illum incubuit, ut jam fugam pararet, actumque de illo fuisset, nisi Abdulghanus ex insidiis in regios erupisset, qui inopinato hostium adventu territi, & erga ducem suum ob insignem illius avaritiam & non soluta stipendia pessime animati statim terga verterissent; atque ita miser Ebrahimghanus vix quingentis suorum retentis fortiter pugnans cecidit: & princeps gaza illius potitus misit Darabghanum ad urbem *Daeck*, ut cæteros Ebrahimghani thesauros, uxores & liberos ad se traduceret, & Bengalam omnem in potestatem redigeret; ipse autem *Pathanam* contendit, ubi ad ipsum venit *Radia Vsiem* cum v mill. equitum & xx mill. peditum. Postquam principi Pervvesio hæc essent nunciata, relicto in *Brampore* cum summa potestate Raia Rostanghano una cum Lascarghano, Mirza Manotzier cognato Gannæ gannæ; cum Mahobotghano atque Ghano Alem & aliis Ommerauvis & reliquo exercitu Raspotarum magnis itineribus contendit Elhabassén; quumque intrasset in provinciam Lalæ Bertzingh, venit ad

ad ipsum Bershingus, cum munere duarum aut trium Lack rupiarum, seque cum omnibus suis copiis illi adjunxit.

Rex qui cædem Ebrahimghani in oppido *Cassimere* acceperat, quanto-
cius mandat Ghano Ziahan qui in *Molthan* agebat, ut sine mora cum copiis suis principi Pervvesio auxilium ferret, attributis illi in subsidium redditibus Guzaratæ, ille autem *Fettaporen* profectus, totos sex menses ibidem substitit, & neglexit principi auxilium ferre; Rostom Kandaharii interim arcem *Elhabas* permuniverat, obstructis illius portis; & Xa-ziahan copias præmisit ad castellum *Rantas*, cui Tzied Monbarck præerat, qui se atque arcem suam principi tradidit: castellum quoque *Tzinnar* ab Hastis Bachi post aliquot insultus fortiter toleratos principi fuit deditum: VVa-zierghanus deniq; *Bonaren* profectus, tributum incolis extorsit, & Abdulghanus *Ziaunporen* veniens, postquam præfectus illius Ziahaengier Coulighan *Alabassen* profugisset, oppidanis & gentilibus magnam pecuniæ summam extorsit.

Xa-ziahan fratris sui Pervvesy & Mahobotghani adventu cognito qui

qui jam fluv. *Calpin* trajecerant, misit Radiam Rhiem Beyrambeeckium & Abdulghanum ut Alabaſſen obſidione cingerent: Abdulganus dicto audiens ſuburbana omnia diruit & incolas graviter vexavit; Roſtom Chanus autem injuria hac irritatus cum ſuis erumpens, cum ſuorum clade in arcem fuit reſectus, quam deinceps fortiter contra perduelles defendit. Glifcebat interim æmulatio & odium inter Abdulghanum & Radian Rhiem; & Perveſius cum Mahobotghano jam cum copiis ſuis venerant *Backeryn* & *Municipoten*; ita ut Radia Rhiem & Abdulganus ſuperato rurfus Gange *Banaren* ſe reciperent.

Ganna ganna ob certas ſuſpiciones à Mahobotghano in libera cuſtodia tenebatur, quod Mia Fehiem ipſius libertus ægre ferens, inter *Calpin* & provinciam *Lalæ Bertzingh*, conatur vi dominum ſuum è cuſtodia eripere, ſed à cuſtodibus, magna primum ſtrage edita, cum aliquot ſuorum fuit cæſus; & Gannæ gannæ bona in fiſcum fuerunt redacta, uxores ipſius & liberi Agram in cuſtodiam miſſi, ipſe autem catenis oneratus & cum filia *Zhiaen Ganom* & duobus filiis nati minoribus arctiori cuſtodia ſectus fuit: Perveſius

vvesius denique cum Mahobotghano venit *Elhabassen*, ubi à Rostom Kandahary apertis arcis portis cum summa lætitia fuit acceptus.

Mahobotghanus, Radia Ziffing, Radia Ziand, Radia Bertzing, & reliqui Tzayiadae cum maxima parte exercitus trajecerunt Gangen, Xa-Ziahan obviam processuri qui in *Pathana* se ad bellum inferendum comparaverat & juxta *Thoneck* elicem Gangis circiter x cos. à *Banare* castra communi-verat: hic intermedio fluvio uterque exercitus ex-adverso constitit, & tantum majoribus tormentis utrimque damnum datum. Beyrambeecquiis autem qui cum tribus aut quatuor millibus equitum *Alabassen* petebat, ad ripas *Ziauzia* flum. à Mamet Ziamma Karoru Pervvesy publicano cæsus fuit & capite truncatus. Interim quum exercitus regius flumen trajicere nequiret, & à Xa-Ziahan machinis plurimum damni acciperet, venit ad Pervvesium paganus quidam, qui exercitum illius incolumem traduxit, & e regione hostilis exercitus in planicie collocavit. Hic ingens prælium inter utrumque exercitum commissum fuit, nam Radia Rhiem fortissimus miles cum suis aciem præcessit & bellatores

elephantos in regiam aciem emisit, qui ordines plurimum perturbarunt, ita ut cedere cogerentur; verum quum Abdulghanus & Derraghanus prout convenerat, Radia Rhiem minime subsidio venirent, sed in vestigio confisterent, regii restitutis ordinibus magno impetu in illum incubuerunt, & elephantis multis vulneribus confectis, praelium restituerunt; Pervvesius quoque elephanto suo insidens & ante aciem pugnans periculum adiit, sed Regii tam fortiter pugnarunt, ut caeso Radia Rhiem, Derraghanum in fugam conjicerent, & Xa. Ziahan praelium restituere frustra conatus, ab Abdolghano licet multum invitus, cum 3 aut 4 millib. equitum in eandem fugam abriperetur: castra illius à Radia Bertzing copiis capta, multum auri atque argenti à militibus direptum, cætera præda elephantis, equi, mancipiaque fisco regio addicta.

Xa Ziahan tam propera fuga se subduxit ut xxxvi diebus arcem *Rantas* attingeret, cui Radia Gholam præerat, qui principis jussu una cum Tzied Ziaffer Sultanum Gousrou strangulaverat; hic Gynæcium suum præter filiam Assofghani, deposuit, & tertio die fugit, plerisque suorum hac illac dilabentibus

tibus & Pervvesio cum Mahobotghano ipsum intervallum XL aut L cosarum insequentibus, itaque venit *Pathanam*, unde ad Darabghanum Bengalæ ab ipso præfectum dedit literas, rogans ut ad *Radia Mahal* ipsi occurreret: verum Pervvesius & Mahobotghanus & pater illius Ganna Ganna ab altera parte, magnis promissis illum invitabant ut ad Regios se adjungeret: Xa. Ziahan interea venerat *Radian Mahal*, & quum Darabghanum frustra expectasset, & à se defecisse haud frustra suspicaretur, inde decessit & per *Medenporen* petiit *Odeam*; Regii dein *Medeporen* ingressi quum Xa. Ziahan jam effugisse cernerent, Bacherghanum cum plurimis aliis Ommerauvvis ad ipsum persequendum dimiserunt, Pervvesius autem *Radian Mahal* repetiit, atque inde dedit literas ad provinciales omnes ut Darabghanum interciperent & ad se adducerent, quod & cognitâ Xa. Ziahan fugâ haud segniter præstiterunt; id non modo filiis Darabghani quos Xa. Ziahan penes se habebat exitium maturavit; sed & ipsi Darabghano; nam Mahobotghanus misit Mirguamam cum secretis mandatis ad ipsum cum filio suo & cognato ipsius Cha Noubarghani filio

filio è medio tollendos, qui miserum non opinantem oppressit, & ipsi cum filio & cognato cervices incidit; & ipsorum capita principi Pervvesio obtulit: Quæ dein à Mahobotgano postquam Gannæ Gannæ ut miserum senem magis excrucicaret, tristi spectaculo objecisset, ad Regem missa.

Anno Mahumetano clo xxxiii nostro 1623. Rex ad se vocavit Gannam Zavvghan filium Mahobothani, qui Kabuli vice Regis præerat, & postquam ipsum v mille equitum ducatu auxisset, præfecit ipsum Bengalæ. Meleck Amber eodem tempore cum maximis copiis se movens, regios è suis finibus cæpit ejicere; & Lascar ghanum, Mirzam Manoutzier & Ebrahim hossen, qui cum xv mill. equitum se objecerant, ita cæcidit, ut vivos caperet, & castris illorum atque omni Gaza potiretur: captivi in arce *Doltebat* in carcerem conditi.

Xa-Ziahan jam fugiendo venerat *Odiam*, sed Bæckher-gano & Regis Ommerauvvis celeriter ipsum persequentibus, cum tribus millibus equitum & cec Elephantis, perfugit ad fines *Golconde* ubi Meleck Amber ipsi pecuniam & alia necessaria benigne submisit, & postea latibulum in regno suo

suo præbuit. Postquam hîc tres menses quievisset, cum Abdulghano, Deriabgano & Mamet Tackhieck atque Iacoutghano quem cum x. millib. equitum Melec Amber ipsi adjunxerat, petiit *Baramporen*, quam Radia Rostang oppido à Pervvesio præfectus jam vallo & propugnaculis muniverat; certatum quotidie sub vallo: Rostang quoque cum suis erupit in Abdulganum, sed magna clade data atque accepta in oppidum fuit rejectus; Impetus dein ab Abdulghano & Derriabghano in vallum factus, quem oppidani fortiter in multam noctem sustinuerunt; Tackhieck interim noctu per vallum irrumpens arcem cepit, verum quum Abdulganus & Derriabganus, (indigne ferentes mercatoris filium id præstitisse in quo ipsi frustra laboraverant,) auxilium ferre detrectarent, Arx à Rostangio & Atsetgano recepta, & Mamet Tackhieck postquam vulnus in oculo accepisset, in foro oppidi fuit oppressus & captus, militesque illius ad internecionem cæsi.

Rex sive Nourshahan Begem eo tempore misit Mirsan Areb destoaghan, ut Ganna Gannam qui adhuc erat in custodia Mahobotghani, Lahorem ad se adduceret: Ganna Ganna à Mahabotgano

gano multum invito dimissus, quum ad Regem venisset, gravem instituit querelam adversus Mahobotganum, quod cædibus in liberos & cognatos suos esset grassatus, & se qui sponte deserto principe tam necessario tempore regiis partibus se adjunxisset, non modo indigne in carcere habuisset, sed & maximis facultatibus exuisset.

Pervvesius cum Mahoborghano, Ghan Alem, Radia Stertsingh & omni Raspotarum exercitu è *Pathana* digressus magnis itineribus petiit *Baram-poren*; Xa Ziahan autem adventum ipsorum haud operiendum ratus, soluta obsidione repetiit *Ballagatten* & arcis *Hasser* quæ v. col. distat à *Baram-pore*; itemque castelli *Rantas* clavibus remissis ad fratrem Pervvesium, qui eidem Berkendaſghanum cum imperio imposuit, rursus delituit apud *Amberem*.

Post illa quum ob GannæGannæ accusationes male convenire cœpisset inter Pervvesium & Mahobotganum; Princeps pessimo consilio usus patrem per litteras rogat ut Mahoborghanum in aulam vocaret; Rex itaque ab uxore Nourziahan Begem, & fratre illius Aſſofgano, Ganna Ganna atque aliis Mahaborgani hostibus persuasus, imperat

perat ut quantocius ad se veniret, & quum cunctaretur misit Mirzam Arab Destaghaib ut ipsum accerferet; Mahobotghanus autem Regis mandato licet ægre parens relictâ *Barampore*, venit ad arcem suam *Ratamboren* quæ LXX cos. distat ab *Agra*. Rex denique in locum ipsius substituit Ghan Ziahan præfectum *Amadabat*, qui paulo post se Pervvesio adjunxit.

Xa-Ziahan ut Parentem deliniret hoc tempore ad ipsum destinavit centum ex optimis suis elephantis, atque una duos suos filios sub custodia Godiæ Ziahan, qui per Baramporen venerunt Agram, atque ibidem aliquandiu substititerunt.

Madofferghan in Lahore accepit à Rege præfecturam Agræ, abdicato Cassemghano qui hætenus illi præfuerat: Cassemghanus duxerat in uxorem Mouvislanbegem, sororem Nourziaghanbegem, quæ quum ægerrime præfecturam hanc deponeret, ea molita est quæ paulo post dicemus.

Iam ante retulimus Regem quum majorem natu filium Gousrou minori suo filio Sultano Gorom (nunc Xa-Ziahan) committeret, una commisisse fratris sui Dhan Cha qui Barampore discesserat filios Xa-Echimorem & Xa-

Hossèn:

Hossen; quos in ipsa pueritia Iesuitis commiserat baptizandos & Christiana religione imbuendos non quod Christianæ religioni faveret, sed ut pueros Mahumetanis invisos faceret; & eadem levitate à fide Christiana rursus abstraxerat. Hi juvenes diu in comitatu XaZiahā perstiterunt; Xa-Ethimor tandem, quum Xa-Ziahā cladem illam prope Elhabassē accepisset, elapsus venit ad *Pervvesium* atque inde ad patrum, qui illum summo honore excepit eique matrimonio junxit filiam suam Bhar Banoubeghem, in civitate Lahore: Xa-Hossē ad eundem modum se subripuit, quum Xa Ziahā Barampores obsidione relicta fugere cogeretur, venitque ad Radiam Rostang, atque inde ad patrum qui illum domesticis suis singulari benevolentia adscripsit.

Mahobotghanus qui cum suis Raptopis in arce sua *Rantampore* confederat, ibidem mandatum à Rege accepit quo jubebatur, arcem & provinciam tradere Nourziahā Begem & præfecto ipsius Backerghano, & discedere in Bengalā ut illi provinciæ vice Regis præesset: ægerrime id accidit homini injuriarum impatienti, quare rescripsit Regi, si quidem gravissima crimina

crimina falso ipsi à proditoribus Regni fuerant objecta, famæ suæ interesse ut se ante omnia coram rege purgaret. Abdulganus, quum Xá-ziahā ab obsidione Barampores fugeret, fortunas principis deploratas opinatus, & spe veniæ a Ghan ziahā inescatus, ad Regios redierat, à Principe Pervvesio honorifice habitus & muneribus auctus, in obsequio ipsius postea perstitit.

Anno Mahumet. 1035 discessit Mahoborghanus *Rantampore* cum v mil- lib. *Raspotarum*, per *Rassanvveren* perrens Lahorem, sperans se Regi qui *Kabulem* petiturus erat ibidem occursum; verum *Nourziahā* begem atque *Afsofghanus* adventu illius cognito, persuaserunt Regi, qui jam fluenta *Tziunab* transierat, ut illi imperaret; relicto exercitu, & præmissis elephantis suis, cum suis familiaribus tantum ad aulam accedere: Mahoborghanus qui hæc in perniciem suam strui haud ignorabat, præmisit generum suum cum elephantis, & rescripsit Regi, dolere sibi quod Rex in ancipio suo veteri diffiderat, paratum se esse uxores & liberos pignoris loco tradere, tantum ne pateretur se rei in modum in conspectum Regis adduci: gener illius ad
S aulam

aulam veniens ignominiose primum habitus fuit, mox & calceis ex more gentis cæsus, & aperto capite elephanto insidens per castra ad spectaculum traductus; VVacquillus quoque Mahobotghani loris cæsus. Venerat jam cum copiis suis ad ripam fluvii *Behed*, ubi iterato mandato ipsi imperatum fuit ut tantum cum centum familiaribus ad Regem accederet: nec detrectabat, modo exercitui suo ipsum subsequi permetteretur: sed prævalebat odium Reginae & Assofghani, Eradetghani, Fedighani, Godia Abdul Hassen, & aliorum magnatum è factione Coratsensi; quo factum est ut non modo nihil æqui ipse impetraret, sed & illi in exitium ipsius conspirarent: quod ut maturarent, Rege in tentorio somno indulgente, cum maximo exercitu, in quo L. mill. equitum fuisse memorant, fluvium ponte transeunt, & in Mahobotgani copias, quæ tantum v. mill. Raspotis constabant invehuntur: verum neque ipsi fortitudo, aut militibus ipsius fides defuit; regii nullo negotio in fugam versi, supra duo mill. cæsi, plures flumine hausti, & inter eos magni nominis Godia Zio-
vvaerghan, Abdul Samet & Abdul Galleck, Mahobotghanus victoria
uten-

utendum ratus tanta celeritate flumē
transiit, ut Regem adhuc sōmno se-
pultum in tentorio opprimeret, & cu-
stodibus corporis, qui obniti aude-
bant, cæsis, elephanto impositum se-
cum ad propria tentoria abduceret;
Reginæ quoque tentoria militibus ab
ipso cincta: Sultanus Balochi, & Tze-
riar & filii Dan cha custodia septi: Af-
soffganus & Fedyganus fuga se subdu-
xerunt: Eradetghanus & Mokendas
Divanus Aslofghani capti: omnis re-
gia gaza & Ommerauvorum regio-
rum thesauri direpti à Raspotis, & re-
gia castra horrendo tumultu & plan-
ctibus impleta. Solus Zadochganus
Aslofgani frater, qui cum fratre dis-
cors ante prælium se ab ipso sejuncte-
rat, in fidem receptus & præfectura
Lahoris fuit donatus. Videre denique
erat rerum faciem mirifice mutatam,
nam Nourziāhanbegem regina quæ
instar divæ hætenus culta fuerat, jam
neglecta solito comitatu destitue-
batur.

Aslofghanus cum filio suo Mirza
abontaleh qui Lahori vice regis præ-
fuerat & filius Mir miræ, qui è prælio
Atteck versus profugerant, à filio Ma-
hobotghani & Nonradino Couligha-
no cum duobus millibus haddyorum

& raspotis è fuga retracti, ad Mahobotghanum qui interim cum Rege captivo *Atteck* venerat, adducuntur & catenis onerantur; atque ita cum captivis omnibus ventum est *Kabulem*; quorum Molena mamet & Eradetghan ita duriter & ignominiose fuerunt habiti, ut Mollena Mamet tandem exspiraret.

Diximus supra Monniezabegem uxorem Cassem gani ægerrime tulisse præfecturam Agrensem marito suo ablatam; itaque quantocius profecta est Lahorem ad sororem Reginam, atque inde Kabulem; sed cum sororis fortunam collapsam reperisset, & Mahobotghanum jam omnia posse, cum quo ipsi vetus necessitudo fuerat, applicuit se ad ipsum, & facili negotio impetravit, ut præfectura marito suo restitueretur; & Agram cum regio diplomate reversa, Madofferghanum qui tantum triduum præfectura functus erat, amovit, marito suo in pristinum locum restituto. Madofferghano autem imperatum ut duos filios Xa-ziahan una cum Godia ziahan ad Regem adduceret: quod haud segniter præstitit: Iuvenes autem hi una cum Sultano Bolachi, Rasporto cuidam in custodiam à Mahobotghano dati, dum hæc aguntur

aguntur Xa ziahan, qui hactenus in Decanensi regno latuerat, jam cum filio Radia Rhiem & novis copiis per provinciam Ranæ *Assemerem* petere nunciatur, quæ res Regios nonnihil perturbavit, præsertim quia plures Radias Raspotarum ad illum defecisse, ipsumque Agram petere incerto rumore ferebatur; sed filio Radia Rhiem, cui maxime fidebat, Assemeræ præter expectationem defuncto, & Raspotis dilabentibus, omnia *Agra* iter reflexit versus *Tattam*, eamque Derrighano potissimum annitente, obsidione cinxit, verum Cherif Melecq qui civitati vice Regis præerat, cum copiis suis egressus, eos obsidionem solvere compulit; ad quam tamen postea reversi sunt; verum Cherifio rursus erumpente Derrighanus cæsus, & Xa ziahan *Eackar* profugere fuit coactus. Eodem tempore captivi Ommerauvvi Lascarghanus, Mirza Manoutzier & Ebrahim Hossèn à rege Decan Melecq Amber ad principem Pervvesium remissi. Et Channa Zaetghan patri suo Mahoborghano è Bengala submisit xxvi lac. rupiarum quæ feliciter Agram perductæ sunt.

Rex qui è Kabule Lahorem redierat instinctu Reginae permisit prætorianis

suis Raspotas Mahobotghani inopi-
 nantes cædere, & plures captos Kabu-
 lensis in servitutem vendere: delibe-
 ratū dein inter regios quo pacto Ma-
 hoborghanum perderent, antequam
 amici illius Ghan Alem & Radia Ro-
 stangh cum majoribus copiis ipsi sub-
 sidio advenirent; placuitque ut Ou-
 riarghanus *Bazionvvara* & *Dessouva*
 præfectus quantocius v millia equi-
 tum cogeret, & in Mahobotghanum
 simul atque *Ateck* præteriissent, impe-
 tum faceret; Ouriparganus itaque &
 Godia Tzera coëgerunt v millia equi-
 tum; Regina quoque profusis thesau-
 ris suis undique amicos suos & pluri-
 mos milites advocavit, ut jam ma-
 gnum exercitum penes se haberet: As-
 sofgano & filiis Xa-ziahan adhuc in
 potestate Mahobotghani permanen-
 tibus.

Fedighanus qui è prælio evaserat,
 postquam aliquandiu in *Rhokestan* si-
 ve desertis *Thombel* apud Radiam
 Ghomanau latuisset, venit ad Radiam
 Bertzingh atque inde com meatum pe-
 tiit à principe Pervvesio quem cum
 gratia impetravit.

Rex postquam fluenta *Ateck* trans-
 iisset, ubi cruentum illud prælium an-
 te commissum fuerat, Mahobotgha-
 num

num rogavit ut Aslofganum in libertatem restitueret, se ad rei memoriam Mesquitam ibidem construendam curaturum; quod tamen tum negatum à Mahobotghano, & tantum impetratum ut Aslofganus paulo laxius & mollius in carcere haberetur: ventum erat ad fluenta *Reed*, quum ex omni parte Reginae copiae comparuerunt, & Sultanus Cheriar qui filiam reginae anno 1029 Agræ duxerat in uxorem, fuit à Rege Lahorem præmissus ad majores delectus faciendos; is in itinere eripuit è manibus Raspotarum Sultanum Bolachin, & duos filios Dhan-xa, & Lahorem adveniens ejecit ex arce Raspotas omnes, eamque munivit. Rege lento itinere procedente & juxta fluenta *Rheed* venationibus tempus terente venit ad reginam Outziarghan cum v mill. equitum, ita ut reginae exercitus jam xx millib. equitum constaret: Mahobotghanus licet ab amicis monitus ut sibi caveret, fiducia suorum periculum contemnebat: Rex autem ipso absente, Mirzam Rostom Kandahary ad se vocavit, indicans jam tempus esse ut se è manibus proditoris eriperent, Regina quoque in consilium adhibita idem sensit; rex itaque postero die venatum exivit,

& Ommerauvi illius undique cum
copiis accurrerant, ut jam xxx milli-
bus equitum sepiretur, Mahobotgha-
no nequaquam auso cum rege egrēdi;
habet autem regem jam ē manibus suis
elapsū cerneret, & à suis custodiri,
tamen in prætōrium ad ipsum venit;
verum cum regis vultum mutatum
cerneret, ē prætōrio cum suis digres-
sus, castra sua movit, & cum copiis
suis dimidiam colam à regiis castris
consedit. Eadem vespera missus à rege
ad Mahobotghanum Balantghanus
cum minacibus mandatis, ut Assōf-
ghanum & reliquos captivos dimitte-
ret, sed Mahobotghanus fiducia virium
adhuc tumens tum minime paruit; ve-
rum postea rem recta reputans via, pe-
tuit à rege, ut sibi liceret ante fluvium
Behed trajicere, eo enim superato As-
sofganum regi remissurum: displicuit
ea condicio reginae quæ fratrem suum
vi ē manibus Mahobotgani eripere ar-
debat, sed rex tutius consilium proba-
vit: Mahobotghanus autem quum vi-
deret varias rerum vices, seque non
modo in vitæ discrimine, sed etiam
ignominiosi supplicii metu constitu-
tum; Assōffgano ad se adducto ponit
ob oculos, fuisse in sua potestate atque
adeo etiamnum esse ipsum vita pri-
vare,

vare, verum ultro se ipsi pepercisse; neque diffidere tanti beneficii ipsum memorem fore, neque committurum ut qui vitam ipsi conseruasset, de sua amplius periclitaretur: & juramento ab ipso præstito, catenas propriis manibus demisit, eumque regia veste indutum, & præstantissimis equis donatum ad Regem dimisit: spondens insuper se simulac fluenta *Aziknavu* trajecisset etiam filium illius, & Mir miram, atq; fratrem & generum Godiæ Abdul Hasen ad eundem modum dimitturum quod & postea servavit. Gratissimus fuit Asloffgani adventus Regi; Regina non item, quæ advenientem irata rogavit, cur tantopere festinasset & non potius expectasset donec ipsa armata manu ipsum è manibus perduellis eriperet. Verum ille mortis metum causatus, reginam utcunque placavit; apud Regem autem beneficium à Mahoborghano acceptum minime dissimulavit, seque illi merito obnoxium esse professus est.

Atque ita Rex & Regina cum aulico comitatu & exercitu venerunt *Lahorem*; Regina impotenti vindictæ cupiditate ardens, nihil intèntatum relinquebat ut Mahobot.ghanum perderet: itaque primo misit Ametgha-

num consobrinum Brahimghani, una cum Tseffarghano, Nouradien Coulia atque Amira, cum x millibus equitum, qui gazam xxvi lac. rupiarum quam Zaetghanna Mahobotghani filius è Bengala submittebat, in itinere interciperent & ad se adducerent: conducebatur illa à quingentis Raspotis, qui ex Agra digressi, jam venerant *Cheran-Chabaed*, locum muro cinctum, ibidemque se contra regios muniverant; aliquandiu fortiter hic à Raspotis pugnatum, ira ut multi regionum caderent, sed multitudine regionum magno impetu irruente, tandem oppidum captum fuit, multi Raspoti cæsi, cæteri dimissi, omnisque gaza venit in regionum potestatem, & Lahorem fuit perducta.

Neque hoc contenta regina, Gannam-Gannam licet detrectantem & ob senium militiæ onus deprecantem, ingentibus donis & majoribus promissis permovit, ut exercitui quem ad Mahobotghanum perdendum destinaverat se ducem imponi pateretur. Mahobotghanum porro jam satis afflictum adhuc magis perculit filii sui junioris Mirzæ Beyrevver defectio. Hic quum à Parente cum tribus millibus equitum *Nornon* esset missus ut Radix Tiet.

Tsetterfingh bellum inferret, parentis partes deferens, ad arcem *Banger* se contulit. Erat ipsi propositum & thesauros parentis qui in arce *Ranthampore* custodiebantur rapere; sed à *Motsaheybghano* præfecto arcis qui in fide persistebat exclusus frustra fuit. Filii scelus secuta est & militum ipsius perfidia, qui Domini sui thesauris direptis in diversa abierunt.

Regem dein qui *Lahori* subsistebat, nuncius de obitu filii *Pervvesii* qui *Barampore* decesserat, valde consternavit, nam filium hunc semper dicto audientem habuerat, ideoque unice dilexerat & in spem regni educaverat, nunc autem se in arctum conclusum cernebat, nam *Xa-Ziah* ipsi perduellis regnum multis calamitatibus afflixerat, Sultanus autem *Cheriar* regno inidoneus ob imprudentiam habebatur. *Mahobotghanum* quoque mors principis valde afflixit, ob mutuam amicitiam quæ inter eos viguerat; itaque rebus suis diffidens & à suis desertus petiit *Zialor* & in arce *Zirmol* apud *Radium* *Zirmol* divertit: filius autem illius *Mirza Beyrevver*, quum *Rantamboren* arcem peteret, à *Ray Rottang* qui *Bondj* hærebat, fuit captus & custodia septus.

Xa Ziahan qui hætenus circa Tataram hæserat cum mille equitibus & xl elephantis, per *Tesel* profectus venit *Chobageren*, atque inde per *Eclifferen* ad *Nasser-Thormet* in regno Decan; ubi à filio Melec-Amberis (qui interim decesserat) hospitio exceptus & novis copiis instructus.

Ganna Ganna quum jam copias suas coëgisset, ut Mahobotghanum persequeretur, hoc anno obiit in oppido Delly atque ibidem est sepultus. Iacontghanus Decanenſium Omme-rauvvorum facile princeps, à filio Melec-Amberis, cum quo semper discors egerat, defecit, & Baramporen perfugit ad Ghan-Zihaian: qui Rege Decanenſi provincias regni infeſtante, relictis in oppido Barampore vidua & filio Pervveſii ſub cuſtodia Laſcargani, cum xl millibus equitum & xl elephantis movit verſus Decan, & venit *Ballagatten*; atque hic interceptis literis Godiæ Hiſary ad Abdulganum, deprehendit Abdulganum in eo eſſe ut ad Decanenſes deſertis regiis perſuaderet, quare ipſum ad ſe vocatum catenis illigavit, & bonis illius ſiſco addictis ſub cuſtodia miſit Baramporen: inde Decanenſibus ultero recedentibus, in intima regni penetravit, pluraque oppida

oppida hæcenus à bello intacta everit; verum Decanenses relictis animis exercitum illius undiquaque veluti indagine cinxerunt, ita ut plurimis suorum partim fame, partim hostili gladio enectis, iniquissimis conditionibus cum Decanensium Rege pacisci cogeretur, & plurima loca Regis sui in hostis manus traderet, ut incolumi Baramporen liceret reverti.

Rex eodem anno blandis literis ad se Bengala evocavit Gannam Zuedghanum, eique substituit Mockgribghanum, Ducatu v millium equitum attributo, qui vix quinque mensibus ea præfectura gavisus est, everfa cymba fluvio haustus, eique successit Pheyda-Chan v millium equitum dux. Eodem tempore venit Lahorem ad Regem, Ziedborcha Legatus regis Manauvver, habens in comitatu suo Cadiam Abdul-Rahiem fratrem Cadiæ Callaun, tantæ inter Manaureses dignationis, ob opinionem sanctitatis, ut indigenæ Manauvver, Bocharæ, Samarcandæ, atque Balck tantum non divinis honoribus eos venerentur, & illi regem ipsum opulentia longe præcellant: missi ipsis obviam Godia Abdul-hassen, cæterique Ommerauvvi regii præter Aslofganum, qui summa magnificencia

centia illos ad Regem adduxerunt; certatum dein muneribus, nam Regina Abdul-Rahiem advenienti misit patinam auream, cum scypho item aureo & pretiosissimis gemmis distincto, qui Lac rupiarum fuit æstimatus; ille vicissim Regi Reginaeque donavit quingentos pulcherrimos drommedarios, mille generosos equos, aulæa, porcelanas, aliaque ingentis pretii: Tziedborcha itidem adduxit à Rege suo duo millia equorum, & mille drommedarios, aliaque munera: ita ut nullus Legatus munera tanti pretii ante ipsum ad Regem attulisse memoretur.

Regina Mahobat ghano semper infesta, misit Amiram, Nouraldin Couly, atque Ametbeeck Chan, aliosque Ommerauvvos cum xv millibus equitum ad ipsum persequendum; sed Assloganus sive accepti ab ipso beneficii memor, sive exitium tanti Ducis regno exitiosum fore ratus, Amiræ persuasit ut lentis itineribus procederet; quo factum est ut Mahobot-ghano tempus concederetur evadendi, qui primo *Gessmeren*, dein ad Radiam Ranam perfugit. Filius autem illius, Ganna Zaed-ghanus benevole à rege fuit exceptus qui illum secum abduxit *Cassimeren*.

Porro

Porro quum Regi innotuisset Mahobot-ghanum latere apud Ranam, scripsit ad Ranam, imperans ut perduellem suum è provincia sua pelleret: Rana primo mandatum Regis parvi facere, sed quum crebris literis & minis urgeretur, ad Xa-Ziahan, qui in arce *Guineer* inter Decan & *Oudegerad* ad limites regni *Nisam Cha*, occasionem rem bene gerendi operiebatur, dat literas suggerens quantum momentum rebus ipsius afflictis adferre posset Mahobotghanus; quare immemor eorum quæ aduersus ipsum Regis jussu feliciter gessisset, virum tot injuriis à Regina affectum ad se accerferet, neque de fide illius quicquam dubitaret, pro qua ipse spondere paratus esset. Hæsit aliquandiu princeps, donec Mahobotghanus quoque ad ipsum daret literas operamque suam deferret, atque ita fidem ante jurejurando pollicitus cum quingentis *Raspotis* ad Principem venit, uno *V Vafirghano* cum mille militibus stipatum, nam *Deiriaghanus* aliq; *Ommerauvvi* ab ipso defecerant.

Inter hæc Rex *Cassimeræ* ægrotare cæpit, & quum *Lahorem* lentis itineribus peteret, morbo invalescente, obiit *Bimberi* anno secundum nostrum
com.

computū clōcxxxvii. Regina vidua,
quæ generum suum Cheriaer jam ante
Lāhorem prēmiserat ut Rege defuncto
regni auspicia caperet, plurimum labo-
rabat ut exercitū regium in partes suas
pertraheret; sed obstitit Affoſganus, qui
Godia Abdul-haſſen, Eratgano & aliis
sibi reconciliatis, sororē custodia sepsit;
& ne turbæ propter interregnum ori-
rentur, in speciem quidē Sultanus Bo-
lachi, invitus & renitens, diademate ab
iis redimitus; literas tamen celerrime
ad Principē Xa-Ziahan dederunt, qui-
bus & facti sui rationem explicabant,
& ut quam ocissime in regnū veniret,
illudque capeſſeret postulabant, se in-
terim daturos operam ut Cheriar, qui
sine Regina nihil posset, in ordinem
redigeretur: sex diebus hæ litteræ, licet
sexcenta Indica milliaria interessent,
ad principem perlatae: qui à Mahobor-
gano confirmatus, statim iter est in-
gressus cum vii mill. equitum, & præ-
ter *Suratten* per *Cambayam* venit
Amadabat, cui Saffinganus præerat,
principi iniquior; sed quum è morbo
decumberet, Naarhaganus & reliqui
Ommerauvi statim ad Principem de-
fecerunt; Affoſſghanus interim cum
rege Balochi pergebat Lahorem, Zorier
autem qui regnum invaserat, Reginae
auxilio

auxilio destitutus, tam regis quam magnatum thesauros, qui xc lack Rupi-
 arum excessisse dicuntur, paucis die-
 bus effudit in milites, ut ipsos prom-
 tiores & sibi addictiores faceret; in
 quo tamen frustra fuit; nam Assof-
 gano cum copiis adventante, præcipui
 illius duces Xyrgodia & Amir Beeck
 quos cum xx mill. equitum sex cos. ab
 urbe præmiserat, turpiter ipsum de-
 seruerunt; ipse autem fuga repetiit ar-
 cem Lahoris, eamque valide munivit;
 verum Assofgano cum majoribus co-
 piis adventante, arx capta & Che-
 riar in regionum veniens potestatem
 veneno fuit excæcatus.

Sultanus Xa-Ziahan qui & Xa-
 d'Gehan voluit appellari, interea iter
 suum urgebat, & Radiis omnibus,
 præfectis provinciarum & ducibus se
 ipsi ultro adjungentibus copias ita au-
 xerat, ut xxx millia militum in castris
 suis haberet. In regno autem Nagor se
 ipsi conjunxerunt potentissimus Ra-
 dia Kessingh; & prope Assemeran Chan
 Afem, & haud procul Agra Radiæ
 Gessingh, Mansingh & Zietterzingh,
 & plures magnates. Verum quum
 desperaret se quietè regno frui posse,
 quandiu, Cheriar, Bolachi, & patrui
 sui filii superessent; misit Radiam Ba-
 T hador

hador Lahorem, cum crudeli mandato, ut dictos principes clam è medio tolleret: Bohador dicto audiens octo diebus per dispositos equos venit Lahorem, ubi dictos principes ab Aloffghano traditos noctu crudeliter strangulavit, & juxta Regem defunctum in horto sepelivit, arque ad dominum suum fuit reversus. Qui Agram interim venerat, ubi in proprio palatio quod loco amœnissimo ad ripas Gemenæ flu. condiderat, tantisper subsedit, donec auspicato die in arcem ingrederetur & thronum Regium occuparet, ubi à magnatibus Sultan Xa-Bedyn Mahamet fuit acclamatus, & magna pompa coronatus. Hic quinquagesimo post coronationem die ad ipsum venit Aloffganus, cum Regina vidua ejusque filiabus & reliquo Gynæcio, cum Sadock Chano Eradet Chano, Mir Gomle; eique thesauros Regios tradidit. Rex vicissim summam sub se in universo regno potestatem attribuit Aloffgano, cumque summis honoribus cumulavit.

Quum Rex se jam difficultates omnes superasse, & innocentum principum cæde thronum suum stabilivisse opinaretur; nova discrimina è variis regni partibus eruperunt, quæ quie-
tem

tem illius perturbarunt; Nam Usbe-
quii cum maximis copiis irruperunt in
provinciam Kabulem; Xeuf Almuck
Regnum Tattæ nitebatur sibi retine-
re. Radia loogh hostilia ausus, Hin-
doftanam omnem & iter quod Ba-
ramporen ducit latrociniis infestabat:
denique duo ficti Bolachi haud parum
negotii ipsi faceſſebant: ita ut novus
Rex undique copias suas contrahere,
exercitus suos augere, & in varias par-
tes dimittere cogeretur. Hæc gesta
fuere usque ad finem anni c1o 1o c-
XXVIII.

T 2

CON-

Bayerische
Stadtbibliothek
MÜNCHEN

C O N C L U S I O

*præcedentis commentarii, & ju-
dicium de Regis potentia.*

EX his quæ in præcedenti-
bus capitulis à nobis dicta
sunt, ex eorum relationi-
bus qui nuper admodum
res Indiæ penitus & cer-
tius lustrarunt, satis superque consta-
bit, illos qui superioribus annis de hoc
imperio scripserunt, multa incerta,
multa quoq; falsa prodidisse, ab iis de-
cepti qui falsa pro veris, & incerta pro
certis ipsis suggererant. E nostris au-
tem patebit, Regnum Mogolis longe
amplissimum quidem esse, utpote quod
tot tantasque provincias complecta-
tur; Principis item summam esse opu-
lentiam, infinitamque potentiam si
multitudinem & robur militum &
militares apparatus spectes: verum si
rationem ineas provinciarum singu-
larum; facile deprehendetur vastum
hoc corpus multis incommodis intus
& extra laborare; neque etiamnum
satis stabilitum esse ad perennitatem.
Nam ut hic taceam, quod ex præce-
denti historiæ fragmento liquido pa-
tet, regnum hoc ut plurimum dome-
sticis

sticis diffidiis & calamitatibus laborasse, dum filii parentum mortem præstolari non sustinent, sed inter se & cum parente discordes facile inveniunt in magnatibus proclivem ad res novas tentandum occasionem. Ne ipsum quidem regnum ita confirmatum est, ut non per se vacillet; id accidit partim è tyrannico regimine, quo fit ut subditi semper novitatum sint avidi, & ad quasvis occasiones etiam leves facillimè cōmoveantur; partim à religionis & superstitionum diversitate, quarum indigenæ pro se quique retinētissimi sunt; partim denique à multitudi- ne minorum principum, qui pro natura locorum se adversus Regē, & asperitate montium, & suorum multitudi- ne atque robore tueri possunt, præsertim si aut principis imbecillitate, aut diffidia aut denique civilibus in regno discordiis adjuvètur. Nam ex chorographica hujus regni descriptione manifestissime patet, multas sub ipso comprehendendi provincias ob asperitatem montium difficiles aditu, & densitate sylvarum ita impeditas ut magnis exercitiis ad illas aditus minime pateat, in quibus agunt Radixæ (ut vocant) jam à multis seculis gentilibus suis ob superstitionum pertinacem conservatio-

nem chari, quidam & ita potentes & opulenti ut brevi tempore magnum equitum peditumque numerum cogere & alere possint atque in planiciem effundere; & si major vis à Mogole ingruat, quam cui sustinendæ sint, rursus se in montana sua recipere, & opportunius tempus rei bene gerendæ præstolari. Omnes autem hi minores principes, majestatem quidem Mogolis comiter venerantur; nonnulli quoque se subditos agnoscunt, & tributa pendunt, verum tanta inconstantia, ut sibi de obsequio illorum nihil aut parum possit promittere, nisi quum domi omnia quieta habet, & quum de finitimis omnibus triumphavit: si vero aut domestica seditio aut civile bellum ingruat, aut clades aliqua insignis à finitimis accepta fuerit, tum vero nullo negotio principes hi minores qui fere gentiles sunt, cornua Regi Mogolum obvertunt, & non tantum jugum illius excutiunt, sed & vicinas sibi provincias depopulantur; atque non nisi summa cum difficultate rursus in ordinem coguntur. Non pauci quoque inter illos sunt qui asperitate locorum hætenus se ab imperio Mogolis non tantum immunes conservaverunt sed etiam perpetuo cum ipso discordes, imo

imo ipsius hostes, provincias ipsi subditas infestant, iter per vicinas provincias agentes spoliant, occiduntque; aut quum humanissime agunt, gravia tributa ab invitis extorquent; quibus incommodis Mogolum princeps mæderi neutiquam hætenus potuit; nam si cum valido exercitu in ipsos moveat, latronum in modum intra latibula sua se recipiunt; si vero itinerantium castris præsidiariis muniat, in eos non raro inopinato tanta vi erumpunt, ut utrosque nullo negotio cædant. Quæ quum ita se habeant, regnum hoc Mogolis licet mole sua vastum, non tamen ita validum censeretur potest, qualia sunt illorum principum regna quæ probe inter se unita, intus omnia bene composita habent, & nihil præterquam ab externis coguntur metueret. Non tamen propterea diffitendum est, regnum hoc longe potentissimum & amplissimum esse; quum tot tantasque provincias, & populo frequentissimas, & omni frugum genere abundantissimas, denique tam variis mercium generibus quæ ab exteris expectantur, refertissimas contineat. Et licet ipsi Mogoles, ab omnibus pene, bello minus apti, à non paucis quoque imbelles & effœminati prædicentur,

utpote è fortissimis quidem gentibus
& è Tataris orti, qui Asiam quondam
perdomuerunt, sed Asiaticis deliciis
enervati (quod non paucis aliis genti-
bus superioribus seculis accidit) tamen
quum princeps tantos thesauros possi-
deat, quales in superioribus descripsi-
mus, nunquam illi milites externi de-
esse possunt, quibus res suas stabiliat,
& potentiam suam tueatur atque au-
geat. Multum autem ipsi metuendum
est à Persis, præsertim ubi bellicosum
& prudẽtem principem nacti fuerint,
qualis nuper fuit Sha-Abas, qui ipsi
Kandaharan nullo pene negotio eri-
puit; non parum quoque à Tataris
Usbequiis, licet asperrimis montibus
ab illis separetur. Ab oriente & meri-
die minus ipsi metuendum est; nam
ad orientem quidem finitimi potentia
nequaquam cum ipso comparandi
sunt, & in varia regna divisi, vix sin-
guli quicquam contra ipsum audent
moliri: ad meridiem Decanenses vici-
nos habet, à quib⁹ ut aut nihil aut pa-
rũ sibi metuat, ita hætenus, licet avide
illud concupiverit & jam sæpius ten-
taverit, illos imperio suo adungere
minime potuit. De Lusitanis non est
quod dicam, qui licet maritimis co-
piis illi præstent, & indigna illum
pati

pati nonnumquam cogant, quia ipse
classibus destituitur & subditos rerum
maritimarum minus peritos habet,
tamen de dominiis illius quicquam
decerpere non possunt, licet Dium jam
à multis annis ad oram regni illius pos-
sederint. Postquam autem jam por-
tus suos Anglis & Belgis aperire cœ-
pit, & ad commercia in regno suo
exercenda eosdem admisit, longe se-
curiorem se à Lusitanis præstare po-
test; neque enim ipsis hodie tam facile
est, lyburnicis suis præcipuos illius
portus obsidere, & ipso aut invito
aut connivente à subditis illius qui
exterarum regiones navibus invisunt ve-
ctigalia extorquere: quum jam ali-
quoties tam ab Anglis quam à no-
stris male accepti fuerint Lusitani, &
quum ante cæteros portubus hujus
principis arcerent, ipsi prohibiti &
cum insigni clade repulsi. Posset au-
tem Lusitanos penitus à portubus suis
& ab omni commercio secludere,
nisi & magnatum, & ipsius principis
avaritia obstaret, qui munusculis non
magni interdum pretii se deliniri pa-
tiuntur, ut Lusitanis commercii co-
piam faciant; & aliis non raro fidem
fallant; cui perfidiæ vectigalium im-
minutionem prætexunt, quæ longe

opulentiora fuerint, quum Lusitani soli hic commercia exercerent, quam sint hodie, postquam alii Europei hic appellere & merces suas invehere & Indicas evehere cæperunt.

Quæsitum autem ab aliis invenio, quæ causæ sint cur hic princeps tam opulentus, tot equitum peditumque potens, & ab omnibus ad bellum inferendum paratissimus, vicina hætenus regna imperio suo adiungere non potuerit? adferunt autem causas fere communes; conatus humanos sensim languescere; imperia quum ad magnitudinem aliquam insignem pervenerint, ipsa mole sua laborare & denique ruere; & quæ præterea in hanc sententiam dici possunt: quæ uti vera esse non abnuerim, ita in hoc regno potissima esse non crediderim: nam nondum integrum seculum elapsum est, quo Mogoles hi Indiæ potentes facti sunt; neque ea regni moles est ut cum antiquis monarchiis comparari possit; Vnde magis verisimile puto superioris principis Selimi ignaviam, & domesticas discordias in causa fuisse; quod quum parens illius Achabar fines regni ad omnes pene mundi plagas partim vi, partim nominis sui terrore produxerit; hic vix
unam

unam aut alteram provinciam acquisiverit, nonnullas etiam amiserit; Qui vero hodie regnat qualis futurus sit nondum liquet, nisi quod proclive sit judicare, regnum tot sceleribus parum, & innocentum cæde stabilitum, ipsi infaustum atque instabile fore.

INDEX

I N D E X

Præcipuarum rerum quæ in
hoc commentario tractantur.

A.

<i>Bdulganus.</i>	180
<i>Achabar regnum adit.</i>	183.
<i>Guzeraten occupat.</i>	168.
<i>Pathanam capit.</i>	191. &
<i>Rhan Tambor.</i>	192. Rotas arcem do-
<i>lo.</i>	192, 193. Kabulem in provinciam
<i>redigit.</i>	194. Masofferum superat.
<i>195.</i>	Bandou regulum suscipit.
<i>196.</i>	Elha-
<i>bassen condit, ibid.</i>	Bengalenses sub-
<i>jugat.</i>	197. Kandaharem proditione
<i>accipit.</i>	198. Cassimeren capit.
<i>199.</i>	200. Sindæ regnum occupat.
<i>200.</i>	Decanensibus bellum infert.
<i>201.</i>	filium amittit.
<i>203.</i>	Barar & Chan-
<i>disb prov. occupat.</i>	204. Hasser ar-
<i>cem deditione capit.</i>	205. alterum
<i>205.</i>	filium amittit.
<i>210.</i>	sibi ipsi exitium
<i>parat.</i>	213
<i>Adamantum fodina.</i>	87
<i>Adelhan qui & Idalcan.</i>	159
<i>Adelganus Tyrannus Decan.</i>	178
<i>Aeck folia.</i>	225
<i>Agra provinc. 10. Oppidum.</i>	41
<i>Agrensis arx restaurata.</i>	190
<i>Aguvanes populi.</i>	81
<i>Ainga-</i>	

I N D E X.

<i>Aingaran regnum.</i>	65
<i>Amadavar oppid.</i>	9, 19
<i>Amadanager arx.</i>	207
<i>Annevuar.</i>	206
<i>Annil glastum. 99. quomodo fiat.</i>	102
<i>Arequii potus.</i>	97
<i>Asmere arx.</i>	75, 77
<i>Assa foetida.</i>	103
<i>Attack provinc. 6. Oppidum.</i>	276
<i>Aziknavu fluenta.</i>	281

B.

B <i>Abur Mogol ingreditur Indiam.</i>	166
<i>Backery.</i>	264
<i>Badur oppid. 31. Rex Cambaia.</i>	158
<i>Badurpore oppid.</i>	32
<i>Bahar provinc.</i>	172
<i>Bakar. 3. provinc.</i>	11
<i>Ballagatte.</i>	230, 157, 160
<i>Balsara oppid.</i>	18
<i>Balzol.</i>	251
<i>Baman qui sint.</i>	118
<i>Banaras oppid.</i>	83, 90
<i>Banasoed.</i>	218
<i>Bando provinc.</i>	8
<i>Bando Radzia Achabari se submittit.</i>	196
<i>Bange.</i>	218, 238, 260
<i>Banger arx.</i>	283
<i>Bankish provinc.</i>	7
<i>Barochia vel Brochia oppid.</i>	24, 255
<i>Bassau.</i>	

I N D E X.

<i>Bassauvere.</i>	252, 273
<i>Batman pondus.</i>	142
<i>Beack fluv.</i>	196
<i>Beder urbs Decan.</i>	160
<i>Behat vel Bahat fluv.</i>	3, 7, 65, 274, 280
<i>Bengala provinc.</i>	13, 83
<i>Berar provinc.</i>	10, 204
<i>Bikaner oppid.</i>	11
<i>Billeuvani qui.</i>	122
<i>Bilmal.</i>	77
<i>Bimber montes,</i>	200
<i>Bimbery.</i>	288
<i>Bishur oppid.</i>	7
<i>Bochara.</i>	198
<i>Bolachi Cusroes filius. 244. Rex procla-</i>	
<i>matur. 288. occiditur.</i>	290
<i>Bonarce oppid.</i>	74, 263
<i>Borax.</i>	106
<i>Bossou Rahia.</i>	67
<i>Bouben Talouu.</i>	254
<i>Braganadec oppid.</i>	70
<i>Brampore oppid.</i>	10, 32
<i>Brochia vel Barochia</i>	257
<i>Brodera oppid.</i>	26, 253
<i>Buckor provinc.</i>	5
<i>Byana.</i>	47, 49

C.

C <i>Alcia regnum.</i>	66
<i>Callamacka oppid.</i>	11
	Calpi

I N D E X

<i>Calpi provinc. 234. fluvius.</i>	264
<i>Calsery oppid.</i>	68
<i>Cambaia oppid.</i>	9, 18
<i>Cambere fluv.</i>	40
<i>Camoio provinc.</i>	68
<i>Candish provinc.</i>	9, 29
<i>Cannouve oppid.</i>	73, 48
<i>Carode oppid.</i>	29
<i>Carora quid.</i>	142
<i>Cascar regnum.</i>	63
<i>Cassimere prov. 6. domita.</i>	199
<i>Catteld glastum.</i>	101
<i>Cepra fluv.</i>	8
<i>Chaberis fluv. Ganges.</i>	83
<i>Chanab fluv.</i>	3
<i>Chandish.</i>	204
<i>Changera montes.</i>	179
<i>Chantrouv fluv.</i>	61
<i>Chapor.</i>	203
<i>Chatigan oppid.</i>	90
<i>Cheran. chabad.</i>	282
<i>Chitor provinc.</i>	8
<i>Chinguis-Kan prosapia.</i>	162
<i>Christena fluv.</i>	87
<i>Chupra oppid.</i>	32
<i>Cickel glasti species.</i>	21
<i>Cittor castellum. 185. à Mogole ca- ptum.</i>	186
<i>Cole glastum.</i>	70
<i>Colles populi.</i>	21, 157
	Col-

I N D E X.

Collebaga.	220
Condapoly.	86
Condavera.	87
Cosa quid.	14
Cotalmaluco rex.	160.162
- Corbel.	174,200
Cunca.	160
Cyerce vide Ziariae.	101
Cusroes vel Gusrou major natu Selimi fil. fugit. 216. victus à patre. 219. ca- ptus. 220. altero oculo privatus. 223. fratris Gorom custodia traditus. 240. ab eo occiditur.	243

D.

D Aeck oppid.	13,234
Dankaler oppid.	12
Daquem Rex.	160
Darbar vel Derbar.	58,131
Dayta oppid.	30
Decamperga princeps.	68
Dekaka vide Daeck.	
Delly provinc. 8, 52. oppidum.	53
Devoncan.	58
Diu arx.	28
Diul oppid.	80
Do- Ab provinc.	11,179,181,182
Donna legumen.	24
Doulpore oppid.	41
Doultabad arx.	232,260
Dovu-lager montes.	68

E. Eder

I N D E X.

E.

- E** Der arx. 229
Elabasse condita 196. vide Hala-
basse.
Eshime gemma. 148
Ethaman Doulet 221. filiam illius ducit
Selimus rex. 226. obit. 242

F.

- F** Ausdarius qui. 224
Fettipore oppidum. 45, 185. sarayum.
 55
Fraßi qui. 122

G.

- G** Andeve oppid. 27
Gangis unda. 97
Gandetzin 207
Gassanie urbs Vsbecq. 261
Gauler. 220
Gessemere. 286
Godah urbs. 76
Golconda regnum. 84, 261. incolarum
mores. 119
Gorom fil. Selimi ad bellum De-
can mittitur. 240. Xa-Ziaban di-
citur. 241. fratrem Gusroen oc-
cidit. 243. Thesauros Patris cona-
 V tur

I N D E X.

tur intercipere. 247. & arcem Agrensem. 248. cum patre confligit & vincitur. 251. fugit ad Decanensem. 260. Pathanam venit. 261. à fratre Peruvessio profligatur. 266. latet apud Decanensem. 269. petit Asmeren. 277. petit Tattam. ibid. fugit Bakar. ibid. fugit ad Decanensem. 284. redit Agram. 289. occidit cognatos. 290. coronatur & appellatur Sultan Sha Bedyn Mahamet. 290	
Gomanau Radia.	278
Gor provinc.	12
Gouro oppid.	83
Guate mons.	160
Gur chitto atx.	21
Guzelcan quid.	129
Guzerate provinc. 9, 15, 16, 17, 18. & c. incolarum mores & secta. 117. à Mogole subjugata.	190
Guzerath oppid.	61, 64
Guvaliar provinc.	10, 39
Guvalere oppid.	39

H.

H Aiacan provinc.	5
Halabasse. 71. vide Elabasse.	
Hamayon profligatur. 174. fugit in Persiam. 176. repetit Indiam. 178. obit. 180	

Hard-

I N D E X.

<i>Harduvaier oppid.</i>	12
<i>Harrayle arx.</i>	72
<i>Hassere arx.</i>	33, 205, 270
<i>Hendouvines populi.</i>	119
<i>Hoggei qui.</i>	114
<i>Hussœ castrum.</i>	72

I.

I <i>Anagar oppid.</i>	6
I <i>Ianbuysar oppid.</i>	26
<i>Iarneo quid.</i>	128
<i>Ieloure arx.</i>	27
<i>Iemini vide Semenæ.</i>	
<i>Ienba prov.</i>	8
<i>Iengapur prov.</i>	7
<i>Ieselmere prov.</i>	6
<i>Iesual prov.</i>	13
<i>Imadmaluco.</i>	160
<i>India veterum. 1. Indiæ hodiernæ fines</i> <i>2. cæli solique ratio. 92. incolarum</i> <i>ingenia, mores, ritus, superstitiones.</i> 107, 121	
<i>Indus flu. 3. ejus ostium.</i>	79
<i>Inguassa fœtida.</i>	103
<i>Iokanat oppid.</i>	13
<i>Iounpore oppid.</i>	74
<i>Issempore.</i>	254

I N D E X.

K.

K Abul provinc. 5, 62. oppidum.	5
Kakares provinc.	12
Kalanor.	181
Kanda flu.	12
Kandahaar provinc. 4. recipitur à Persa. 245. oppidum.	82
Kanduana provinc.	12
Kangra arx.	239
Kankry.	252, 254
Kaoack potus.	98
Kapperbennizium.	258
Karamemecpore.	187
Kaul flu.	7
Kebuli mirobalani.	63
Kerakathenc oppid.	12
Kerky Decan. Regia.	232
Khery.	262
Khor provinc.	234
Khoestan montana.	181
Kitfery cibus.	121
Kobha potus.	98

L.

L Acca flu.	80
Lacka vel Lecka quid.	141
Lachnoun.	182, 187
Laccannouve Empor.	73
Lael-	

I N D E X.

<i>Laelfoed.</i>	252
<i>Labor oppid.</i>	6, 56
<i>Latir flu.</i>	220
<i>Lecka quid.</i>	141
<i>Leskar castra Regis.</i>	155
<i>Lingul oppid.</i>	32

M.

M <i>Adafeldabar.</i>	29
<i>Mahanti qui.</i>	122
<i>Mahobet ganus in aulam vocatur.</i>	271.
<i>Regem capit.</i>	275. <i>deseritur à filio</i>
<i>& suis.</i>	283. <i>latet apud Ranam.</i>
<i>ad Gorom proficiscitur in Decan.</i>	287
<i>Malua provinc.</i>	8, 37
<i>Manauver regnum.</i>	285
<i>Mandoa civitas.</i>	35, 258
<i>Marua montes.</i>	21, 75
<i>Massa quid.</i>	141
<i>Massalgea qui.</i>	58
<i>Massoferi rebellio.</i>	194. <i>interitus.</i>
<i>Matta idolum.</i>	11
<i>Maune quid.</i>	142
<i>Maurehaner prov.</i>	198
<i>Mearta oppid.</i>	77
<i>Medenpore.</i>	267
<i>Melec Amber Decan R.</i>	230. <i>fugit.</i>
<i>Mogoles è regno ejicit.</i>	268
<i>Menepore.</i>	71

I N D E X.

<i>Mevat prov.</i>	13,184
<i>Mevat montana.</i>	251
<i>Modafar.</i>	169
<i>Moeckbani.</i>	39
<i>Mogolis imperii limites.</i>	4
<i>Mogoles Delly occupant. 158. effæmina- ti.</i>	155
<i>Momodabad.</i>	255
<i>Mugg Rahia.</i>	69
<i>Multhan prov. 5,91. oppid.</i>	3,80
<i>Municpote.</i>	264
<i>Musilipatan.</i>	70,84

N.

N <i>Acanpore oppid.</i>	30
<i>Nackhoder flu.</i>	218
<i>Nagrakuth prov.</i>	11
<i>Nardabah flu.</i>	9
<i>Narnol oppid.</i>	13
<i>Naruar prov. 10. fluvius.</i>	34
<i>Nasser Tormet in Decan.</i>	284
<i>Nassier Throm.</i>	260
<i>Nau.</i>	172
<i>Neparkuth oppid.</i>	67
<i>Nerebeda flu.</i>	205,258
<i>Nilab flu.</i>	5,6
<i>Niriand oppid.</i>	27,255
<i>Nizamaluco R.</i>	159
<i>Nonderbar oppid.</i>	31
<i>Norvuar oppid.</i>	38
	<i>Nour.</i>

I N D E X.

<i>Nourian R. uxor.</i>	226
<i>Nuti glastum.</i>	101
<i>Numi mata India.</i>	141

O.

O Dia.	234, 267
Okay-Kahon.	163
Opium.	104
Oracca potus.	98
Orixa.	84, 90, 261
Osman-chan.	234, 235
Osseen provinc.	209
Oudee oppid.	73
Oudepore.	227, 231
Ougolee portus.	69
Oves Indica.	94

P.

P Ang-abfluv. 3. provincia.	6, 54
Panneput.	54, 181
Paranda.	161
Paruan oppid.	64, 65
Patan provinc.	13
Patanauvv oppid.	84, 90
Patang oppid.	184
Patna provinc.	13
Perselus fluv.	12
Peruvesius Selimi filius patri occur-	
rit. 251. fratrem Gorom fugat. 260.	
denuo profligat. 266. obit.	283

I N D E X.

<i>Peysa nummi.</i>	14
<i>Pherriebade.</i>	250
<i>Phettabad.</i>	255
<i>Pipilee portus.</i>	69
<i>Pitan provinc.</i>	12
<i>Pormandel.</i>	231
<i>Potana oppid.</i>	72
<i>Punkavvas qui.</i>	133
<i>Purhola oppid.</i>	12
<i>Purrop. provinc.</i>	13, 69, 70.

R.

R <i>Adiapore vide Brodera.</i>	
<i>Radia Com.</i>	238
<i>Radia Mahal.</i>	222, 262
<i>Radia Rattas arx.</i>	172
<i>Ragmehel oppid.</i>	13
<i>Raiapore oppid.</i>	13
<i>Rana princeps.</i>	231, 185
<i>Rantas castell.</i>	220, 263
<i>Rantipore oppid.</i>	8, 40
<i>Ranichandes.</i>	73
<i>Rasspotæ populi.</i>	119, 155
<i>Ratambore arx.</i>	271
<i>Ravee fluv.</i>	3
<i>Recander-ghanus.</i>	179
<i>Reed fluv.</i>	279
<i>Rehen.</i>	206
<i>Rehenkera.</i>	260
<i>Rhan Tambor castell.</i>	192
	<i>Roch</i>

I N D E X.

<i>Roch provinc.</i>	14
<i>Rotas arx. 40. in Barar.</i>	192
<i>Roup Matty.</i>	193
<i>Rupia nummi.</i>	141

S.

S <i>Al armoniacus.</i>	54
<i>Sal petrosus quomodo fiat.</i>	106
<i>Salgema.</i>	103
<i>Sanbal provinc.</i>	11
<i>Sambel.</i>	182
<i>Sarampore oppid.</i>	37, 193
<i>Sarques oppid-</i>	22
<i>Saray diversoria.</i>	110
<i>Scab quid notet.</i>	109
<i>Secander rex Delly.</i>	166
<i>Scanderbade oppid.</i>	51
<i>Sceiches qui.</i>	188
<i>Secandra oppid.</i>	45, 215
<i>Selimus patri rebellis. 206. simulat pœ-</i> <i>nitentiam. 208. redit ad patrem. 212.</i> <i>regnat. 214. filium Cusroen profli-</i> <i>gat. 219. petit Kabulem. 221. ducit</i> <i>Nourziam. 226. gerit bellum cum</i> <i>Decanenſibus. 230. Ranam suppli-</i> <i>cem admittit. 231. Khor & Calpi</i> <i>subjugat. 235. Caſſimeren adit. 238.</i> <i>240, 261. capitur à Mahobotgano. 275.</i> <i>liberatur. 280. moritur.</i>	288
<i>Selvidares qui.</i>	122

I N D E X.

<i>Semena fluv. al. Iemini.</i>	8
<i>Serenager oppid.</i>	68
<i>Shapur oppid.</i>	10
<i>Siavend castell.</i>	228
<i>Siba provinc.</i>	12
<i>Sietmegus fluv.</i>	60
<i>Sind-kerry oppid.</i>	32
<i>Sind fluv.</i>	3
<i>Siranaker oppid.</i>	7, 64
<i>Sirynam oppid.</i>	54
<i>Sissimere.</i>	227
<i>Solapor.</i>	161
<i>Soor.</i>	220
<i>Soret provinc.</i>	6
<i>Sultanpore.</i>	218
<i>Sura potus.</i>	98
<i>Suratte oppid.</i>	16
<i>Syrange oppid.</i>	38

T.

T <i>Acke quid.</i>	141
T <i>Taddy potus.</i>	96
<i>Tanda emporium.</i>	83, 90
<i>Tapte fluv.</i>	9, 10, 16
<i>Tatta vel Tutta provinc. 6. oppi-</i> <i>dum.</i>	79
<i>Taulnere oppid.</i>	32
<i>Taxapore oppid.</i>	34
<i>Temmery oppid.</i>	67
<i>Teukes lancea.</i>	148
<i>Tey-</i>	

I N D E X.

<i>Teymur lanis progenies.</i>	162, 165
<i>Thaliegera.</i>	233
<i>Thombel desertum.</i>	278
<i>Thonec elix gangis.</i>	265
<i>Tibbon regulus.</i>	65
<i>Toli quid.</i>	141
<i>Tsatsan fluv.</i>	182
<i>Tseroy.</i>	254
<i>Tsioutsa.</i>	187, 191, 196
<i>Tzeerchanus Hamayonem profligat.</i>	172
<i>capit Lahorem. 175. moritur.</i>	178
<i>Tzerbinda.</i>	174
<i>Tzeon amnis.</i>	192
<i>Tzenab fluv.</i>	220
<i>Tziauhaen oppid.</i>	175
<i>Tzilnar oppid.</i>	179
<i>Tziunar arx.</i>	263
<i>Tziunab.</i>	273

V.

V <i>An fluv.</i>	60
<i>Vdessa provinc.</i>	13
<i>Verido Rex.</i>	160, 162
<i>Vgen oppid.</i>	8
<i>Via fluv.</i>	3
<i>Visapor.</i>	161
<i>Vitrad provinc.</i>	14

W.

W <i>Asir quis.</i>	166
<i>Wasset.</i>	253
	Xa-

I N D E X.

X.

Xa-holam Rex. — 158, 159

Y.

Yar. chaun oppid. 63, 66.

Z.

Z <i>Anteles cursores.</i>	122
<i>Ziahiangier R. Mogol.</i>	215
<i>Zialor.</i>	283
<i>Ziarie vide Cyerce.</i>	101
<i>Ziaunpore.</i>	182, 187, 263
<i>Zietelpore.</i>	256
<i>Zirmol arx.</i>	283

F N I S.

Laet, Johannes <<de>>,

De imperio Magni Mogolis sive India vera commentarius

Lugdunum Batavorum 1631

H.as. 4582 k

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10434027-1